

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου»
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Ευρωπαϊκές Πολιτικές,
Σχεδιασμός και Ανάπτυξη του Χώρου

*«Η επιλογή σπουδών και επαγγέλματος των εφήβων
σε μια περιιαστική κοινωνία»*

Διπλωματική εργασία της Κάρλου Αικατερίνης

Αθήνα, Οκτώβριος 2015

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου»

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Ευρωπαϊκές Πολιτικές,
Σχεδιασμός και Ανάπτυξη του Χώρου

*«Η επιλογή σπουδών και επαγγέλματος των εφήβων
σε μια περιιαστική κοινωνία»*

Διπλωματική εργασία της Κάρλου Αικατερίνης

Επιβλέπων Καθηγητής: Παπαδόπουλος Απόστολος

Αθήνα, Οκτώβριος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ.....	5
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ	7
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΑΡΤΩΝ.....	7
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	8
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	9
ABSTRACT	11
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	12
1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ	18
1.1 Εννοιολογικές προσεγγίσεις του επαγγέλματος, της επαγγελματικής ανάπτυξης και επιλογής	18
1.2 Θεωρίες Επαγγελματικής Επιλογής	20
1.2.2 Ψυχολογικές, Ψυχοδυναμικές και Εξελικτικές Θεωρίες με επίκεντρο το άτομο	22
1.2.3 Κοινωνιολογικές Θεωρήσεις	27
2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ.....	32
2.1 Το φύλο.....	34
2.2 Η οικογένεια	37
2.3 Ο φιλικός περίγυρος	42
2.4 Το σχολείο	43
2.5 Ο τόπος διαμονής.....	45
3. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	50
3.1 Υποθέσεις Εργασίας	50
3.2 Πλαίσιο διεξαγωγής της έρευνας – Κριτήρια επιλογής της περιοχής	51
3.3 Ερευνητικός πληθυσμός και δείγμα.....	52
3.4 Ερευνητικά εργαλεία	53
3.5 Δεοντολογία	54
3.6 Μέτρηση μεταβλητών	55
3.7 Περιορισμοί και δυνατότητες της έρευνας.....	57
4. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	58
4.1 Εισαγωγή.....	58

4.2 Κοινωνικό-οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής έρευνας.....	62
4.2.1 Δημογραφικά δεδομένα.....	62
4.2.2 Σύνθεση της τοπικής οικονομίας.....	64
4.2.2.1 Πρωτογενής τομέας.....	71
4.2.2.2 Δευτερογενής τομέας	72
4.2.2.3 Τριτογενής τομέας.....	73
4.2.2.4 Τουρισμός.....	74
4.2.2.5 Ανεργία.....	74
4.3 Πολιτιστικές Υποδομές της περιοχής.....	78
5. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	80
5.1 Έλεγχος των Ερευνητικών Υποθέσεων	80
5.2 Χρόνος απόφασης	98
5.3 Παράγοντες που επηρέασαν στην επιλογή σχολής	98
5.4 Τι δήλωσαν – Που πέτυχαν.....	99
5.5 Κατανομή επαγγελματιών.....	100
6. ΚΥΡΙΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	101
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	108
ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	108
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	112
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	114
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	134

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

ΓΡΑΦΗΜΑ 1 Μεταβολή κλάδων οικονομικής δραστηριότητας στο Δήμο Μεγαρέων 2001-2011.....	68
ΓΡΑΦΗΜΑ 2 Μεταβολή στην κατανομή απασχολούμενων ανά ομάδες επαγγελματιών 2001-2011.....	71
ΓΡΑΦΗΜΑ 3 Εξέλιξη του δείκτη ανεργίας στο Δήμο Μεγαρέων 01.2011-09.2014	74
ΓΡΑΦΗΜΑ 4 Άνεργοι ανά επίπεδο εκπαίδευσης 2001-2011	78
ΓΡΑΦΗΜΑ 5 Επιλογή κατεύθυνσης ανά φύλο	81
ΓΡΑΦΗΜΑ 6 Επιλογή επιστημονικού πεδίου ανά φύλο	81
ΓΡΑΦΗΜΑ 7 Πηγές πληροφόρησης για τις σπουδές.....	82
ΓΡΑΦΗΜΑ 8 Μορφωτικό επίπεδο πατέρα και επιλογή κατευθύνσεων ανά φύλο	83
ΓΡΑΦΗΜΑ 9 Μορφωτικό επίπεδο πατέρα και επιλογή επιστημονικών πεδίων ανά φύλο	84
ΓΡΑΦΗΜΑ 10 Μορφωτικό επίπεδο μητέρας και επιλογή κατεύθυνσης ανά φύλο.....	84
ΓΡΑΦΗΜΑ 11 Μορφωτικό επίπεδο μητέρας και επιλογή επιστημονικών πεδίων ανά φύλο.....	85
ΓΡΑΦΗΜΑ 12 Επάγγελμα πατέρα και επιλογή κατεύθυνσης (αγόρια).....	86
ΓΡΑΦΗΜΑ 13 Επάγγελμα πατέρα και επιλογή επιστημονικών πεδίων (αγόρια)	86
ΓΡΑΦΗΜΑ 14 Επάγγελμα πατέρα και επιλογή κατεύθυνσης (κορίτσια).....	87
ΓΡΑΦΗΜΑ 15 Επάγγελμα πατέρα και επιλογή επιστημονικών πεδίων (κορίτσια)	87
ΓΡΑΦΗΜΑ 16 Σεβασμός των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών στόχων	88
ΓΡΑΦΗΜΑ 17 Παροχή συμβουλών και πληροφοριών.....	88
ΓΡΑΦΗΜΑ 18 Χρόνος για συζήτηση	89
ΓΡΑΦΗΜΑ 19 Ενθάρρυνση	89
ΓΡΑΦΗΜΑ 20 Στήριξη των αποφάσεων ακόμη και εάν διαφωνεί.....	90
ΓΡΑΦΗΜΑ 21 Αγροτικός και κτηνοτροφικός τομέας	91
ΓΡΑΦΗΜΑ 22 Δημόσιος τομέας.....	91
ΓΡΑΦΗΜΑ 23 Ιδιωτικές επιχειρήσεις.....	92
ΓΡΑΦΗΜΑ 24 Ελεύθερος επαγγελματίας.....	92
ΓΡΑΦΗΜΑ 25 Χρόνος απόφασης επιλογής επαγγέλματος	98
ΓΡΑΦΗΜΑ 26 Παράγοντες που επηρέασαν στην επιλογή σχολής	99
ΓΡΑΦΗΜΑ 27 Αρχική προτίμηση και τελική επιλογή σχολής.....	100
ΓΡΑΦΗΜΑ 28 Κατανομή επαγγελματιών των πατέρων	100

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1	Συγκεντρωτικά στοιχεία του Δήμου Μεγαρέων	59
ΠΙΝΑΚΑΣ 2	Πληθυσμιακή εξέλιξη του Δήμου Μεγαρέων 1991-2011.....	62
ΠΙΝΑΚΑΣ 3	Κατανομή εργατικού δυναμικού ανά κλάδο παραγωγής 2001-2011.....	64
ΠΙΝΑΚΑΣ 4	Κατανομή εργατικού δυναμικού ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας 2001	65
ΠΙΝΑΚΑΣ 5	Κατανομή εργατικού δυναμικού ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας 2011	66
ΠΙΝΑΚΑΣ 6	Κατανομή εργατικού δυναμικού ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας 2001-2011.....	67
ΠΙΝΑΚΑΣ 7	Κατανομή απασχολούμενων ανά ομάδες επαγγελμάτων 2001	69
ΠΙΝΑΚΑΣ 8	Κατανομή απασχολούμενων ανά ομάδες επαγγελμάτων 2011	69
ΠΙΝΑΚΑΣ 9	Κατανομή απασχολούμενων ανά ομάδες επαγγελμάτων 2001-2011	70
ΠΙΝΑΚΑΣ 10	Νέοι άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης 2001	76
ΠΙΝΑΚΑΣ 11	Νέοι άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης 2011	76
ΠΙΝΑΚΑΣ 12	Νέοι άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης 2001-2011	77
ΠΙΝΑΚΑΣ 13	Μέσοι Όροι (Means) Ερώτηση 28	94
ΠΙΝΑΚΑΣ 14	Reliability Statistics Cronbach's alpha Ερώτηση 24	95
ΠΙΝΑΚΑΣ 15	Factor Analysis Communalities Ερώτηση 24	95
ΠΙΝΑΚΑΣ 16	Total Variance Explained Ερώτηση 24.....	95
ΠΙΝΑΚΑΣ 17	Reliability Statistics Cronbach's Alpha Ερώτηση 25.....	96
ΠΙΝΑΚΑΣ 18	Factor Analysis Communalities Ερώτηση 25	96
ΠΙΝΑΚΑΣ 19	Total Variance Explained Ερώτηση 25.....	96
ΠΙΝΑΚΑΣ 20	Επιβεβαίωση Υποθέσεων Εργασίας.....	97

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

ΣΧΗΜΑ 1 Η ΑΨΙΔΑ ΤΩΝ ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ.....	32
ΣΧΗΜΑ 2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ	49

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΑΡΤΩΝ

ΧΑΡΤΗΣ 1 ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	58
ΧΑΡΤΗΣ 2 ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΑΣΗΣ ΑΘΗΝΩΝ – ΜΕΓΑΡΩΝ.....	59
ΧΑΡΤΗΣ 3 ΓΕΝΙΚΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΡΕΩΝ.....	61

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του τμήματος Γεωγραφίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου με τίτλο *«Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου»* στην κατεύθυνση *«Ευρωπαϊκές Πολιτικές, Σχεδιασμός και Ανάπτυξη του Χώρου»* και αποτελεί την ολοκλήρωσή του.

Από αυτή τη θέση και στο σημείο αυτό θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς τον επιβλέποντα της εργασίας μου, Αντιπρύτανη του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου Καθηγητή κύριο Απόστολο Παπαδόπουλο για τη βοήθεια, τη συμπαράσταση, την ενθάρρυνση και την επιστημονική του καθοδήγηση καθώς και την αφιέρωση του χρόνου του όποτε και αν τον χρειάστηκα.

Επιπλέον θα ήθελα να ευχαριστήσω το προσωπικό της βιβλιοθήκης του Χαροκοπείου πανεπιστημίου, του Παντείου Πανεπιστημίου καθώς και του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για τη διευκόλυνση που μου προσέφεραν κατά τη διάρκεια της αναζήτησης των βιβλιογραφικών πηγών, τους Διευθυντές των γενικών λυκείων των Μεγάρων καθώς και τους μαθητές και τις μαθήτριες για τη συνεργασία τους στην έρευνα.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω ένα μεγάλο ευχαριστώ στο σύντροφο της ζωής μου Κωνσταντίνο για την υποστήριξή του κατά τη διάρκεια των δύο ετών της φοίτησής μου στο Μεταπτυχιακό, αλλά κυρίως για τη βοήθεια, την κατανόηση και την υπομονή που επέδειξε κατά τη συγγραφή της μεταπτυχιακής εργασίας μου καθώς και στην κόρη μου που στα μάτια της καθρεπτίζονται τα όνειρα και οι ελπίδες μιας ολόκληρης γενιάς.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι σύγχρονες μεταβιομηχανικές κοινωνίες ταυτίζουν την έννοια της εργασίας με αυτήν του επαγγέλματος και τις χρησιμοποιούν προκειμένου μέσω αυτών να εκφράσουν το σύνολο των ανθρώπινων δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην επιβίωση του ανθρώπου, την προσφορά στο κοινωνικό σύνολο και την ανάπτυξη της κοινωνίας. (Κασιμάτη,2004:110) Τα άτομα έρχονται συνήθως σε «επαφή» με τον κόσμο της εργασίας κατά τη διαδικασία μετάβασής τους στην ενήλικη ζωή όπου καλούνται να λάβουν μια σειρά εκπαιδευτικών και επαγγελματικών αποφάσεων.

Με αυτά τα δεδομένα η παρούσα εμπειρική έρευνα πραγματεύεται πως το οικογενειακό και το ευρύτερο κοινωνικο – οικονομικό πλαίσιο μέσα στο οποίο ζουν οι έφηβοι επιδρά και καθορίζει τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους κατευθύνσεις.

Πιο συγκεκριμένα, σε θεωρητικό επίπεδο παρουσιάζονται βιβλιογραφικές πηγές, έρευνες και θεωρίες που έχουν αναπτυχθεί τόσο στη χώρα μας όσο και στον ευρωπαϊκό χώρο και επιχειρείται ανάλυση των παραγόντων εκείνων που δρουν καθοριστικά στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος, με ιδιαίτερη μνεία στους δύο προαναφερόμενους παράγοντες.

Ειδικότερα, παρουσιάζεται η εμπειρική μελέτη 151 των μαθητών και μαθητριών των γενικών λυκείων της περιοχής των Μεγάρων Αττικής όπου διερευνώνται ο ρόλος της οικογένειας, το μορφωτικό και επαγγελματικό επίπεδο των γονιών, οι κοινωνικο – οικονομικές συνθήκες της περιοχής, τα κίνητρα επιλογής σπουδών και μελλοντικού επαγγέλματος. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας το φύλο καθώς και το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και το επάγγελμά τους, και πιο συγκεκριμένα αυτό του πατέρα, επηρεάζουν τις μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των μαθητών/τριών του δείγματός μας.

Επιπλέον, οι γονείς και κυρίως η μητέρα υποστηρίζουν και ενθαρρύνουν τις επιλογές των παιδιών τους σε ότι αφορά στις σπουδές και το επάγγελμά τους, ενώ τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά και τα πολιτισμικά στοιχεία του τόπου διαμονής διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των μελλοντικών εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών των νέων κατοίκων του.

Λέξεις – κλειδιά: σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός, οικογένεια, κοινωνικο – οικονομικές συνθήκες, πηγές πληροφόρησης, επιλογή σπουδών και επαγγέλματος

ABSTRACT

Modern post-industrial societies use the term “work” and “profession” in order to express through them all the human activities which aim at human survival, the contribution and the development of society. (Kasimati, 2004:110) People usually, during their transition process to adult life, have to decide about a series of educational and professional decisions.

With this background, the present paper discusses how the family and the wider socio - economic context in which adolescents live affects and defines their educational and career choices.

More specifically, based on previous researches and theories, that have been developed both in our country and in Europe, we attempt to analyze which factors act decisively in the choice of study and profession, among students who are at the last class of secondary school.

In particular, this paper presents the empirical study of pupils of general secondary schools in the region of Megara Attica. The role of family, the educational and professional level of parents, the socio - economic conditions of the area of study are investigated in order to examine whether are considered as important factors.

According to the survey the sex of students and the educational level of their parents and their profession, particularly the one of their father, affect their future educational and career choices. In addition, parents and especially the mother’s support encourage the choices of their children, while the socio-economic characteristics and cultural elements of the place of residence play a major role in shaping the future educational and career decisions of residents.

Key - words: school vocational guidance, family, socio - economic conditions, information sources, choice of study and profession

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η στιγμή της επιλογής εκπαιδευτικής ή και επαγγελματικής κατεύθυνσης αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους σταθμούς στη ζωή των εφήβων, κυρίως όταν ολοκληρώνουν τη φοίτησή τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στο κομβικό αυτό σημείο μετάβασης είναι σημαντικό κάθε νέος και νέα να αντιληφθεί ότι η επαγγελματική ανάπτυξη δεν είναι αποτέλεσμα μιας στιγμιαίας απόφασης βασισμένης σε τυχαία γεγονότα και συγκυρίες. Αντιθέτως, συνιστά μια μακροχρόνια πορεία που ξεκινάει από την παιδική ηλικία και εκφράζεται κυρίως στην εφηβεία σε συνάρτηση με την επιλογή σπουδών.

Η λήψη της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής απόφασης είναι μια τελείως προσωπική διαδικασία που επηρεάζεται και διαμορφώνεται από ποικίλους ενδογενείς (προσωπικότητα, ενδιαφέροντα, κλίσεις, ταλέντα και εμπειρίες) καθώς και εξωγενείς παράγοντες (οικογένεια, σχολικό περιβάλλον, φιλική παρέα, ευρύτερες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες). Οι παράγοντες αυτοί βρίσκονται σε μια συνεχή αλληλεπίδραση και μετατρέπουν τελικά την όλη διαδικασία σε μια δια βίου μαθησιακή πορεία. (Βίκυ και Παπάνης, 2007:9-11)

Από τους προαναφερθέντες παράγοντες, κυρίαρχοι εμφανίζονται τόσο ο ρόλος της οικογένειας που παραδοσιακά έχει συνδεθεί με τη διαμόρφωση των επιλογών ζωής των εφήβων, όσο και τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής που ζουν τα άτομα. Με άλλα λόγια τόσο ο πολύ στενός οικογενειακός περίγυρος όσο και το μακρο-κοινωνιολογικό περιβάλλον θεωρείται ότι έχουν επιδράσεις στις επιθυμίες και τις επαγγελματικές προτιμήσεις των ατόμων.

Πιο συγκεκριμένα, οι γονείς με βάση το μορφωτικό και επαγγελματικό τους επίπεδο καθώς και τις προσδοκίες, τις κατευθύνσεις και τα πρότυπα που προβάλλουν στα παιδιά τους επιδρούν στις αποφάσεις τους για τις μελλοντικές σπουδές και την επιλογή επαγγέλματος που προτίθενται αυτά να ακολουθήσουν. Οι έφηβοι από την μεριά τους ήδη από την παιδική τους ηλικία λειτουργούν πολλές φορές ασυνείδητα ως «*μικροί παρατηρητές*», μιμητές των επαγγελμάτων των γονιών τους.

Μέσα από το παιχνίδι και με σύμμαχο τη φαντασία και το συναίσθημα, το παιδί υποδύεται επαγγελματικούς ρόλους που συναντά στο στενό κοινωνικό του περιβάλλον εκφράζοντας έτσι τις πρώιμες επαγγελματικές του προτιμήσεις (απαντώντας, όπως συμβαίνει συχνά, στην ερώτηση των μεγαλύτερων «τι θα ήθελες να γίνεις όταν μεγαλώσεις»!). Αργότερα με την έναρξη της εφηβείας το παιδί ενδιαφέρεται να πληροφορηθεί γενικά για τα διάφορα επαγγέλματα και μόνο στο πέρας της σχολικής του ζωής το άτομο καταλήγει σιγά-σιγά στην επιλογή σπουδών που θα το οδηγήσουν προς μια επαγγελματική κατεύθυνση. (Βίκυ και Παπάνης,2007:11-12) Το οικογενειακό περιβάλλον, όπως έχει προκύψει και από σχετικές έρευνες, συμβάλλει στη διαμόρφωση αυτών των επιλογών.

Από την άλλη πλευρά, το επίπεδο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της περιοχής που ζουν οι έφηβοι καθώς και οι συνθήκες της τοπικής αγοράς εργασίας που αντανakλούν την προσφορά και τη ζήτηση των επαγγελματικών θέσεων διαμορφώνει έως ένα βαθμό τις προσδοκίες και τις επιθυμίες για τη μελλοντική επαγγελματική τους ζωή. (Κασιμάτη,1998:70-75) Ιδιαίτερα στη σύγχρονη πραγματικότητα που η χώρα μας ταλανίζεται τα τελευταία χρόνια από οικονομική κρίση, γεγονός που επιφέρει αρνητικές συνέπειες στις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες κάθε περιοχής, οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των νέων δεν έχουν μείνει ανεπηρέαστες. Οι εν λόγω συνθήκες λοιπόν, που επικρατούν στον τόπο κατοικίας των εφήβων, δύναται να τροποποιήσουν τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό και να τους οδηγήσουν στην αντιμετώπιση νέων προκλήσεων στην επιλογή του τομέα σπουδών και επαγγέλματος.

Σε αυτά τα πλαίσια και με δεδομένη την εκπαίδευση ως ένα σημαντικό εφόδιο για όλη μας τη ζωή αλλά και το μεταβαλλόμενο περιβάλλον που προκαλείται από την οικονομική κρίση, την αυξανόμενη ανεργία και τον ανταγωνισμό για εύρεση εργασίας που αντιμετωπίζουν οι νέοι σήμερα, η παρούσα μελέτη σκοπό έχει να ασχοληθεί με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των μαθητών και μαθητριών που φοιτούν στην τελευταία τάξη του γενικού λυκείου σε μια περιαστική περιοχή.

Πιο συγκεκριμένα βασικός στόχος της μελέτης είναι να διερευνήσει εμπειρικά τους παράγοντες εκείνους που συμβάλλουν στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών σχεδίων και επιλογών των μαθητών και μαθητριών της Γ' λυκείου του Δήμου Μεγαρέων. Εμβαθύνοντας θα δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στην επιρροή που ασκούν δύο βασικοί, προσδιοριστικοί παράγοντες: α) οι γονείς και ειδικότερα το μορφωτικό και επαγγελματικό τους επίπεδο και β) τα κοινωνικο – οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής διαβίωσης των μαθητών/τριών με τις δυνατότητες που παρέχει για επαγγελματική αποκατάσταση και αξιοποίηση των πανεπιστημιακών τους σπουδών. Επίσης, εξετάζεται ο ρόλος του φύλου κατά τη λήψη εκπαιδευτικών και επαγγελματικών αποφάσεων.

Προκειμένου να διερευνηθούν εμπειρικά τα παραπάνω οδηγηθήκαμε στην επιλογή της συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής των Μεγάρων Αττικής, μιας περιοχής δυνητικά γεωργικής που όμως τα τελευταία χρόνια η απασχόληση με το αγροτικό στοιχείο έχει εγκαταλειφθεί από τους νέους και αυξάνοντας έτσι σημαντικά τον τριτογενή τομέα παραγωγής. Επιπλέον η ερευνήτρια έχει ιδιαίτερους δεσμούς με την συγκεκριμένη πόλη, όχι μόνο λόγω της οκταετούς θητείας της ως εκπαιδευτικού αλλά λόγω ειδικότητας ως άμεσα εμπλεκόμενης σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού των μαθητών/τριών και άλλα εξειδικευμένα προγράμματα (projects).

Το παρόν ερευνητικό αντικείμενο αποτελεί ένα τμήμα της συνολικής διερεύνησης των παραγόντων που οδηγούν τους μαθητές σε κινητικότητα και τις οικογένειες τους σε απόγνωση λόγω την οικονομικής κρίσης που διανύουμε. Η ερευνήτρια θεωρεί σημαντικό, αμφισβητώντας έναν περιρρέοντα κοινωνικό ντετερμινισμό, να συμμετέχει στην υποστήριξη των μαθητών στην καλλίτερη επιλογή των σπουδών τους συμβάλλοντας έτσι μεταξύ των άλλων και στη μείωση της μεταναστευτικής αυτής τάσης αλλά και στην τόνωση της πρωτογενούς παραγωγής.

Η εμπειρική έρευνα, με την διανομή και συμπλήρωση ερωτηματολογίων από τους 151 μαθητές/τριες της Γ' Λυκείου των δύο Γενικών Λυκείων των Μεγάρων, επιβεβαίωσε αφ' ενός την υφιστάμενη βιβλιογραφία αλλά επιπλέον ανέδειξε μεταξύ των άλλων τρία επιπλέον κρίσιμα αλλά και καίρια θέματα: τη χρήση από τους μαθητές/τριες

σε μεγάλο βαθμό των νέων τεχνολογιών, την ισχυρή τους επιθυμία για υψηλό μορφωτικό επίπεδο και την τάση για τοπική μετανάστευση προκειμένου να πετύχουν τους επαγγελματικούς τους στόχους.

Ο συνδυασμός των παραπάνω ευρημάτων της συγκεκριμένης εμπειρικής έρευνας μπορεί να αποβεί πολύ χρήσιμος με τις απαραίτητες παρεμβάσεις τόσο σε σχολικό επίπεδο μέσω των θεσμών των project και των εξειδικευμένων προγραμμάτων όσο και σε επίπεδο δήμου στις δράσεις που ήδη οργανώνει. Με αυτό τον τρόπο οι νέοι μπορούν να ενημερωθούν για τις δυνατότητες που παρέχονται αλλά που και οι ίδιοι μπορούν να αποκτήσουν ώστε να υλοποιήσουν πολλά από τα όνειρα τους τοπικά, στον τόπο διαμονής τους.

Όσον αφορά περαιτέρω στη χρησιμότητά της, η παρούσα εμπειρική μελέτη ευελπιστεί να θέσει τις βάσεις για ένα γόνιμο προβληματισμό σχετικά με τους παράγοντες που λειτουργούν ως πηγές πληροφόρησης αλλά και επιρροής για τον εκπαιδευτικό και επαγγελματικό προσανατολισμό των νέων ατόμων. Παράλληλα, στόχος της είναι, μέσω της στατιστικής επεξεργασίας των συμπληρωμένων ερωτηματολογίων, να συλλέξει χρήσιμα στοιχεία που αφορούν στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος των μαθητών και των μαθητριών των γενικών λυκείων της περιοχής των Μεγάρων Αττικής, μιας περιοχής με ιδιαίτερα κοινωνικο – οικονομικά χαρακτηριστικά.

Θεωρούμε ότι το συγκεκριμένο ζήτημα είναι φλέγον για την περίοδο που διανύουμε στην Ελλάδα. Η οικονομική δυσχέρεια που αντιμετωπίζει η χώρα μας, οι ραγδαίες αλλαγές και εξελίξεις στο χώρο των επαγγελμάτων με την επικράτηση σε αυτά των νέων τεχνολογιών δημιουργούν νέες προκλήσεις στους τομείς της εκπαίδευσης και της εργασίας. Η δυσκολία πια σύνδεσης της εκπαίδευσης με την παραγωγή και την αγορά εργασίας, τα ολοένα και αυξανόμενα ποσοστά ανεργίας των νέων και η έκδηλη ανησυχία για το μέλλον τους επιβάλλουν μια άλλη, διαφορετική αντιμετώπιση και προσέγγιση των θεσμών της εκπαίδευσης και της απασχόλησης.

Με δεδομένο ότι η στατιστική ανάλυση των στοιχείων της εμπειρικής έρευνάς μας τεκμηριώνει τόσο την επίδραση του φύλου όσο και της οικογένειας αλλά και των δυνατοτήτων και προοπτικών που παρέχει ο τόπος κατοικίας στις επιλογές που κάνουν οι έφηβοι όσον αφορά στις σπουδές και στο μελλοντικό τους επάγγελμα, εκφράζουμε έντονα την πεποίθηση ότι η συγκεκριμένη μελέτη και τα πορίσματά της θα μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν από την εκπαιδευτική κοινότητα για να επιτευχθεί ένας καλύτερος σχεδιασμός σχετικά με τον επαγγελματικό προσανατολισμό των νέων. Επιπροσθέτως, θα μπορέσουν να αξιοποιηθούν από γονείς και μαθητές/τριες που βρίσκονται μπροστά στο κομβικό σημείο της επιλογής εκπαιδευτικής και επαγγελματικής κατεύθυνσης.

Επιπλέον, σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, τόσο ο υπό μελέτη δήμος αλλά και αντίστοιχα οι υπόλοιποι χρησιμοποιώντας τα ευρήματα, θα μπορούν να εμπλουτίσουν τις δράσεις που ούτως ή άλλως επιτελούν με πρόσθετη ενημέρωση των νέων για τα οφέλη των νέων τεχνολογιών στην πρωτογενή παραγωγή που δυστυχώς έχει παραμεληθεί και αντικατασταθεί από τον τριτογενή τομέα με όλα τα συνεπακόλουθα προβλήματα.

Ανακεφαλαιώνοντας λοιπόν, στις σελίδες που ακολουθούν θα προσπαθήσουμε διερευνώντας τη βιβλιογραφία αλλά και αναλύοντας τα ευρήματα της εμπειρικής έρευνας της μελέτης μας:

- Ο να παρουσιάσουμε τις θεωρίες επαγγελματικής επιλογής,
- Ο να αναλύσουμε τους παράγοντες εκείνους που συντελούν στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις των νέων,
- Ο να διερευνήσουμε τις προσδοκίες και τις αντιλήψεις τους σχετικά με τα μελλοντικά εκπαιδευτικά και επαγγελματικά τους σχέδια,
- Ο να εξετάσουμε τις πηγές και το βαθμό πληροφόρησής τους για τις πανεπιστημιακές σχολές και την αγορά εργασίας,
- Ο να εξετάσουμε πως η οικογένεια και συγκεκριμένα το μορφωτικό και επαγγελματικό υπόβαθρο των γονέων και η σχέση τους με τα παιδιά τους επηρεάζει τα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά σχέδια των τελευταίων,
- Ο να διερευνήσουμε τον τρόπο που οι μαθητές/τριες αντιλαμβάνονται τις ευκαιρίες και τις προοπτικές για εργασία στον τόπο κατοικίας τους και

- Ο να εξετάσουμε σε ποιο βαθμό τα στερεότυπα φύλου είναι καθοριστικά στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος.

Πιο συγκεκριμένα η μελέτη διαρθρώνεται σε έξι (6) κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι θεωρίες επαγγελματικές επιλογής. Ακολουθεί στο δεύτερο κεφάλαιο η ανάλυση των παραγόντων που διαμορφώνουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των μαθητών και των μαθητριών με ιδιαίτερη αναφορά στο φύλο, την οικογένεια και το ευρύτερο κοινωνικο – οικονομικό περιβάλλον.

Στο τρίτο κεφάλαιο πραγματοποιείται η παρουσίαση της μεθοδολογίας που ακολουθήσαμε και αναλύονται τα ερευνητικά ερωτήματα, τα στάδια της έρευνας, τα ερευνητικά εργαλεία, το δείγμα και οι περιορισμοί της έρευνας. Στη συνέχεια, στο τέταρτο κεφάλαιο, αναλύεται η κοινωνικο-οικονομική δομή και οργάνωση του δήμου Μεγαρέων ως μελέτη περίπτωσης.

Κατόπιν, στο πέμπτο κεφάλαιο, παρουσιάζονται τα δεδομένα της εμπειρικής έρευνας και αναλύονται τα ποσοτικά στοιχεία, ενώ στο έκτο κεφάλαιο επιχειρείται μια σύνθεση των συμπερασμάτων και της βασικής προβληματικής της παρούσης μελέτης, η οποία ολοκληρώνεται με τη διατύπωση προτάσεων για την αξιοποίηση των ευρημάτων. Ακολουθούν η παράθεση της βιβλιογραφίας και τα παραρτήματα.

1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1.1 Εννοιολογικές προσεγγίσεις του επαγγέλματος, της επαγγελματικής ανάπτυξης και επιλογής

Κάθε κοινωνία σε κάθε εποχή αναγνωρίζει την αναγκαιότητα της εργασίας για την επιβίωση και την εξέλιξή της, ανεξάρτητα από το διαφορετικό περιεχόμενο που της προσδίδει ανάλογα με την οικονομική και κοινωνική της διάθρωση. Έτσι για παράδειγμα στην αρχαία Ελλάδα και τη Ρώμη οι χειρωνακτικές εργασίες που αναλαμβάνονταν κυρίως από τους δούλους αξιολογούνταν ως κατώτερες και απαξιωτικές, αφού δε συνεισέφεραν στην πνευματική καλλιέργεια του ανθρώπου. Με τη Γαλλική και τη Βιομηχανική Επανάσταση έρχονται διαφοροποιήσεις στις μέχρι τότε επικρατούσες αντιλήψεις δημιουργώντας νέες εργασιακές συνθήκες και όρους απασχόλησης, νέες τεχνικές οργάνωσης της εργασίας και νέες αξίες. Στα πλαίσια λοιπόν των σύγχρονων βιομηχανικών και μετα-βιομηχανικών κοινωνιών ο χαρακτήρας και το περιεχόμενο της εργασίας έχουν μεταβληθεί σημαντικά, αφού θεωρείται κεντρικό σημείο για την οργάνωση και την επιβίωση του ανθρώπου, τη νοηματοδότηση του προσωπικού και κοινωνικού του βίου. (Κασιμάτη,2004:101-110)

Η έννοια της εργασίας σήμερα συχνά ταυτίζεται με αυτή του επαγγέλματος και νοείται ως ταυτόσημή της. Ως επάγγελμα υποδηλώνονται μια σειρά από δραστηριότητες – σωματικές ή πνευματικές – που αποσκοπούν στην επιβίωση του ανθρώπου και στην ανάπτυξη των κοινωνιών.(Κασιμάτη,1998:28) Ετυμολογικά η λέξη επάγγελμα προέρχεται από το αρχαίο ελληνικό ρήμα *επαγγέλω* (*επί* + *αγγέλω*), που σημαίνει δηλώνω, υπόσχομαι, ενώ στη μέση φωνή (*επαγγέλομαι*) το ρήμα, το οποίο το συναντάμε στα γραπτά του Πλάτωνα, έχει τη σημασία της άσκησης ενός επαγγέλματος και την έννοια του *εργάζομαι*. (Μπαμπινιώτης,2005:636-637)

Στη σύγχρονη όμως εποχή το άτομο αναπτύσσεται και εξελίσσεται σε μια διαρκώς μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας που διαμορφώνεται μέσα στις κοινωνικές, πολιτικές και τεχνολογικές αλλαγές μιας παγκοσμιοποιημένης οικονομίας. Στη νέα πραγματικότητα της κοινωνίας και της εργασίας, έτσι όπως αυτή διαμορφώθηκε κατά τις τελευταίες δεκαετίες

του 20^{ου} αιώνα, τα άτομα οφείλουν να προετοιμαστούν κατάλληλα για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των νέων μοντέλων εργασίας. Έτσι οι έννοιες της επαγγελματικής επιλογής και ανάπτυξης γίνονται ακόμη πιο επίκαιρες από άλλοτε, αφού φαίνεται ότι δεν αρκούν μόνο τα τυπικά προσόντα αλλά δίνεται έμφαση σε ικανότητες και χαρακτηριστικά που η σύγχρονη αγορά επιβάλλει στα άτομα. (Τσικαλάκη,2009:60-64)

Η έννοια της επαγγελματικής επιλογής σχετίζεται με τις αποφάσεις για την επιλογή ενός επαγγέλματος από το άτομο και την είσοδό του σε αυτό και αφορά μια από τις σημαντικότερες αποφάσεις που καλείται να λάβει ο άνθρωπος στην πορεία της ζωής του. Το επάγγελμα που επιλέγει ή ασκεί κάποιος αποτελεί δείκτη ατομικής και κοινωνικής ταυτότητας και μας δίνει στοιχεία και χαρακτηριστικά για το κοινωνικό, οικονομικό, μορφωτικό και πολιτισμικό επίπεδο του ατόμου.

Η έννοια της επαγγελματικής ανάπτυξης αναφέρεται στην εξελικτική πορεία του ατόμου όσον αφορά στον εργασιακό του προσανατολισμό και τις αποφάσεις για το επάγγελμα που επιθυμεί ή επιδιώκει να ακολουθήσει.. Ταυτόχρονα αφορά στις ικανότητες που έχει το άτομο καθώς και τις δεξιότητες που θα φροντίσει να αποκτήσει κατά τη γενικότερη ανάπτυξή του. Η επαγγελματική ανάπτυξη είναι το αποτέλεσμα μιας πολύπλοκης και μακράς διαδικασίας κατά τη διάρκεια της οποίας ποικίλοι παράγοντες όπως κοινωνικοί, ψυχολογικοί, εκπαιδευτικοί, οικονομικοί, προσωπικοί (προσωπικές επιλογές και αποφάσεις, αξίες, ικανότητες, ενδιαφέροντα) αλληλεπιδρούν διαμορφώνοντας την επαγγελματική του σταδιοδρομία. (Σιδηροπούλου-Δημάκου,2008:50)

1.2 Θεωρίες Επαγγελματικής Επιλογής

Θέματα που σχετίζονται με τις επαγγελματικές επιλογές κυρίως των νέων ατόμων έχουν αποτελέσει αντικείμενο μελέτης διαφόρων επιστημών από διάφορους επιστημονικούς κλάδους. Το αποτέλεσμα αυτής της ενασχόλησης είναι η διατύπωση ποικίλων θεωρητικών σχημάτων, τα οποία προσπαθούν να εντοπίσουν και να καταδείξουν το εύρος των παραγόντων που επηρεάζουν την επαγγελματική ανάπτυξη γενικότερα και πιο συγκεκριμένα την επαγγελματική επιλογή κάθε ατόμου.

Ανάλογα με την οπτική με την οποία αντιμετωπίζεται η επαγγελματική επιλογή, οι θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης μπορούν σύμφωνα με τον Crites να ταξινομηθούν σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

- Ο τις ονομαζόμενες γενικές θεωρίες, που δίνουν έμφαση σε ποικίλους κοινωνικούς, οικονομικούς, βιολογικούς και ψυχολογικούς παράγοντες και την αλληλεπίδρασή τους,
- Ο τις ψυχολογικές θεωρίες που δίνουν βαρύτητα σε παράγοντες που σχετίζονται με το ίδιο το άτομο και τις προσωπικές του επιλογές και οι οποίες περιλαμβάνουν τις ψυχοδυναμικές θεωρίες, τις εξελικτικές θεωρίες και τις θεωρίες των αποφάσεων και τέλος
- Ο τις κοινωνιολογικές, κοινωνικο-οικονομικές ή μη ψυχολογικές θεωρίες που τοποθετούν στο κέντρο του ενδιαφέροντός τους την κοινωνική δομή ή το πολιτισμικό περιβάλλον μέσα στο οποίο κοινωνικοποιείται το άτομο.

(Κάντας κ.α,1991:3, Κασιμάτη,2004:135-136, Βίκυ και Παπάνης,2007:22-23)

Η παρουσίαση και η ανάλυση των θεωριών αυτών που θα ακολουθήσει στη συνέχεια θεωρείται καίριας σημασίας για το θέμα της εργασίας μας, αφού αφενός θα συμβάλλει στη θεωρητική θεμελίωσή του και αφετέρου θα αποτελέσει προϋπόθεση για την ανάλυση των πορισμάτων της εμπειρικής έρευνας που θα ακολουθήσει.

1.2.1 Γενικές Θεωρίες

Η τυπολογική προσέγγιση του Holland

Ο Holland ανέπτυξε μια τυπολογική θεωρία, ευρύτατα διαδομένη και γενικότερα αποδεκτή. Οι απόψεις του συνοψίζονται σε τέσσερα σημεία: τα περισσότερα άτομα μπορούν να ταξινομηθούν σε έξι τύπους (Ρεαλιστικός, Ερευνητικός – Διανοητικός, Κοινωνικός, Συμβατικός, Επιχειρηματικός και Καλλιτεχνικός), στους οποίους αντιστοιχούν και έξι ομώνυμα περιβάλλοντα όπου στο καθένα κυριαρχεί μια δεδομένη μορφή προσωπικότητας. Τα άτομα αναζητούν περιβάλλοντα που θα τους επιτρέψουν να αναπτύξουν τις ικανότητες και τα talέντα τους, να εκφράσουν τις αξίες και τις απόψεις τους και να αναλάβουν τους ρόλους που προτιμούν.

Έτσι υποστηρίζεται ότι οι επαγγελματικές επιλογές των ατόμων γίνονται με βάση τον τύπο της προσωπικότητάς τους και το ανάλογο/ αντίστοιχο τύπο επαγγέλματος. Και αυτό γιατί έτσι θα έχουν περισσότερες πιθανότητες να οδηγηθούν στην επαγγελματική επιτυχία και την εργασιακή ικανοποίηση.

Οι διαφορετικοί τύποι προσωπικότητας που προαναφέρονται παρουσιάζουν διαφορετικά ενδιαφέροντα, ικανότητες και αξίες. Τα περισσότερα άτομα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε έναν από τους έξι αυτούς τύπους προσωπικότητας και τείνουν να διαμορφώνουν συνθήκες εργασίας που ταιριάζουν στην προσωπικότητά τους. Γενικά, η θεωρία του είναι περισσότερο σαφής, ενώ επιπλέον ανέπτυξε εργαλεία μέτρησης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον σύμβουλο επαγγελματικού προσανατολισμού ώστε να διαπιστωθεί ο τύπος της προσωπικότητας στον οποίο ανήκει κάποιο άτομο. (Κασιμάτη,2004:148-149, Βίκη,2007:28-29)

1.2.2 Ψυχολογικές, Ψυχοδυναμικές και Εξελικτικές Θεωρίες με επίκεντρο το άτομο

Η θεωρία των χαρακτηριστικών και των παραγόντων

Η θεωρία αυτή, που παρουσιάστηκε για πρώτη φορά από τον Frank Parsons, δίνει ιδιαίτερη σημασία στα χαρακτηριστικά του κάθε ατόμου και υποστηρίζει την άποψη ότι τα άτομα επιλέγουν το επάγγελμά τους με βάση τις δεξιότητες, τα ενδιαφέροντα και την προσωπικότητά τους. Αναζητούν με άλλα λόγια ένα επάγγελμα του οποίου οι απαιτήσεις θα ταιριάζουν με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του καθενός. Ευρύτατη απήχηση και εφαρμογή έχει η εν λόγω θεωρία στους συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού, οι οποίοι με τη χρήση διαφόρων ψυχολογικών τεστ προσπαθούν να ανακαλύψουν το ιδανικό «ταίριασμα» ανάμεσα στο προφίλ ενός ατόμου και του επαγγέλματος.

Παρά το γεγονός ότι η εν λόγω θεωρία έχει δεχθεί σκληρή κριτική εξαιτίας κυρίως του υπεραπλουστευτικού της χαρακτήρα και των αμφιβόλου αξιοπιστίας και εγκυρότητας τεστ, πολυεθνικές επιχειρήσεις επιλέγουν το προσωπικό τους με βάση τις συγκεκριμένες μεθόδους. Και αυτό, γιατί σε ορισμένες εργασιακές θέσεις πράγματι επιβάλλεται μεγάλη εξειδίκευση και κατοχή συγκεκριμένων ικανοτήτων και δεξιοτήτων, απαραίτητες για την ικανοποιητική απόδοση του εργαζομένου. (Κάντας κ.α.,1991:7-9)

Λέξη κλειδί στη θεωρία της Roe είναι η έννοια της οικογένειας, των σχέσεων δηλαδή και του κλίματος που επικρατούν μέσα σε αυτήν. Υποστηρίζει ότι τα παραπάνω συνδέονται σε μεγάλο βαθμό με το επάγγελμα που θα επιλέξει αργότερα το παιδί. Τα παιδικά βιώματα και οι οικογενειακές εμπειρίες, όπως αυτές γίνονται αντιληπτές από το άτομο, λειτουργούν καθοριστικά για τον τύπο επαγγέλματος που θα ακολουθήσει.

Έτσι διακρίνει οκτώ κατηγορίες επαγγελμάτων ανάλογα με το είδος των οικογενειακών διαπροσωπικών σχέσεων: τα επαγγέλματα υπηρεσιών, τα επαγγέλματα επιχειρηματικών επαφών, τα επαγγέλματα οργάνωσης, τα τεχνολογικά επαγγέλματα, τα υπαίθρια επαγγέλματα, τα επιστημονικά επαγγέλματα, τα επαγγέλματα γενικής παιδείας και τα καλλιτεχνικά ή επαγγέλματα τεχνών και ψυχαγωγίας. Τα επαγγέλματα που προσανατολίζονται προς το άτομο προτιμούνται συνήθως από ανθρώπους που προέρχονται από ένα «ζεστό» οικογενειακό κλίμα, στο οποίο επικρατούν συναισθήματα αποδοχής, στοργής και υπερπροστασίας, με αποτέλεσμα άτομα που μεγαλώνουν σε τέτοιες συνθήκες να επιλέγουν ανθρωποκεντρικά επαγγέλματα. Τα υπόλοιπα αντίθετα επαγγέλματα επιλέγονται από άτομα που προέρχονται από ένα «ψυχρό» οικογενειακό κλίμα, που χαρακτηρίζεται από απόρριψη, παραμέληση ή υπερβολικές απαιτήσεις από την πλευρά των γονέων. (Βίκη,2007:27-28)

Προβληματικό σημείο της θεωρίας της είναι το γεγονός ότι οι εμπειρικές έρευνες που η ίδια έκανε αμφισβητήθηκαν εξαιτίας της φύσης της ίδιας της θεωρίας που οδηγεί στη χρήση αναδρομικών στοιχείων και μεγάλου βαθμού υποκειμενικότητας. (Κάντας κ.α.,1991:20-22)

Κατά τον Ginsberg η επιλογή του επαγγέλματος αφορά σε μια εξελικτική διαδικασία ανάπτυξης με μεγάλη διάρκεια που αρχίζει από την ηλικία των 6 περίπου ετών και φθάνει μέχρι την ωριμότητα του ατόμου, την ηλικία των 22-24 ετών. Θεωρεί δε ότι η διαδικασία αυτή δεν είναι αναστρέψιμη και συνιστά το αποτέλεσμα του συμβιβασμού που κάνει το άτομο ανάμεσα στα ενδιαφέροντά του, τις ικανότητες που του παρέχονται, τις αξίες που επικρατούν και τις ευκαιρίες απασχόλησης που του παρουσιάζονται. (Βρετάκου,1990:21-22,Κάνταςκ.α.,1991:40)

Η θεωρία του διατυπώνεται σε τρεις προσεγγίσεις: *το στάδιο της φαντασίας, το δοκιμαστικό στάδιο και το ρεαλιστικό στάδιο.*

Ο Το πρώτο στάδιο καλύπτει την παιδική ηλικία μέχρι τα 11 χρόνια. Κατά το διάστημα αυτό το παιδί παρουσιάζει μη ρεαλιστικές προτιμήσεις, προτιμήσεις που έχουν ως σκοπό περισσότερο την ικανοποίηση των γονέων και των δασκάλων του. Βασικό χαρακτηριστικό αυτής της περιόδου είναι η τάση για ταύτιση με τον ενήλικα μέσα από το παιχνίδι και τη μίμηση των επαγγελματικών ρόλων των «σημαντικών άλλων».

Ο Το επόμενο στάδιο, το πειραματικό ή δοκιμαστικό καλύπτει ουσιαστικά την περίοδο της εφηβείας. Το στάδιο αυτό μπορεί να χωριστεί σε τέσσερα επιμέρους στάδια, αυτό του ενδιαφέροντος, της ικανότητας, της αξίας και της μετάβασης. Πρόκειται για ένα στάδιο ενδοσκόπησης, όπου το άτομο αναζητά τα ενδιαφέροντά του, ανακαλύπτει τις ικανότητές του και προσπαθεί αναπτύξει μια πιο ρεαλιστική εικόνα για τον εαυτό του και τον κόσμο της εργασίας.

Ο Τέλος στο τρίτο στάδιο το ρεαλιστικό (19-22 ετών), το οποίο υποδιαιρείται στο στάδιο της διερεύνησης, της αποκρυστάλλωσης και του προσδιορισμού, το άτομο συνήθως καταλήγει σε ένα σαφές επαγγελματικό πρότυπο και οδηγείται σε μια επαγγελματική επιλογή που χαρακτηρίζεται από συμβιβασμό με την πραγματικότητα του κόσμου της εργασίας και των προσωπικών ικανοτήτων και επιθυμιών. (Κάντας κ.α.,1991:40-42)

Η θεωρία του Ginsberg δέχθηκε κριτική κυρίως σε ότι αφορά στη μη γενίκευση των αποτελεσμάτων των ερευνών του καθώς και στο γεγονός ότι η ερμηνεία της επαγγελματικής επιλογής παρουσιάζεται σαν μια «κλειστή» διαδικασία, που λαμβάνει χώρα μόνο κατά τη νεανική ηλικία και ολοκληρώνεται με την είσοδο του ατόμου στην επαγγελματική δράση. Παρά ταύτα θα πρέπει να τονιστεί ότι ήταν η πρώτη θεωρία που αναφέρθηκε στους περιορισμούς που θέτει το κοινωνικό περιβάλλον και η πραγματικότητα στις επιλογές των ατόμων. (Κάντας κ.α.,1991:44-45)

Η εξελικτική θεωρία του D. Super

Ο Super ανέπτυξε ένα μοντέλο επαγγελματικής επιλογής, σύμφωνα με το οποίο το άτομο μέσα από την επαγγελματική του επιλογή «καθρεπτίζει»/ αποτυπώνει την άποψη που έχει για τον εαυτό του. Με άλλα λόγια η επαγγελματική του προτίμηση είναι μια διαβίου διαδικασία διαμόρφωσης, έκφρασης και εφαρμογής της αυτοαντίληψης σε συνδυασμό με τις προσωπικές του δυνατότητες, τα ενδιαφέροντα καθώς και το κοινωνικό περιβάλλον και οι συνθήκες εργασίας.

Όπως γίνεται κατανοητό για τον Super η έννοια της αυτοαντίληψης είναι βασική. Το άτομο προτιμά επαγγέλματα που θα του δώσουν τη δυνατότητα με έμπρακτο τρόπο να χρησιμοποιήσει τις δυνατότητες και το ταλέντο του και να αναπτύξει τις πτυχές της προσωπικότητάς του. (Βρετάκου,1990:22-23, Κασιμάτη,2004:138-139)

Με βάση την ηλικία ο Super διακρίνει πέντε στάδια ανάπτυξης: της φυσικής ανάπτυξης, της διερεύνησης, της επαγγελματικής σταθεροποίησης ή δημιουργία, της συντήρησης και της παρακμής. Πιο συγκεκριμένα, στο στάδιο της ανάπτυξης που τοποθετείται μέχρι την ηλικία των 14 ετών πραγματοποιείται ο σχηματισμός της εικόνας του «εαυτού» και ο προσανατολισμός του ατόμου προς τον κόσμο της εργασίας. Το δεύτερο στάδιο, αυτό της διερεύνησης (14-24 ετών) έχει ως χαρακτηριστικό του την αυξημένη διερεύνηση προς ένα επάγγελμα. Στο επόμενο στάδιο (25-44 ετών) το άτομο προσαρμόζεται και προσπαθεί να επιτύχει στο επάγγελμα που επέλεξε.

Κατά το στάδιο της συντήρησης (45-64 ετών) κύριος στόχος του ατόμου είναι η διατήρηση όσων έχει ήδη κατακτήσει στον επαγγελματικό του χώρο, ενώ προετοιμάζεται για την αποχώρησή του. Τέλος, στο τελευταίο στάδιο (μετά τα 65 έτη) αποδεδειγμένο το άτομο πια από τις προγενέστερες επαγγελματικές του δραστηριότητες, αναζητά νέους ρόλους που θα αντικαταστήσουν αυτούς που του παρείχε η εργασία. (Βίκυ, 2007:24-25)

1.2.3 Κοινωνιολογικές Θεωρήσεις

Η κοινωνιολογική θεωρία για τη δομή των ευκαιριών του K. Roberts

Με βάση την άποψη του Roberts το εκπαιδευτικό σύστημα, η οικογένεια, οι κοινωνικές συνθήκες και οι υπάρχουσες ευκαιρίες αποτελούν βασικούς παράγοντες που καθορίζουν την είσοδο των νέων σε ένα επάγγελμα. Τα άτομα δεν επιλέγουν «αυτοβούλως» το επάγγελμά τους, αλλά τελικά καταλήγουν σε ότι είναι διαθέσιμο τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, ανάλογα με τις κοινωνικές συνθήκες οι οποίες και διαφοροποιούνται ανάμεσα στις κοινωνικές ομάδες. Αυτός είναι και ο λόγος που κάθε κοινωνική ομάδα έχει διαφορετικό βαθμό πρόσβασης σε διάφορα επαγγέλματα. (Κασιμάτη,2004:144-145)

Σύμφωνα με την εν λόγω θεωρία οι προσωπικές φιλοδοξίες και προτιμήσεις δεν αξιολογούνται ως σημαντικοί παράγοντες επιρροής, αφού σε μεγάλο βαθμό αντανακλούν την κοινωνικο-οικονομική και πολιτική δομή μέσα στην οποία ζουν τα άτομα και επομένως εξαρτώνται από εξωτερικές συνθήκες, όπως είναι η οικογένεια, το εκπαιδευτικό σύστημα και η δεδομένη κατάσταση στον τομέα της απασχόλησης. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η επαγγελματική σταδιοδρομία σχετίζεται περισσότερο με την ευκαιρία παρά με την επιλογή. (Κάντας κ.α.,1991:84-85)

Οι επιλογές αυτές καθορίζονται μέσα από δομικές διαδικασίες όπως είναι η οικογενειακή καταγωγή, η εκπαιδευτική επιλογή και οι προτιμήσεις των εργοδοτών. Επομένως οι προσωπικές μας φιλοδοξίες και προτιμήσεις για ένα επάγγελμα είναι η αντανάκλαση της οικογενειακής και εκπαιδευτικής μας κατάστασης. Έτσι, τα παιδιά, στο πλαίσιο της κοινωνικοποίησής τους έχουν την τάση να μιμούνται τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές εμπειρίες των γονέων τους, ενώ η κοινωνική τους καταγωγή προδιαγράφει τα εφόδια και το επίπεδο της μόρφωσης που θα λάβουν. (Βρετάκου,1990:46)

Ανεξάρτητα από τη σφοδρή επίκριση που έχει δεχθεί η θεωρία του Roberts, συνεχίζει να θεωρείται σημαντική μιας και αποτελεί τον κυριότερο αντίλογο στις εξελικτικές θεωρίες δίνοντας έμφαση στον παράγοντα των κοινωνικών συνθηκών και των διαθέσιμων ευκαιριών. (Κάντας κ.α.,1991:86-87)

Η θεωρία του P.Musgrave και η σημασία της κοινωνικοποίησης

Ο Musgrave από τη δική του πλευρά επικεντρώνει το ενδιαφέρον του στην διαδικασία της κοινωνικοποίησης των νέων, θεωρώντας ότι σε μεγάλο βαθμό η διαδικασία επιλογής ενός επαγγέλματος συντελείται στο σχολείο, τους οργανισμούς ή τις επιχειρήσεις ανάλογα με τους ρόλους που καλείται να αναλάβει το άτομο. Κατά τη διάρκεια της ζωής του το άτομο καλείται να αναλάβει διάφορους επαγγελματικούς ρόλους, οι οποίοι είναι διαθέσιμοι για επιλογή τόσο από το ίδιο όσο και από πρόσωπα του στενού κοινωνικού του περιβάλλοντος που λειτουργούν για λογαριασμό του. Με αυτό τον τρόπο ολόκληρη η κοινωνία εμπλέκεται στην επιλογή του επαγγέλματος, αν και αρχικά φαίνεται ότι η επιλογή αυτή γίνεται από το άτομο. (Κασιμάτη,2004:141-142)

Διακρίνει τέσσερα στάδια της επαγγελματικής ή οικονομικής κοινωνικοποίησης: *την κοινωνικοποίηση πριν την εργασία, την κοινωνικοποίηση κατά την είσοδο στην αγορά εργασίας, την κοινωνικοποίηση μέσα στην εργασία και τις επαγγελματικές αλλαγές.* Βασικό σημείο για την κατανόηση της πορείας του ατόμου μέσα από αυτά τα στάδια είναι η *κατά προσδοκία κοινωνικοποίηση* που σχετίζεται με την εκ των προτέρων δοκιμή κάποιων ρόλων, πριν τις αναλάβει, κυρίως στα πλαίσια της οικογένειας. (Κάντας κ.α.,1991:75)

Στο πρώτο στάδιο, που συμπίπτει με την πρωτογενή κοινωνικοποίηση, το άτομο συλλέγει εμπειρίες και επιλογές που αφορούν στα επαγγέλματα κυρίως μέσα από τους αρχικούς φορείς κοινωνικοποίησης, αυτούς της οικογένειας, του σχολείου και της φιλικής παρέας. Στην πορεία θα συνειδητοποιήσει ποιοι ρόλοι είναι διαθέσιμοι και μπορεί να επιδιώξει και θα περιορίσει τις επιλογές του σε αυτούς. Στο δεύτερο στάδιο, θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι αρχικές επιλογές λαμβάνουν μια νέα μορφή, αφού δεν σχηματίζονται μόνο με βάση τις προσωπικές προτιμήσεις και τις δοκιμές των επαγγελματικών ρόλων που είχαν γίνει κατά το στάδιο της *κατά προσδοκίας*

κοινωνικοποίησης, αλλά υπαγορεύονται από την τοπική αγορά εργασίας και τις ευκαιρίες που εμφανίζονται. (Κασιμάτη,2004:142, Κάντας κ.α.,1991:75-76)

Το επόμενο στάδιο, η κοινωνικοποίηση μέσα στην εργασία, θεωρείται το βασικότερο σημείο της θεωρίας αφού το άτομο ασκεί για πρώτη φορά το ρόλο που προδιαγράφει η επαγγελματική του θέση. Ταυτόχρονα όμως τονίζεται τόσο η σημασία της πρώτης επαγγελματικής επιλογής όσο και η σπουδαιότητα της τεχνολογικής ανάπτυξης που μπορεί να μεταβάλλει τους όρους και το περιεχόμενο των επαγγελματικών ρόλων, με αποτέλεσμα να επιδρά στην απόφαση του ατόμου για αλλαγή επαγγέλματος. Οι επαγγελματικές αλλαγές, που συνιστούν το τέταρτο στάδιο και τις συναντάμε πιο συχνά σε κοινωνίες «πλήρους απασχόλησης», δίνουν τη δυνατότητα στο άτομο να επιζητήσει αλλαγή από την εργασία του. (Κασιμάτη,2004:143)

Η θεωρία του Blau

Στο πλαίσιο των κοινωνιολογικών θεωρήσεων εντάσσεται και η θεωρία του Blau, που υποστηρίζει ότι η επαγγελματική επιλογή είναι ένα συνονθύλευμα ψυχολογικών, οικονομικών και κοινωνιολογικών παραγόντων. Οι παράγοντες αυτοί και κυρίως οι κοινωνικο-οικονομικοί παράγοντες είναι εκείνοι που επηρεάζουν την ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου και καθορίζουν τους οικονομικο-κοινωνικούς όρους με βάση τους οποίους τελικά θα επιλέξει το επάγγελμά του. (Κασιμάτη,2004:147-148)

Η θεωρία του Pierre Bourdieu και η έννοια του «πολιτισμικού κεφαλαίου»

Η συμβολή του Pierre Bourdieu σχετικά με τους προσδιοριστικούς παράγοντες που διαδραματίζουν βασικό ρόλο στις επαγγελματικές αποφάσεις του ατόμου είναι σημαντική, κυρίως εξαιτίας της συστηματικής ενασχόλησής του με την αναπαραγωγική λειτουργία του σχολείου. Σύμφωνα με τον Bourdieu το σχολείο συνιστά ένα θεσμό που δεν έχει αυτονομία κινήσεων σε σχέση με τη συνολική κοινωνική δομή και είναι υπεύθυνος για τη διατήρηση και την μετάδοση του πολιτισμού μιας κοινωνίας από γενιά σε γενιά, ευνοώντας όμως τις ανώτερες κοινωνικές τάξεις εις βάρος των υπολοίπων. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι το εκπαιδευτικό σύστημα έχει ένα ρόλο κλειδί στη διατήρηση του κοινωνικο-οικονομικού status quo. (Azaola, 2012:84)

Με άλλα λόγια το πολιτισμικό κεφάλαιο, που συνιστά μια πολύπλευρη έννοια και περιλαμβάνει πολιτισμικά γούστα, προτιμήσεις και δεξιότητες καθώς και τυπικά προσόντα όπως είναι για παράδειγμα τα πανεπιστημιακά πτυχία, (Smith,2006:216-217,Πατερέκα,1986) είναι άνισα κατανομημένο σε μια κοινωνία και το εκπαιδευτικό σύστημα συμβάλλει στη συνέχισή αυτής της κατάστασης νομιμοποιώντας την κυρίαρχη κουλτούρα, διατηρώντας έτσι τα πλεονεκτήματα των ανώτερων κοινωνικών ομάδων σε βάρος των ευάλωτων ομάδων που δεν διαθέτουν τους ίδιους πόρους και ευκαιρίες καθιστώντας «φυσικές» τις κοινωνικές ανισότητες.(Azaola,2012:83) Με αυτό τον τρόπο, οι διαφορές που παρατηρούνται ανάμεσα στους μαθητές/τριες και οδηγούν σε διαφορετική αξιολόγηση στην επιτυχία ή αποτυχία της εισαγωγής τους σε πανεπιστημιακά ιδρύματα γίνονται αντιληπτές ως διαφορές ικανοτήτων και αιτιολογούνται στη βάση της ύπαρξης ή μη φυσικών χαρισμάτων, δεξιοτήτων και ευφυΐας. (Καντζάρα,2008:215-216, Φραγκουδάκη,1985:166-167)

Ο Bourdieu υποστηρίζει ότι υπάρχουν ορισμένες στάσεις, απόψεις και συμπεριφορές απέναντι στο σχολείο και γενικά την κουλτούρα που «κληρονομούνται» και διαφέρουν σε κάθε κοινωνική τάξη. Έτσι, τα παιδιά έρχονται στο σχολείο έχοντας ή μη ήδη μορφωτικά εφόδια και προδιάθεση ή μη για μάθηση, ανάλογα με το κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον από το οποίο προέρχονται. Οι πιο ευνοημένοι λοιπόν για παράδειγμα μαθητές/τριες που έχουν εκτεθεί και εξοικειωθεί με τα μορφωτικά αγαθά

εξαιτίας του περιβάλλοντος και της κοινωνικής θέσης της οικογένειας μέσα στην οποία μεγάλωσαν, αισθάνονται την κουλτούρα του σχολείου ως συνέχεια του κοινωνικο-πολιτισμικού περιβάλλοντος της οικογένειάς τους και αντιμετωπίζουν τις πανεπιστημιακές σπουδές σαν κάτι φυσικό και αυτονόητο. Στην αντίθετη θέση βρίσκονται τα παιδιά των κατώτερων κοινωνικο-οικονομικών τάξεων που εξαιτίας της μη φυσικής τους επαφής με μορφωτικά αγαθά καταβάλλουν μεγάλες προσπάθειες για να ανταποκριθούν στις εκπαιδευτικές απαιτήσεις. (Φραγκουδάκη,1985:162-166)

Κατά τον Bourdieu λοιπόν η κοινωνική του προέλευση ενός ατόμου έτσι όπως αυτή εκδηλώνεται μέσα από το επάγγελμα του πατέρα του θεωρείται ο σημαντικότερος παράγοντας επιτυχίας του στην εκπαίδευση, μια θέση που στα σημερινά δεδομένα συνδιαμορφώνεται από την επίδραση του επαγγέλματος της μητέρας καθώς και της υφιστάμενης αγοράς εργασίας, παράγοντες που μπορούν να μεταβάλλουν τα αρχικά δεδομένα και να συμβάλλουν σε κοινωνική κινητικότητα των ατόμων. (Azaola,2012:84)

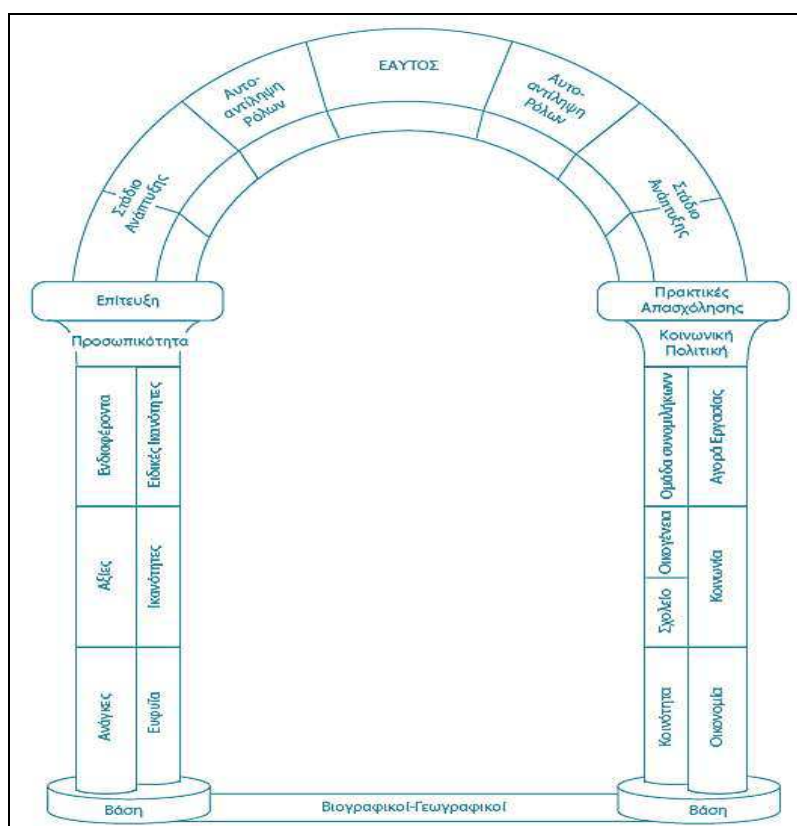
Συνοψίζοντας, όπως είδαμε στα προηγούμενα υπάρχουν διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις που δίνουν έμφαση σε διαφορετικούς παράγοντες της διαδικασίας της επαγγελματικής ανάπτυξης. Ορισμένες από αυτές, οι ονομαζόμενες γενικές θεωρίες θέτουν στο κέντρο του ενδιαφέροντός τους ποικίλους παράγοντες, ενώ οι ψυχολογικές θεωρίες έχουν ως επίκεντρό τους το άτομο και «βλέπουν» την επαγγελματική επιλογή είτε σαν μια εξελικτική διαδικασία αναγνωρίζοντας τα διάφορα στάδια επαγγελματικής ανάπτυξης και ωρίμανσης, είτε ως απόρροια των εμπειριών που είχε το άτομο κατά την παιδική του ηλικία. Επιπροσθέτως, οι κοινωνιολογικές θεωρίες δίνουν βαρύτητα στην κοινωνική δομή και οργάνωση, στο κοινωνικό περιβάλλον, στα ερεθίσματα δηλαδή τις πληροφορίες, τις εμπειρίες και τις ευκαιρίες για ανάπτυξη που έχει το άτομο μέσα σε αυτό.

Τα παραπάνω αποδεικνύουν περίτρανα την πολυπλοκότητα του όλου φαινομένου που δυσχεραίνει τον εντοπισμό, την απομόνωση και την μέτρηση της σημασίας του κάθε παράγοντα ξεχωριστά, προκειμένου να αποτιμηθεί ο ρόλος του καθενός. Σε συνδυασμό με το γεγονός ότι σήμερα οι διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας καθώς και οι οικονομικές συνθήκες που επικρατούν επιδρούν στον χαρακτήρα και τη

σταθερότητα της εργασίας καθιστούν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των νέων ατόμων ένα εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα, το οποίο επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες, στους οποίους θα αναφερθούμε παρακάτω.

2.ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί οι επαγγελματικές επιλογές των νέων και οι διαδικασίες μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας είναι ένα θέμα που έχει απασχολήσει ιδιαίτερα τη βιβλιογραφία, αφού συνιστούν μια από τις πιο σοβαρές αποφάσεις που καλείται να λάβει ο άνθρωπος στη ζωή του. Σε αυτή την επιλογή πολλοί παράγοντες επηρεάζουν τον τρόπο λήψης των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών αποφάσεων και οι οποίοι μπορούν να γενικευτούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες: στο γενικό ατομικό πλαίσιο και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Στα τέλη του 20^{ου} αιώνα ο Super απεικόνισε με την Αψίδα των Καθοριστικών Παραγόντων τις δύο αυτές παραμέτρους, τονίζοντας ότι η προσωπική επαγγελματική σταδιοδρομία ενός ατόμου προκύπτει από την αλληλεπίδραση εσωτερικών και εξωτερικών μεταβλητών. (Amundson et al.,2008:42-43)

ΣΧΗΜΑ 1 Η ΑΨΙΔΑ ΤΩΝ ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε, στην κορυφή της Αψίδας βρίσκεται ο εαυτός μας πλαισιωμένος από την αυτοαντίληψη, ενώ στη βάση της βρίσκονται οι βιογραφικοί και γεωγραφικοί παράγοντες, των οποίων τα επιμέρους στοιχεία διαμορφώνουν τις «κολώνες» της Αψίδας που με τη σειρά τους στηρίζουν και τροφοδοτούν τις επαγγελματικές επιλογές του ατόμου. Με άλλα λόγια, οι παράγοντες που περιλαμβάνονται στις δύο «κολώνες» συνιστούν τους πρωταρχικούς – τους βιολογικούς δεξιά και τους γεωγραφικούς αριστερά – παράγοντες που σχηματίζουν το γενικό πλαίσιο μέσα στο οποίο το άτομο λαμβάνει τις επαγγελματικές του αποφάσεις. (Amundson et al.,2008:43-44)

Πιο συγκεκριμένα, κατά τον Super στα βιογραφικά στοιχεία περιλαμβάνονται το φύλο, η φυλή, η κοινωνικοοικονομική τάξη, οι οικογενειακές αξίες – στοιχεία τα οποία διαμορφώνουν με τη σειρά τους τις εσωτερικές μεταβλητές όπως είναι οι ανάγκες, οι αξίες, τα ενδιαφέροντα και οι ικανότητες του ατόμου και εν γένει η προσωπικότητά του. Από την άλλη, τα γεωγραφικά στοιχεία σχετίζονται με τις εθνικές και πολιτισμικές επιδράσεις που δέχεται το άτομο με βάση τη φυλή και την εθνικότητά του, τη φυσική τοποθεσία και το κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο ζει. Το οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον, η φιλική παρέα και οι παράγοντες της οικονομίας και της κοινωνίας που διαμορφώνουν και διαμορφώνονται από την αγορά εργασίας συνιστούν τις εξωτερικές μεταβλητές που σχετίζονται με την επιλογή και την ανάπτυξη της επαγγελματικής σταδιοδρομίας ενός ατόμου. (Amundson et al.,2008:42-50)

Συνοψίζοντας, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τόσο οι εσωτερικοί όσο και οι εξωτερικοί παράγοντες ασκούν ιδιαίτερη επιρροή στο άτομο από τη νεαρή του ηλικία και συμβάλλουν στη διαμόρφωση του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνεται και αιτιολογεί τα εκάστοτε δεδομένα μεταξύ αυτών τις σπουδές και την επαγγελματική του αποκατάσταση. Έτσι έχει παρατηρηθεί και εμπειρικά ταυτοποιηθεί ότι οι στάσεις, οι απόψεις, οι γνώμες, οι προσδοκίες, τα «θέλω», οι προτιμήσεις του εφήβου σχετικά με θέματα εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών αντανακλούν σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό τα όσα πρεσβεύουν οι διάφοροι παράγοντες επιρροής που προαναφέρθηκαν και αναλύονται στις σελίδες που ακολουθούν.

2.1 Το φύλο

Το φύλο αποτελεί αποφασιστικό προσδιοριστικό παράγοντα στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος, αφού μέχρι και σήμερα η κοινωνική αντίληψη σχετικά με τους επαγγελματικούς ρόλους των ανδρών και των γυναικών είναι διαφορετική. Έρευνες έχουν καταδείξει διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα ως προς τις επιλογές τους στον εκπαιδευτικό και επαγγελματικό τομέα, την επαγγελματική τους εξέλιξη, τα ενδιαφέροντα, τις φιλοδοξίες και τα σχέδιά τους για το μέλλον. (Κάντας κ.α.,1991:96-97) Έτσι ο συγκεκριμένος παράγοντας εμφανίζεται ως παράγοντας διαφοροποίησης των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών των εφήβων, διαφοροποίηση η οποία οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις διαδικασίες κοινωνικοποίησης. (Δημητρόπουλος κ.α.,1985:21-22)

Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι τόσο οι κοινωνικές όσο και οι οικογενειακές απαιτήσεις για τα κορίτσια είναι διαφορετικές σε σχέση με τα αγόρια, αφού θεωρείται πρωταρχικής σημασίας για τα πρώτα η δημιουργία οικογένειας. Έτσι η σύνδεση της γυναίκας με την αμειβόμενη εργασία δε θεωρήθηκε ως αυτονόητη, δεδομένη και απαραίτητη, αφού ο χώρος στον οποίο ανήκει εξαιτίας της «φύσης» της, δηλαδή της αναπαραγωγικής της ικανότητας, είναι αυτός της οικογένειας. (Χρονάκη,1999:2) Παρά το γεγονός ότι η μαζική συμμετοχή των γυναικών στην αμειβόμενη εργασία συντελείται με τη Βιομηχανική Επανάσταση, οι παραπάνω απόψεις συνεχίζουν να κυριαρχούν, μεταφέρονται από τους φορείς κοινωνικοποίησης και συνδέονται κατά κύριο λόγο με τα στερεότυπα που υπάρχουν σχετικά με το ρόλο των φύλων.

Σύμφωνα λοιπόν με αυτά, η βιολογική διάσταση του φύλου, δηλαδή τα ανατομικά και φυσιολογικά χαρακτηριστικά του ατόμου που το χαρακτηρίζουν από τη στιγμή της γέννησής του (Στρατηγάκη,1996:28-29), προσδιορίζουν τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, τις ικανότητες και τις δεξιότητές του, συνεπώς και τους ρόλους του. Με αυτόν τον τρόπο οι εκπαιδευτικές επιλογές των κοριτσιών εξακολουθούν να υπαγορεύονται από το φύλο τους και τις στερεοτυπικές αντιλήψεις που φέρουν σχετικά με τους διαφορετικούς επαγγελματικούς ρόλους ανδρών και γυναικών συντελώντας έτσι στη νομιμοποίηση του καταμερισμού της εργασίας κατά φύλο. (Σιάνου – Κύργου, 2007:25-26)

Συνέπεια των παραπάνω είναι το γεγονός ότι τα κορίτσια επιλέγουν στους τομείς σπουδών τις θεωρητικές σπουδές και συνωστιζονται σε επαγγέλματα που σχετίζονται με τους χώρους της υγείας και της πρόνοιας, την παροχή υπηρεσιών και την εκπαίδευση (Γουδήρας,1996:162-163), επαγγέλματα με δυσοίωνες προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης που μοιραία οδηγούν στην ανεργία ή στην παροχή χαμηλόμισθης εργασίας, σε χαμηλά ιεραρχικές θέσεις. Έτσι, τα νεαρά κορίτσια παρά τη δυναμική τους παρουσία και τη θετική εξέλιξή τους στο χώρο της εκπαίδευσης φαίνεται ότι δεν σημειώνουν αντίστοιχες επιτυχίες και στην εργασία.

Έρευνες σε ελληνικό και διεθνές επίπεδο φανερώνουν την απουσία γυναικών από σημαντικές θέσεις της επαγγελματικής ιεραρχίας αποδεικνύοντας ότι τα επαγγέλματα που επιλέγονται από τις γυναίκες είναι συνήθως χαμηλού κύρους χωρίς περαιτέρω επαγγελματική εξέλιξη. (Ψάλτη, Κουιμτζή, Δελιγιάννη, 2008:15) Πολλοί μελετητές προβληματίστηκαν από το γεγονός ότι τα κορίτσια έτειναν να επιλέγουν επαγγέλματα από ένα πολύ μικρό φάσμα επαγγελμάτων και οι επαγγελματικές τους φιλοδοξίες για μη παραδοσιακές θέσεις εργασίας είχαν σχολιαστεί αρνητικά από συμβούλους επαγγελματικής σταδιοδρομίας. (Francis,2002:75) Ακόμη και σήμερα η γυναικεία εργασία χαρακτηρίζεται ως συμπληρωματική της ανδρικής, οι γυναίκες παραμένουν εγκλωβισμένες στις λεγόμενες «γυναικείες εργασίες», ενώ εξακολουθούν να βρίσκονται σε μειονεκτική θέση από άποψη προσφερόμενων θέσεων εργασίας και αμοιβών. (Σιάνου-Κύργιου,2007:20-25)

Με άλλα λόγια, τόσο οι εκπαιδευτικές όσο και οι επαγγελματικές επιλογές των κοριτσιών παραμένουν κοινωνικά προσανατολισμένες και καθορισμένες από τις εδραιωμένες στερεοτυπικές απόψεις και αντιλήψεις που εκφράζονται για τους διαφορετικούς ρόλους των δύο φύλων. Ο προσανατολισμός των κοριτσιών προς σπουδές που θα τους εξασφαλίσουν τη δυνατότητα συνδυασμού εργασίας και οικογενειακής ζωής επιβάλλει συγκεκριμένες επιλογές, επιδιώξεις και επαγγελματικές κατευθύνσεις. (Ψάλτη, Κουιμτζή, Δελιγιάννη,2008:15-18)

Ολοκληρώνοντας θα πρέπει να επισημάνουμε ότι τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται ένας μαζικός προσανατολισμός των κοριτσιών προς την ανώτερη εκπαίδευση (όπως αποδεικνύεται από τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας) και μια διεκδίκηση επαγγελματικών θέσεων από μια ευρύτερη γκάμα επαγγελματικών επιλογών, γεγονός που καταδεικνύει μια αλλαγή στο πολιτισμικό και κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο των παλαιότερων εποχών, χωρίς φυσικά να έχει εντελώς εκλείψει η ιδέα του γάμου και της οικογένειας ως μελλοντικοί προορισμοί των κοριτσιών ταυτόχρονα με την καριέρα.

Με βάση τα παραπάνω μπορεί να διατυπωθεί η εξής ερευνητική υπόθεση:

☉ (H1) Οι επιλογές κατεύθυνσης επιστημονικών πεδίων που καθορίζουν τη/τις σχολή/σχολές που επιθυμούν να ακολουθήσουν οι μαθητές/τριες διαμορφώνονται ανάλογα με το φύλο.

2.2 Η οικογένεια

Η οικογένεια έχει συνδεθεί παραδοσιακά με τη διαμόρφωση των επιλογών των εφήβων για διάφορα θέματα. Πολλοί ερευνητές μελετώντας τόσο τα δομικά (για παράδειγμα το μέγεθος της οικογένειας, τη σύνθεσή της ως προς το φύλο των παιδιών, το κοινωνικο-οικονομικό, το μορφωτικό και επαγγελματικό επίπεδο των γονέων), όσο και τα λειτουργικά χαρακτηριστικά της οικογένειας (τη διαδικασία κοινωνικοποίησης και τα πρότυπα ανατροφής, την επικοινωνία γονέων και παιδιών, τις προσδοκίες, τις απόψεις, τις στάσεις και τις αξίες των γονέων) συγκλίνουν στην άποψη ότι η συμβολή των γονέων και ιδιαίτερα της μητέρας στην σχολική επίδοση και τη λήψη των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών αποφάσεων των παιδιών τους είναι καθοριστική.(Γωνίδα-Μπαμνίου, Δεληγιάννη-Κουϊμτζή,2007:37-38)

Ως ο πρώτος και ο κυριότερος φορέας κοινωνικοποίησης η οικογένεια μέσα από ποικίλες διαδικασίες επιδρά στη συναισθηματική και νοητική ανάπτυξη των ατόμων, μεταφέρει αξίες και αντιλήψεις, πρότυπα ζωής και κανόνες συμπεριφοράς βοηθώντας τα έτσι να αναπτύξουν ικανότητες και δεξιότητες που θα τις αξιοποιήσουν στη μελλοντική τους ζωή. Συμμετέχοντας στη ζωή της οικογένειας το παιδί γίνεται δέκτης απόψεων και στάσεων, εσωτερικεύει ρόλους και στερεότυπα που θα το κατευθύνουν.

Οι γονείς αποτελούν σημαντικές πηγές πληροφόρησης για τα παιδιά, μέσω των οποίων σχηματίζουν τις δικές τους αντιλήψεις. Επιπλέον τα ενθαρρύνουν σε διάφορες δραστηριότητες αναψυχής και μάθησης που συμβάλλουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και ενδιαφερόντων. Ως σημαντικά πρότυπα, οι γονείς μεταφέρουν πληροφορίες σχετικά με τις δικές τους ικανότητες και δεξιότητες, καθώς και πεποιθήσεις σχετικά με τις ικανότητες των παιδιών τους. Σχετικές έρευνες έχουν δείξει ότι οι γονικές πεποιθήσεις και προσδοκίες μπορούν να επηρεάσουν τις επαγγελματικές επιλογές των παιδιών τους. (Meece et al., 2006: 361-362)

Σε αυτά τα δεδομένα, όταν το παιδί θα βρεθεί μπροστά στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος, θα φέρει μαζί του «πληροφορίες», «αποτυπώματα» και συνήθειες που αποκτήθηκαν μέσα στην οικογένεια και τα οποία είναι πιθανόν να επηρεάσουν τις επιλογές του. Τα παραπάνω «επιβεβαιώνονται» και από τον Super, ο οποίος αναγνωρίζει

στην οικογένεια τεράστια σημασία για τη διαμόρφωση της ατομικής και επαγγελματικής ταυτότητας του ατόμου, εξαιτίας της ποικιλίας των δραστηριοτήτων, των πληροφοριών και των προτύπων των σχετικών με τα επαγγέλματα που παρέχει στα νεαρά άτομα – μέλη της, διαμορφώνοντας έτσι την επαγγελματική τους σταδιοδρομία. (Βίκη, Παπάνης, 2007:40)

Σε γενικές γραμμές και με βάση την ελληνική εμπειρία σε ότι αφορά στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών των εφήβων μπορούμε να διαπιστώσουμε τα εξής:

Ο Η επιρροή των ελλήνων γονέων στη σχολική σταδιοδρομία, τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την επιλογή επαγγέλματος των παιδιών τους παραμένει ισχυρή και άμεση, θεωρώντας την μάλιστα ως αναπόσπαστο μέρος του ρόλου τους.

Ο Οι γονείς αποτελούν την κύρια πηγή πληροφόρησης και ενημέρωσης σχετικά με τα επαγγέλματα. Οι μητέρες εμπλέκονται περισσότερο στη διαδικασία της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής επιλογής, αφού εμφανίζονται περισσότερο ενημερωμένες για τις προτιμήσεις των παιδιών τους και είναι πιο υποστηρικτικές. (Πεξηρκιανίδης κ.α.,χχ,103-104) Ιδιαίτερα, το επαγγελματικό επίπεδο και το είδος της εργασίας που ασκεί η μητέρα διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στις απόψεις που σχηματίζουν οι έφηβοι για το μέλλον και τις επαγγελματικές τους επιλογές. (Βίκη, Παπάνης,2007:47)

Ο Οι γονείς επιθυμούν τα παιδιά τους να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αφού οι πανεπιστημιακές σπουδές γίνονται αντιληπτές ως το σκαλοπάτι για μια καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση, απόκτηση κύρους και κοινωνικής ανόδου και εξέλιξης. (Γωνίδα-Μπαμνίου, Δεληγιάννη-Κουϊμτζή,2007:38, Δημητρόπουλος κ.α.,1985:22-23) Υπάρχουν περιπτώσεις που η παρέμβαση των γονέων για τη συνέχιση ή μη των παιδιών τους στην ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση είναι αρκετά πιεστική και μπορεί να ειπωθεί ως ένα είδος «πανεπιστημιομανίας» που τους καταλαμβάνει και το οποίο μπορούμε να υποθέσουμε ότι απορρέει από τα προσωπικά, ανεκπλήρωτα επαγγελματικά όνειρα και σχέδιά τους.

Ο Όλες οι έρευνες συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι η κοινωνική άνοδο της ελληνικής οικογένειας ταυτίζεται με την εισαγωγή των παιδιών της στο πανεπιστήμιο και την επαγγελματική τους καταξίωση. Η αξία της μόρφωσης παραμένει σημαντική και μέσω των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιτυχιών των παιδιών τους οι γονείς επιδιώκουν να λάβουν οι ίδιοι ικανοποίηση και γόητρο. (Βίκη, Παπάνης,2007:40-41)

Ο Διαπιστώσεις ερευνών τονίζουν ότι το επάγγελμα του πατέρα αποτελεί σημαντικό παράγοντα επίδρασης στη σχολική επιτυχία του παιδιού αλλά και στη μετέπειτα επαγγελματική του απόφαση. Τόσο μαθητές που ο πατέρας τους ασκεί ένα επάγγελμα υψηλού κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου, όσο και μαθητές που δεν συμβαίνει αυτό τείνουν να επιλέγουν ανώτατες σπουδές, γεγονός που φανερώνει ότι στη μεν πρώτη περίπτωση οι έφηβοι επηρεασμένοι από το επάγγελμα του πατέρα τους επιδιώκουν επαγγέλματα παρόμοια με τα αντίστοιχα των πατέρων τους, ενώ στη δεύτερη περίπτωση εκφράζουν μια τάση που μπορεί να ερμηνευθεί ως μια προσπάθεια ανοδικής, κοινωνικής κινητικότητας. (Βίκη, Παπάνης,2007:45)

Ο Ένα σύνολο ερευνών καταλήγει στη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στην απόφαση επιλογής επαγγέλματος με το εκπαιδευτικό και μορφωτικό επίπεδο των γονέων, το οποίο προσδιορίζει τα κριτήρια επιλογής και τις φιλοδοξίες που αναπτύσσει ένας έφηβος. (Βίκη, Παπάνης,2007:48-49) Σύμφωνα με έρευνα του ΕΚΚΕ, μαθητές που προέρχονται από μορφωμένους γονείς και γονείς με επαγγέλματα που χαρακτηρίζονται «υψηλής εκτίμησης» είχαν την τάση να επιλέγουν κατευθύνσεις σπουδών που οδηγούν σε καλύτερες σχολές. (Δημητρόπουλος κ.α.,1985:120)

Ο Τέλος, μια ομάδα ερευνητών διαπιστώνουν την άμεση σχέση ανάμεσα στην κοινωνικο-οικονομική κατάσταση της οικογένειας και την επιλογή σπουδών των παιδιών, αφού τα παιδιά των ανώτερων κοινωνικο-οικονομικών τάξεων προωθούνται σε μεγαλύτερο ποσοστό προς ανώτατες βαθμίδες σπουδών ή προορίζονται για επαγγέλματα που προϋποθέτουν πανεπιστημιακές σπουδές. (Δημητρόπουλος κ.α.,1985:31-32)

Σε ότι αφορά στην ξενόγλωσση έρευνα και βιβλιογραφία, τα συμπεράσματα είναι ανάλογα. Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε ότι οι γονείς μεταφέρουν πληροφορίες για τη δουλειά τους ή αξιολογικές κρίσεις για αυτή, θετικές ή αρνητικές. οι στάσεις και οι συμπεριφορές που υιοθετούν τα παιδιά απέναντι σε κάποια επαγγέλματα είναι απόρροια των απόψεων και των αντιδράσεων που εκφράζουν οι γονείς τους για αυτά. (Taylor et al.,2004:1-3) Επιπλέον, σύμφωνα με την έρευνα των Mortimer et al. (1992) και του DeRidder (1990) (αναφέρονται στο Βίκη, Παπάνης,2010:10) η επιρροή του μορφωτικού επιπέδου των γονέων ήταν σημαντική για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών και την εισαγωγή τους ή μη στο πανεπιστήμιο, ενώ η μόρφωση της μητέρας έπαιξε σημαντικότερο ρόλο στις εκπαιδευτικές – επαγγελματικές επιλογές των νέων. (Βίκη, Παπάνης,2010:11, Δημητρόπουλος κ.α.,1985:23)

Άλλες έρευνες σε γυμνάσια της περιοχής της Βόρειας Καρολίνας επιβεβαιώνουν το γεγονός ότι οι νέοι, ανεξαρτήτως φύλου, στρέφονται προς βοήθεια και αναζήτηση συμβουλών σχετικά με την καριέρα τους προς τις μητέρες τους, (Otto,2000:111-118) ενώ άλλες μελέτες σε Βρετανία, Γερμανία και ΗΠΑ αναδεικνύουν τη γονική επιρροή και συμβουλευτική σε θέματα που σχετίζονται με τις επαγγελματικές επιλογές ως ένα από τους παράγοντες εκείνους που οδηγούν τους νέους σε εντατικές και αποτελεσματικές αναζητήσεις πληροφοριών σε σχέση με το επαγγελματικό τους μέλλον. Με βάση λοιπόν τα παραπάνω, οι γονείς και κυρίως οι μητέρες παραμένουν μια από τις κύριες πηγές άντλησης πληροφοριών για τη λήψη αποφάσεων επαγγελματικής σταδιοδρομίας. (Perkins & Peterson,2005:1-2)

Από τα παραπάνω μπορούμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι όπως φάνηκε και από τις έρευνες η επιρροή της οικογένειας στις φιλοδοξίες και τις αποφάσεις σταδιοδρομίας των μελών της είναι σημαντική, αφού ασχολείται συστηματικά με την επιλογή των σπουδών και του επαγγέλματος των παιδιών της, καθώς μια επιτυχημένη επιλογή και απόφαση και στους δύο προαναφερόμενους τομείς θα έχει θετικό αντίκτυπο όχι μόνο στο ίδιο το νέο άτομο αλλά και σε ολόκληρη την οικογένεια ως μονάδα. (Κεδράκα, 2004:127)

Επομένως, οι ερευνητικές υποθέσεις που μπορούν να διατυπωθούν με βάση τα προαναφερόμενα είναι οι εξής:

- ⊙ (H2) Οι γονείς συνιστούν τη βασική πηγή πληροφόρησης για τις σπουδές που θα ακολουθήσουν τα παιδιά τους.
- ⊙ (H3) Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και πιο συγκεκριμένα αυτό της μητέρας σχετίζεται με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές του νέου.
- ⊙ (H4) Το επάγγελμα των γονέων και πιο συγκεκριμένα αυτό του πατέρα επιδρά στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές του εφήβου.
- ⊙ (H5) Οι γονείς και κυρίως η μητέρα υποστηρίζουν και ενθαρρύνουν τις επιλογές των παιδιών τους σε ότι αφορά στις μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους επιλογές.

2.3 Ο φιλικός περίγυρος

Κατά την περίοδο της ηλικιακής φάσης της εφηβείας, οι σχέσεις του εφήβου με τους συνομηλίκους είναι πολύ σημαντικές, καθώς επηρεάζουν την κοινωνική και συναισθηματική του ανάπτυξη, προσφέροντάς του υποστήριξη, αποδοχή, εμπιστοσύνη και στοργή. Οι φίλοι αποτελούν πηγή συναισθηματικής υποστήριξης σε δύσκολες περιόδους ή σε καταστάσεις που προκαλούν άγχος ή συγκρούσεις. Επιπλέον, οι φιλικές σχέσεις βοηθούν τα παιδιά στην κοινωνική τους προσαρμογή, μαθαίνοντας τα ένα σύνολο αποτελεσματικών κοινωνικών συμπεριφορών και συμβάλλουν στην ανεξαρτητοποίηση από την οικογένειά τους, ώστε να είναι σε θέση να εξερευνήσουν τον κόσμο έξω από αυτήν ενισχύοντας έτσι την αυτοεκτίμηση, την αυτοεικόνα και την αυτοπεποίθησή τους. (Kracke,2002:21-22)

Έχει παρατηρηθεί ότι κατά την εφηβεία η σχέση και η οικειότητα που αναπτύσσει ο έφηβος με τους φίλους του είναι πιο ισχυρή συγκριτικά με την οικογένειά του. Οι έφηβοι ατά την περίοδο της εφηβείας σχεδόν «ταυτίζονται» με την παρέα τους και υπάρχουν μέσα από τον μικρόκοσμό της. Έρευνες καταδεικνύουν ότι η ανάπτυξη φιλικών σχέσεων συγκροτεί ένα πεδίο έκφρασης φιλοδοξιών, συζήτησης εκπαιδευτικών στόχων, ανταλλαγής πληροφοριών και επαγγελματικών προτιμήσεων. (Καζή, 2007:135)

Τα παραπάνω είναι μερικοί από τους λόγους που οι φίλοι γίνονται αντιληπτοί ως «σημαντικοί άλλοι», σύμφωνα με τους θεωρητικούς Cooley και Mead, που μπορούν να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα με τη συμπεριφορά τους και τις απόψεις τους την αυτοαντίληψη και την αυτοεκτίμηση του ατόμου και ως εκ τούτου τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές και την τελική τους διαμόρφωση. (Μακρή – Μπότσαρη,2000:88-91)

2.4 Το σχολείο

Το σχολείο συνιστά έναν από τους σημαντικότερους θεσμούς κοινωνικοποίησης που μεταβιβάζει στους νέους τις συσσωρευμένες γνώσεις της κοινωνίας και συνδέεται με την καλλιέργεια δεξιοτήτων και ικανοτήτων καθώς και με την μελλοντική τους επαγγελματική κοινωνικοποίηση. Ταυτόχρονα όμως λειτουργεί και ως ένα σύστημα αναπαραγωγής κοινωνικών αντιλήψεων, αξιών και ιδεολογιών που ευνοεί τη διατήρηση των στερεοτυπικών αντιλήψεων για τα φύλα. (Ψάλτη και Κουϊμτζή,2008:35-36)

Παρόλο λοιπόν το γεγονός ότι το σχολείο θεσμικά οφείλει να παρέχει ίσες ευκαιρίες, η γλώσσα που χρησιμοποιείται από τους εκπαιδευτικούς και τους συγγραφείς των διδακτικών βιβλίων ασκεί ιδιαίτερη επιρροή (κυρίως στα νεαρότερα παιδιά) και έχει προκαλέσει κριτική στο παρελθόν για τον αποκλεισμό ή την υποτίμηση των κοριτσιών και γενικότερα των γυναικών και για εύνοια των στερεοτυπικών ρόλων των φύλων (Μαράκη,2010:29)

Από την άλλη μεριά, το κρυφό αναλυτικό πρόγραμμα που αφορά σε οτιδήποτε συμβαίνει στο σχολείο και δεν είναι «επίσημο», (για παράδειγμα, οι κοινωνικές σχέσεις στην αίθουσα διδασκαλίας ή την αυλή, οι φιλίες, οι σχέσεις εκπαιδευτικών και μαθητών) μεταδίδει στα παιδιά ένα πλέγμα μηνυμάτων που συχνά ενισχύουν τα έμφυλα στερεότυπα. (Διαφορές των φύλων στο εκπαιδευτικό επίτευγμα: Μελέτη για τα μέτρα που λαμβάνονται και την κατάσταση που επικρατεί στην Ευρώπη σήμερα,2010:26) Έτσι, αν και οι εκπαιδευτικοί υποστηρίζουν την ισότητα ως θέμα αρχής, οι καθημερινές τους πρακτικές και συμπεριφορές δεν συμβαδίζουν συχνά με τη θεωρητική τους αυτή τοποθέτηση.

Έρευνες κατέδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν στους διακριτούς ρόλους στην οικογένεια, με τη γυναίκα να γίνεται αντιληπτή κατά κύριο λόγο ως σύζυγος, μητέρα και νοικοκυρά, δίνοντας δευτερεύουσα σημασία στην επαγγελματική της σταδιοδρομία. (Ψάλτη και Κουϊμτζή,2008:37-38). Επιπλέον, διαχωρίζουν τα επαγγέλματα σε αντρικά και γυναικεία και ταυτίζουν τα μεν πρώτα τόσο με τα χειρονακτικά επαγγέλματα που είναι συνδεδεμένα με δράση και μυϊκή δύναμη, όσο και με επαγγέλματα υψηλού επιστημονικού κύρους, ενώ τα δεύτερα με επαγγέλματα που σχετίζονται με την ομορφιά,

τη μόδα και την παροχή υπηρεσιών. Αντίστοιχο διαχωρισμό κάνουν και στα μαθήματα, εντάσσοντας στην κατηγορία των «αντρικών μαθημάτων» κατά κύριο λόγο τα θετικά μαθήματα και στην κατηγορία των «γυναικείων μαθημάτων» τα θεωρητικά – φιλολογικά μαθήματα. (Ψάλτη και Κουϊμτζή,2008:41)

Πολλές φορές η ίδια η συμπεριφορά των εκπαιδευτικών διαφοροποιείται στα αγόρια και τα κορίτσια. Ενώ θεωρούν ότι μεταχειρίζονται ισότιμα τους μαθητές και τις μαθήτριές τους, εν τούτοις μια σειρά από έρευνες σε διαφορετικές χώρες έχουν δείξει ότι είναι πιθανόν να τιμωρούν και να προσέχουν περισσότερο τους μαθητές, να ενθαρρύνουν την παθητικότητα και τη συμμόρφωση των μαθητριών, ενώ συνάμα να εκτιμούν την ανεξαρτησία των μαθητών. Συνεπώς, επιτρέπουν στα αγόρια να είναι πιο άτακτα, αφού θεωρούν ότι αυτό είναι φυσιολογικό, ενώ τα κορίτσια θεωρούνται πιο συνεργάσιμα. (Διαφορές των φύλων στο εκπαιδευτικό επίτευγμα: Μελέτη για τα μέτρα που λαμβάνονται και την κατάσταση που επικρατεί στην Ευρώπη σήμερα,2010:29) Συνοψίζοντας τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι εκπαιδευτικοί με τη συμπεριφορά τους συμβάλλουν στην αναπαραγωγή και τη διατήρηση της ανισότητας μεταξύ αγοριών και κοριτσιών, γεγονός που λαμβάνει ποικίλες διαστάσεις και έχει αρνητικά αποτελέσματα όχι μόνο εντός του σχολικού πλαισίου αλλά και στην ευρύτερη κοινωνική ζωή.

Τέλος αναφορά επίσης θα πρέπει να γίνει στην σχολική επίδοση των μαθητών και των μαθητριών σε διάφορα μαθήματα και το πως αυτή σχετίζεται με τις εκπαιδευτικές και μετέπειτα επαγγελματικές επιλογές τους. Οι εκπαιδευτικοί μέσω των διαδικασιών αξιολόγησης που συχνά έχουν έμφυλη διάσταση, παρά τους ισχυρισμούς περί ουδετερότητας και έλλειψης προκατάληψης, των απόψεων και των προσδοκιών τους σχετικά με το πόσο καλοί μπορεί να είναι οι μαθητές τους σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα συμβάλλουν σε σημαντικό βαθμό στον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνεται η σχολική επίδοση των παιδιών καθώς και στην αυτοαντίληψή τους. Έτσι, για παράδειγμα, η επιτυχία αποδίδεται σε διαφορετικούς παράγοντες και χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του μαθητή/τριας ανάλογα με το φύλο του: εάν πρόκειται για αγόρι, στην εξυπνάδα και την ικανότητά του, ενώ εάν πρόκειται για κορίτσι, στην επιμέλεια και

την μεγάλη προσπάθεια που κατέβαλε. Αντίστοιχα γίνεται αντιληπτή και η αποτυχία. (Γωνίδα-Μπαμνίου & Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, 2008:39-41)

2.5 Ο τόπος διαμονής

Ο τόπος διαμονής και κατοικίας θεωρείται από πολλούς ερευνητές ότι μπορεί να διαμορφώσει και να επηρεάσει τη ζωή του μαθητή σε διάφορα επίπεδα, ανάμεσα σε αυτά και το εκπαιδευτικό και επαγγελματικό του μέλλον. Η γεωγραφική θέση της κάθε περιοχής με την αστικότητα και την πυκνότητα του πληθυσμού της, η οικονομική ανάπτυξη, το είδος των επαγγελματικών ευκαιριών και δυνατοτήτων, ο αριθμός των πολιτισμικών και εκπαιδευτικών αγαθών που προσφέρονται συνιστούν διαμορφωτικούς παράγοντες που διαφοροποιούν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές και μπορούν να αποτελέσουν αφορμή για ανάπτυξη κινητικότητας των ατόμων. Για το λόγο αυτό τα τελευταία χρόνια πολλοί κοινωνιολόγοι έχουν αντιληφθεί τον αντίκτυπο που έχει η τοπική οικονομία και η αγορά εργασίας στη μετάβαση των νέων από το σχολείο στον κόσμο της εργασίας. (Furlong, 1995:361)

Η φυσιογνωμία μιας περιοχής (αστική-ημιαστική-αγροτική) και η επίδραση του συγκεκριμένου παράγοντα είναι έμμεση και μπορεί να καθορίσει τις ευκαιρίες και τις επιλογές που προσφέρονται και οι οποίες μπορεί να διαφοροποιούνται σημαντικά ανάμεσα στις γεωγραφικές περιοχές. Έτσι, είναι γενικά παραδεκτό ότι οι αγροτικές ή οι νησιωτικές περιοχές εμφανίζουν περιορισμένες επαγγελματικές ευκαιρίες, ενώ τα επαγγέλματα εκείνα που χαρακτηρίζονται από υψηλό κύρος και αμοιβή τα συναντάμε κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα. Αν και τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας έχει σημειωθεί μείωση αυτής της διαφοροποίησης εξαιτίας των μέτρων ενίσχυσης που έχουν ληφθεί για την ύπαιθρο και των μεγάλων οδικών αξόνων που έχουν διευκολύνει τις μετακινήσεις, ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές τις οποίες επιβεβαιώνουν αρκετές εμπειρικές έρευνες.

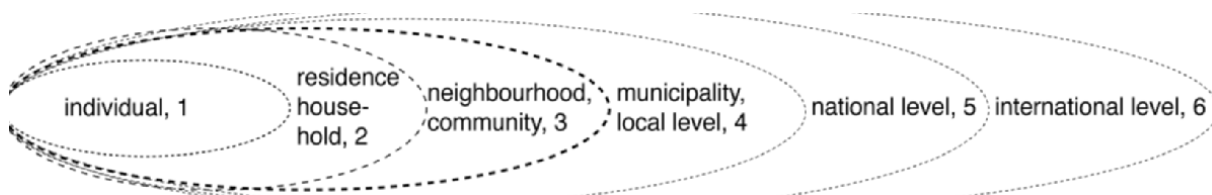
Έτσι ελληνικές έρευνες (όπως αναφέρονται στο Βίκη, Παπάνης, 2007) καταδεικνύουν τη σχέση του τόπου κατοικίας με τη σχολική επίδοση και επιτυχία, αφού μαθητές από μεγαλύτερες πόλεις λαμβάνουν κατά μέσο όρο μεγαλύτερη βαθμολογία, ιδιαίτερα στα μαθήματα των θετικών επιστημών που οδηγούν σε ανώτερες σπουδές και

επαγγέλματα με μεγαλύτερο κοινωνικό κύρος, από εκείνους που διαμένουν σε χωριά. Επιπλέον, η μειονεκτική θέση των μαθητών της υπαίθρου είναι χαρακτηριστική, αφού σε πολλές περιπτώσεις θα πρέπει να διανύσουν μεγάλες χιλιομετρικές αποστάσεις για να φθάσουν στο σχολείο τους ή έχουν περιορισμένες εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Τέλος, από ερευνητικά δεδομένα προέκυψε ότι τα παιδιά των αγροτικών περιοχών αποθαρρύνονται στην επιδίωξη ανώτερων σπουδών.

Αντίστοιχα είναι και τα αποτελέσματα από έρευνες που έχουν καταγραφεί στη ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Οι Middleton και Grigg (όπως αναφέρονται στο Βίκη, Παπάνης, 2007 και στο Δημητρόπουλος κ.α., 1985:32) διαπίστωσαν ότι ο τόπος διαμονής και φοίτησης των μαθητών είναι καθοριστικός για τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους φιλοδοξίες, αφού τα παιδιά των πόλεων και κυρίως τα αγόρια εμφάνιζαν υψηλότερες επιδιώξεις για την εισαγωγή τους σε ένα πανεπιστήμιο σε σχέση με τα παιδιά που ζούσαν σε αγροτικές περιοχές. Αντίστοιχα, οι Poole, Fox και Omodei παρατηρούν διαφορές ανάμεσα στις επαγγελματικές αξίες και τον επαγγελματικό προσανατολισμό που επιλέγουν οι έφηβοι που ζουν σε αγροτικές από τους εφήβους που ζουν σε αστικές περιοχές, ενώ κατά τους Falkowski και Falk η αγροτική προέλευση είναι πιθανόν να προσανατολίζει περισσότερο τους νέους στο σπίτι και την οικογένεια παρά προς ένα συγκεκριμένο επάγγελμα.

Στο ίδιο μήκος κύματος, άλλοι μελετητές όπως ο Howley (2006) αναφέρουν ότι οι εκπαιδευτικές φιλοδοξίες των μαθητών /τριών στα σχολεία της υπαίθρου είναι περιορισμένες σε σχέση με αυτές των μαθητών/τριών που ζουν σε αστικές περιοχές, αποδίδοντας τις χαμηλές αυτές εκπαιδευτικές προσδοκίες στην προσκόλληση των πρώτων σε «παραδοσιακές, αγροτικές αξίες» καθώς και σε αξίες που δε δίνουν προτεραιότητα στην εκπαίδευση αλλά και στον τρόπο που είναι οργανωμένη η τοπική κοινωνία. (Howley, 2006:64-65). Σύμφωνα με τους Haller και Virkler (1993) οι αγροτικές και μη αγροτικές κοινωνίες διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους και ως εκ τούτου και στον τρόπο ανατροφής και κοινωνικοποίησης των μελών τους ακόμη και σε ότι αφορά στις επαγγελματικές τους επιλογές. (Haller και Virkler, 1993:171) Τέλος με βάση την έρευνα της Andersson (2004), το περιβάλλον, τα κοινωνικο-δημογραφικά του χαρακτηριστικά

αλλά και το φυσικό του πλαίσιο (με βάση το παρακάτω σχήμα είναι η τρίτη περιοχή) επηρεάζουν τις επιλογές των ατόμων.

(Andersson,2004:642-643)

Με βάση λοιπόν τα παραπάνω η υπόθεση εργασίας που προτείνουμε είναι η εξής:

⊙ (H5) Τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά και τα πολιτισμικά στοιχεία του τόπου διαμονής επηρεάζουν τις μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των νέων κατοίκων του.

Η επισκόπηση της βιβλιογραφία και των διαφόρων ερευνών που προηγήθηκε σκοπό είχε να αποτυπώσει μια εικόνα σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των εφήβων. Οι προσεγγίσεις αυτές δίνουν έμφαση τόσο σε ατομικά/ βιολογικά χαρακτηριστικά όπως είναι το φύλο όσο και σε παράγοντες σχετικούς με την *μικρο* ή *μακρο-κοινωνία* μέσα στην οποία ζει το άτομο. Σε αυτούς περιλαμβάνεται η οικογένεια, το σχολείο και η φιλική παρέα αλλά και η ευρύτερη κοινότητα που νοείται ως ένα ιδεολογικό, πολιτισμικό, οικονομικό και πολιτικό σύστημα το οποίο μπορεί να ευνοεί ή και να δυσχεραίνει την ανάπτυξη σχεδίων και επιλογών που αφορούν γενικά στον τρόπο ζωής των νέων, αλλά φυσικά σχετίζονται και με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις τους.

Κάθε νέος με την ολοκλήρωση των σπουδών του στο Λύκειο βρίσκεται στο μεταίχμιο της λήψης αποφάσεων για την εκπαιδευτική και την επαγγελματική του ζωή και εξέλιξη, αποφάσεων που θεωρητικά και μόνο είναι αποτέλεσμα αποκλειστικά των προσωπικών του επιλογών και συχνά όπως είδαμε επηρεάζονται από διάφορους παράγοντες. Ωστόσο για τις ανάγκες της έρευνάς μας το βιολογικό φύλο, η οικογένεια και ο τόπος διαμονής θεωρήθηκαν οι σημαντικότεροι «ρυθμιστές» αυτής της διαδικασίας.

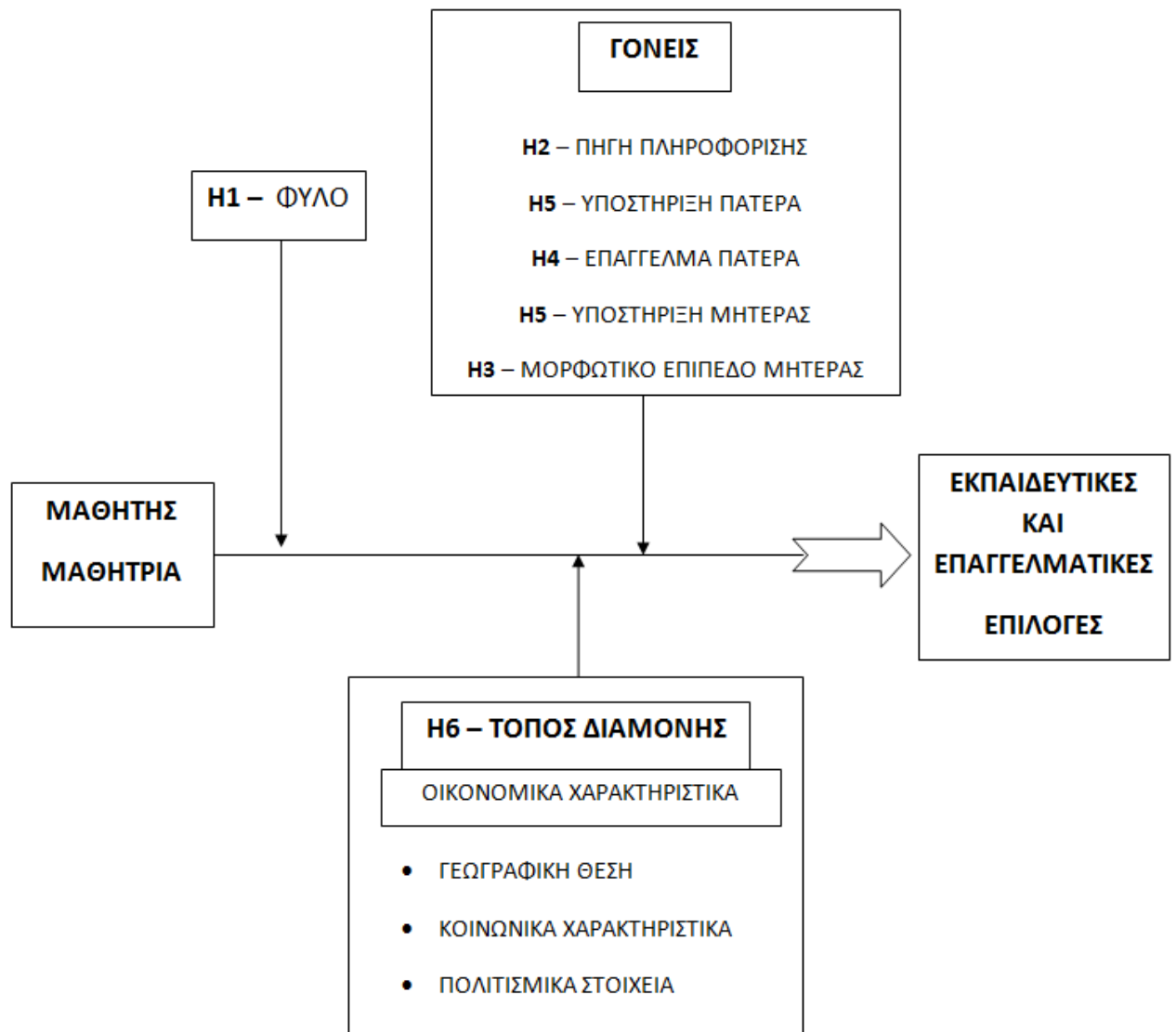
Πιο συγκεκριμένα, η συγκέντρωση των κοριτσιών στη θεωρητική κατεύθυνση και αντίστοιχα των αγοριών στη θετική και τεχνολογική κατεύθυνση με τον προσανατολισμό σε αντίστοιχους κλάδους σπουδών φανερώνει τόσο την αναπαραγωγή των στερεοτύπων του φύλου στο χώρο του σχολείου όσο και τη συγκέντρωση των γυναικών σε συγκεκριμένα επαγγέλματα και κλάδους απασχόλησης. Επιπλέον, η οικογένεια, το σημαντικότερο κοινωνικό περιβάλλον για τον άνθρωπο, μεταφέρει μέσα από την κοινωνικοποίηση που προσφέρει στα μέλη της επαγγελματικά πρότυπα ανάλογα με το φύλο. Επομένως μπορούμε να υποθέσουμε ότι οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές παραμένουν σε έναν μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό στερεοτυπικές.

Από την άλλη μεριά, το οικογενειακό περιβάλλον με όλες του τις πτυχές και τα χαρακτηριστικά του (μέγεθος της οικογένειας, μόρφωση και επάγγελμα γονέων, πρότυπα, αρχές και αξίες, γονεϊκές φιλοδοξίες, σχέσεις γονέων-παιδιών) επιδρά στις επιλογές του εφήβου. Τα προηγούμενα δημιουργούν «δεδομένα» που ασκούν επιρροή στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος. Ας μην ξεχνάμε ότι ο Super τονίζει πως η οικογένεια διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση τόσο της ατομικής όσο και της επαγγελματικής ταυτότητας του ατόμου με την παροχή ποικίλων πληροφοριών και προτύπων αλλά και τη λειτουργία της ως κοινωνικής, ψυχολογικής και οικονομικής οντότητας.

Τέλος τα χαρακτηριστικά του τόπου διαμονής, η γενικότερη κουλτούρα που τον διέπει, η ύπαρξη ή όχι και σε ποιο βαθμό πολιτισμικών, εκπαιδευτικών και κοινωνικών αγαθών καθώς και η τοπική αγορά εργασίας, η δυνατότητα απορρόφησης νέων εργαζομένων και η εξασφάλιση επαγγελματικής απασχόλησης εξετάζονται ως διαμορφωτικοί παράγοντες του προσανατολισμού των σπουδών και των επαγγελμάτων των νέων.

Με αυτά τα δεδομένα και όπως καταγράφηκαν οι ερευνητικές υποθέσεις μας στα αντίστοιχα υποκεφάλαια αναπτύχθηκε το παρακάτω διάγραμμα που συνιστά το ερευνητικό μας μοντέλο.

ΣΧΗΜΑ 2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

3.ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Υποθέσεις Εργασίας

Από τη μελέτη της ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας της σχετικής με το θέμα, προέκυψαν οι παρακάτω ερευνητικές υποθέσεις:

- ⊙ (H1) Το φύλο επηρεάζει την επιλογή κατεύθυνσης καθώς και τα επιστημονικά πεδία σπουδών, που καθορίζουν τη/τις σχολή/σχολές που επιθυμούν να ακολουθήσουν οι μαθητές/τριες.
- ⊙ (H2) Οι γονείς συνιστούν τη βασική πηγή πληροφόρησης για τις σπουδές που θα ακολουθήσουν τα παιδιά τους.
- ⊙ (H3) Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και πιο συγκεκριμένα αυτό της μητέρας σχετίζεται τόσο με την επιλογή της κατεύθυνσης όσο και με την επιλογή του επιστημονικού πεδίου του κάθε μαθητή.
- ⊙ (H4) Το επάγγελμα των γονέων και πιο συγκεκριμένα αυτό του πατέρα σχετίζεται τόσο με την επιλογή της κατεύθυνσης όσο και με την επιλογή του επιστημονικού πεδίου του κάθε μαθητή.
- ⊙ (H5) Οι γονείς και κυρίως η μητέρα υποστηρίζουν τις επιλογές των παιδιών τους σε ότι αφορά στις μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους επιλογές.
- ⊙ (H6) Τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά και τα πολιτισμικά στοιχεία του τόπου διαμονής επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές μελλοντικές επιλογές των νέων κατοίκων του.

3.2 Πλαίσιο διεξαγωγής της έρευνας – Κριτήρια επιλογής της περιοχής

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, αντικείμενο της παρούσας έρευνας αποτελεί η ανίχνευση και καταγραφή των παραγόντων εκείνων που ασκούν σημαντική επιρροή στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των εφήβων μαθητών/τριών της περιοχής των Μεγάρων. Για την εξέταση αυτών των παραμέτρων, αποφασίστηκε η διενέργεια ποσοτικής δειγματοληπτικής έρευνας με τη διανομή ερωτηματολογίων στα Γενικά Λύκεια της εν λόγω περιοχής. Κρίθηκε ιδιαίτερα ενδιαφέρον να εξετάσουμε τα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά σχέδια των μαθητών/τριών των σχολείων αυτών μιας και τα Μέγαρα, όπως έχει ήδη αναφερθεί, βρίσκονται σε ένα κομβικό γεωγραφικό σημείο, σε απόσταση αναπνοής από την πρωτεύουσα.

Επιπλέον, δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι οι έφηβοι που βρίσκονται στην τελευταία τάξη του Λυκείου βιώνουν μια ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο αφού καλούνται να αποφασίσουν με βάση τις προσδοκίες και τις φιλοδοξίες που έχουν αλλά και τις επιδράσεις που τους ασκούνται από το γενικότερο κοινωνικο-οικονομικό και πολιτισμικό περιβάλλον τους για τις μελλοντικές τους σπουδές και το επάγγελμά τους. Η συγκεκριμένη απόφαση λαμβάνει μια ιδιαίτερη «μορφή» στην περίοδο της οικονομικής κρίσης που διανύουμε στη χώρα μας σήμερα.

Βασικοί στόχοι της εν λόγω έρευνας είναι οι εξής:

- Ο η διερεύνηση των παραγόντων επιρροής των μαθητών/τριών κατά την επιλογή σπουδών και επαγγέλματος,
- Ο η εξέταση του ρόλου των γονέων κατά τη διαδικασία της επιλογής των σπουδών και του επαγγέλματος από τους εφήβους,
- Ο η μελέτη της επίδρασης του τόπου διαμονής και κατοικίας και του ρόλου της αγοράς και των συνθηκών εργασίας που επικρατούν σε αυτόν και την επιλογή των σπουδών και του μελλοντικού επαγγέλματος των εφήβων,
- Ο η μελέτη και η αποτύπωση των στάσεων και των αντιλήψεων για το υπό εξέταση θέμα από τους μαθητές και τις μαθήτριες της περιοχής των Μεγάρων.

3.3 Ερευνητικός πληθυσμός και δείγμα

Μετά την ολοκλήρωση της πιλοτικής έρευνας και έπειτα από τις απαραίτητες βελτιώσεις καταλήξαμε στην τελική μορφή του ερωτηματολογίου, το οποίο και διανεμήθηκε σε 151 μαθητές και μαθήτριες της Γ΄ Λυκείου του 1^{ου} και του 2^{ου} Γενικού Λυκείου Μεγάρων. Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν σε τυχαία μέρα, χωρίς να έχει προηγηθεί ενημέρωση των μαθητών από την προηγούμενη μέρα, στις σχολικές αίθουσες κατά τη διάρκεια του μαθήματος της Κοινωνιολογίας με τη συμβολή των συναδέλφων καθηγητών καθώς και με την άμεση παρουσία της υπεύθυνης συντονίστριας της έρευνας, η οποία παρείχε οδηγίες και διευκρινήσεις όπου ήταν αναγκαίο. Ο χρόνος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου υπολογίστηκε στα 15-20 λεπτά.

Η χορήγηση των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε κατά τους μήνες Ιανουάριο – Φεβρουάριο 2015 μετά από τη σύμφωνη γνώμη και άδεια των διευθυντών των σχολείων, οι οποίοι ενημερώθηκαν για τη φύση και το σκοπό της έρευνας, το χρόνο που απαιτείται για τη διεξαγωγή της, την εγγύηση του απορρήτου των δεδομένων και τη σχετική ενημέρωση που θα λάβουν με τη δημοσιοποίηση των ευρημάτων. Σε γενικές γραμμές η έρευνα διεξήχθη απρόσκοπτα και η θετική στάση καθώς και το ενδιαφέρον που επέδειξαν οι μαθητές/τριες για το όλο θέμα ενίσχυσε τη συμμετοχή τους και διευκόλυνε σημαντικά την ερευνητική διαδικασία.

Από τα 151 ερωτηματολόγια, τα 30 ερωτηματολόγια απαντήθηκαν από μαθητές/τριες που θα έδιναν εξετάσεις στο πλαίσιο του σχολείου για την απόκτηση του Ενδοσχολικού Απολυτηρίου (βλέπε Παράρτημα Γ΄ Συνοπτική παρουσίαση του εξεταστικού συστήματος). Τα δεδομένα των 30 αυτών ερωτηματολογίων κατά την ανάλυσή τους δεν έδωσαν σημαντικά ευρήματα για την παρούσα μελέτη. Κατόπιν τούτου ο αριθμός των ερωτηματολογίων προς περαιτέρω ανάλυση και εμβάθυνση διαμορφώθηκε στα 121 (46 αγόρια, 75 κορίτσια).

3.4 Ερευνητικά εργαλεία

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης έρευνας εξετάστηκε επισταμένα η σχετική ελληνική και διεθνής βιβλιογραφία, προκειμένου να εξευρεθούν και να ληφθούν υπόψη συναφή ερωτηματολόγια που έχουν χρησιμοποιηθεί για τη διερεύνηση του συγκεκριμένου θέματος σε προηγούμενες έρευνες. Καταλήξαμε στη χρήση ενός ανώνυμου, δομημένου γραπτού ερωτηματολογίου, αφού με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται η συλλογή μεγάλου αριθμού δεδομένου σε συγκεκριμένο χρόνο και η αντικειμενικότητα και η αξιοπιστία των απαντήσεων.

Αρχικά πραγματοποιήθηκε μια πιλοτική έρευνα προκειμένου να εντοπιστούν έγκαιρα τυχόν λάθη και να διορθωθούν προβληματικά σημεία των ερωτήσεων που μπορεί να σχετίζονταν με την κατανόηση ορισμένων ερωτήσεων, την έκταση του ερωτηματολογίου, το χρόνο που απαιτείται για τη συμπλήρωσή του. Επιπλέον θα έπρεπε να ελεγχθεί εάν το ερωτηματολόγιο έδινε ακριβείς, αξιόπιστες και έγκυρες μετρήσεις. Η δοκιμαστική αυτή έρευνα συνέβαλλε επιπλέον και σε μια πρώτη ανάλυση των δεδομένων, επιβεβαιώνοντας την καταλληλότητα των ερωτήσεων, ενώ μας βοήθησε στην αναδιαμόρφωση (όπου χρειαζόνταν) του ερωτηματολογίου και των ερωτήσεών του. (Κυριαζή, 1998: 142-143)

3.5 Δεοντολογία

Κρίθηκε απαραίτητο η έρευνα να διεξαχθεί με βάση τις θεμελιώδεις αρχές της δεοντολογίας για την κοινωνική έρευνα, δηλαδή α) την ανωνυμία των απαντήσεων, β) την εθελοντική συμμετοχή των μαθητών/τριών, γ) τη συνειδητή τους συναίνεση στην έρευνα. Πιο συγκεκριμένα, η κοινωνική έρευνα δεν μπορεί να διεξαχθεί εάν δεν διασφαλιστεί η ελεύθερη συναίνεση και η εθελοντική συνεργασία των συμμετεχόντων σε αυτή. Με άλλα λόγια οι συμμετέχοντες θα πρέπει να είναι πλήρως ενημερωμένοι για το σκοπό της έρευνας και τις ερευνητικές διαδικασίες που θα ακολουθηθούν και να τους παρέχεται η δυνατότητα διακοπής της συμμετοχής τους σε οποιαδήποτε φάση της. (Cohen et Manion,2008:475-477)

Επιπλέον, θεμελιώδης κρίνεται η διασφάλιση της ανωνυμίας, γεγονός που σημαίνει ότι οι όποιες πληροφορίες που θα δοθούν από τους ερωτώμενους δεν θα πρέπει να αποκαλύπτουν την ταυτότητά τους. Ο ερευνητής θα πρέπει να είναι σε θέση να εξασφαλίσει με απόλυτη εχεμύθεια τα προσωπικά στοιχεία των συμμετεχόντων τόσο κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας όσο και κατά τη δημοσιοποίηση των ερευνητικών ευρημάτων και να εγγυηθεί την πλήρη και απόλυτη εχεμύθεια και ανωνυμία. (Cohen et Manion,2008:498-499)

3.6 Μέτρηση μεταβλητών

Αναφορικά με τις κλίμακες (σετ ερωτήσεων) που χρησιμοποιήθηκαν για να μετρηθούν τα μεγέθη, στη παρούσα φάση έγινε προσπάθεια να εξευρεθούν και χρησιμοποιηθούν κλίμακες από τη διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία, αλλά και λόγω του περιορισμένου χρόνου προστεθήκαν και συμπληρωματικές για τις ανάγκες της συγκεκριμένης έρευνας. Εν συνεχεία, σχεδιάστηκε ένα ερωτηματολόγιο (αναλυτικά βλέπε Παράρτημα 1) που περιλάμβανε είκοσι εννέα ερωτήσεις (ερωτήσεις κλειστού τύπου, ερωτήσεις πολλαπλών απαντήσεων και μετρήσεις μέσω της πενταβάθμιας κλίμακας Likert) που αφορούσαν α) τα κοινωνικο-δημογραφικά στοιχεία των ερωτώμενων (φύλο, οικογενειακή κατάσταση, εκτιμώμενο ετήσιο οικογενειακό εισόδημα), β) το μορφωτικό και επαγγελματικό επίπεδο των γονέων τους, γ) τις εκπαιδευτικές τους επιλογές (επιλογή κατεύθυνσης, επιλογή επιστημονικού πεδίου, παράγοντες επιρροής για την επιλογή σπουδών), δ) τις επαγγελματικές τους επιλογές (επιλογή και απόφαση επαγγέλματος, παράγοντες επιρροής για την επιλογή του συγκεκριμένου επαγγέλματος, γονεϊκή υποστήριξη) και ε) απόψεις για τον τόπο διαμονής τους.

Οι ερωτήσεις αυτές προσπαθήσαμε να είναι απλές και κατανοητές για τους ερωτώμενους, να μεταφράζουν τους στόχους της έρευνας, να προκαλούν το ενδιαφέρον και να μπορούν τα δεδομένα που θα προκύψουν να κωδικοποιηθούν εύκολα. Τέλος η επεξεργασία και η στατιστική ανάλυση των δεδομένων έγινε με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS, έκδοση 17.

Παρακάτω αναφέρονται οι κλίμακες που έχουν χρησιμοποιηθεί μερικά ή ολικά και έχουν προσαρμοστεί κατά το δυνατόν στην έρευνα μας.

Σχετικά με την επιρροή των παραγόντων για την επιλογή της συγκεκριμένης σχολής χρησιμοποιήθηκαν κλίμακες από σχετική έρευνα του Σαμοΐλη (2001) και της Βυτόγιαννη (2006). Για τους παράγοντες που επηρεάζουν τους μαθητές/τριες στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος χρησιμοποιήσαμε στοιχεία από την έρευνα των Κυρίτση και Χελιατσίδου (2008) και της Βυτόγιαννη (2006).

Για τη μέτρηση της επίδρασης των παραγόντων για την επιλογή του συγκεκριμένου επαγγέλματος (κριτήριο εκπαιδευτικών – επαγγελματικών επιλογών) επιλέξαμε τις κλίμακες που χρησιμοποίησαν οι Γεώργας, Μπεζεβέγκης, Γιαννιτσάς (1991), ενώ για την επιρροή και τα κίνητρα που έχουν και με βάση τα οποία επιλέγουν την εκπαιδευτική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία συμβουλευτήκαμε την έρευνα του Kniventon (2004). Επίσης μελετήσαμε κλίμακες από την έρευνα του Fogelman (1979) σχετικά με τις προσδοκίες απασχόλησης, τις φιλοδοξίες και τα εκπαιδευτικά σχέδια των μαθητών/τριών καθώς και την έρευνα των Paa και McWhirter (2000) σχετικά με τους παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν τις προσδοκίες της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των εφήβων.

Όσον αφορά στην παρεχόμενη γονική υποστήριξη και ενθάρρυνση που σχετίζεται με τον προσανατολισμό των εφήβων για το ακαδημαϊκό και επαγγελματικό τους μέλλον επιλέξαμε τμήμα της κλίμακας της έρευνας του Kracke (1997) και της έρευνας των Πεζηρκιανίδης, Αθανασιάδου και Μουτοπούλου (2013) καθώς και των Gardner-Neblett και Schnabel-Cortina (2006) στη σχετική τους μελέτη για τις αντιλήψεις των εφήβων για την εργασία των γονέων τους και το ρόλο της γονικής υποστήριξης.

Επιπλέον, σε ότι σχετίζεται με τις ερωτήσεις για την επίδραση του τόπου κατοικίας και διαμονής στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των εφήβων και τις ευκαιρίες για εύρεση εργασίας σε αυτόν, επιλέξαμε τμήμα από τις ερωτήσεις της έρευνας των Furlong και Cartmel (1995), ενώ σχετικά με τις προσδοκίες που διαμορφώνουν οι γονείς και τις επιθυμίες τους για τα παιδιά τους, τις σπουδές, τις μελλοντικές επαγγελματικές τους επιλογές συμβουλευτήκαμε την έρευνα των Δεληγιάννη, Μαζηρίδου, Κιοσέογλου (χ.χ.).

Σε όσες από τις παραπάνω κλίμακες ήταν δυνατόν, έγινε ανάλυση αξιοπιστίας χωρίς να απαιτηθεί διαδικασία απλοποίησης (dimension reduction, purification)

Τέλος, εκτός των παραπάνω ερωτήσεων που έχουν ως σκοπό την μέτρηση συγκεκριμένων μεταβλητών, ακολουθούν και κάποιες ερωτήσεις ως διευκρινιστικές/γενικές με σκοπό την γενικότερη κατανόηση της θεώρησης και της τοποθέτησης των ερωτώμενων στα θέματα της έρευνάς μας.

3.7 Περιορισμοί και δυνατότητες της έρευνας

Το δείγμα της έρευνάς μας εμπίπτει σε ορισμένους περιορισμούς, αφού αντιπροσωπεύει αποκλειστικά τον μαθητικό πληθυσμό της περιοχής των Μεγάρων και άρα τα όποια συμπεράσματα δεν μπορούν να γενικευθούν. Επιπλέον, η ειλικρινής συμπλήρωση του ερωτηματολογίου συνιστά τη βασική προϋπόθεση για την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων. Θεωρούμε ότι η διακριτική παρουσία του ερευνητή και η παρέμβασή του για συμπληρωματικές επεξηγήσεις μόνο όταν και όπου ήταν αναγκαίο συνέβαλλε στη μείωση της αλλοίωσης των αποτελεσμάτων.

Από την άλλη, η προσωπική και δεκαπενταετής εμπειρία μας ως εκπαιδευτικού-κοινωνιολόγου και οκταετής στα Μέγαρα μας δίνει τη δυνατότητα της άμεσης επικοινωνίας και επαφής με τον πληθυσμό της έρευνάς μας, των συζητήσεων και τον προβληματισμό του σε θέματα που άπτονται της μελέτης μας καθώς και την επαφή μας με την ευρύτερη κοινότητα (γονείς και δημοτική αρχή), τις απόψεις, το άγχος για το εκπαιδευτικό και επαγγελματικό μέλλον των νέων, τις προσδοκίες αλλά και τις δράσεις της σχετικά με την επαγγελματική αποκατάστασή τους. Το γεγονός αυτό εντείνει το ενδιαφέρον μας για την εν λόγω έρευνα και μας ευαισθητοποιεί ακόμη περισσότερο στα συγκεκριμένα θέματα.

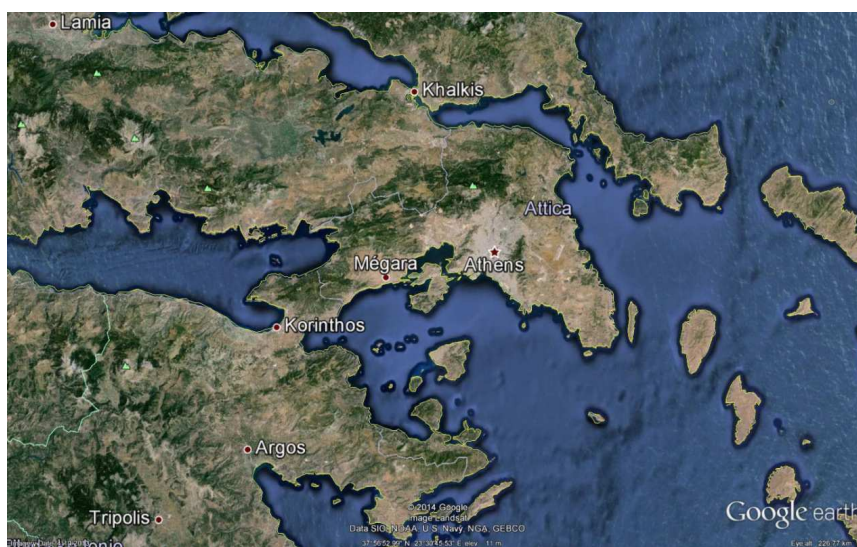
Η επιλογή της μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε, ο σχεδιασμός και η προσεκτική προετοιμασία της έρευνας προκειμένου τα αποτελέσματά της να είναι αξιόπιστα, περιλαμβανομένων και των αυστηρά επιλεγμένων κλιμάκων (measures), η επιλογή του κατάλληλου δείγματος ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του θέματος της έρευνάς μας, τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη συλλογή των δεδομένων (δομημένο ερωτηματολόγιο), η επιλογή των τρόπων καταχώρησης και επεξεργασίας των στοιχείων (στατιστικό πακέτο SPSS 17) αποτελούν τα βασικά στάδια για την επιτυχημένη διεξαγωγή και ολοκλήρωση μιας έρευνας και για αυτό το λόγο αναλύθηκαν στις σελίδες που προηγήθηκαν.

4.ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΡΕΩΝ

4.1 Εισαγωγή

Ο Δήμος Μεγαρέων με έδρα τα Μέγαρα, είναι δήμος της Περιφέρειας Αττικής που προέκυψε μετά το *Πρόγραμμα Καλλικράτης*¹ από την συνένωση των προϋπαρχόντων Δήμων Μεγαρέων και Νέας Περάμου. Εκτείνεται στο δυτικότερο τμήμα της Αττικής και περιλαμβάνει το μεγαλύτερο κομμάτι της επαρχίας Μεγαρίδας. Με έκταση 330,33 τετραγωνικά χιλιόμετρα είναι σήμερα ο μεγαλύτερος σε έκταση Δήμος της Αττικής και σύμφωνα με την απογραφή του έτους 2011 έχει πληθυσμό 36.924 κατοίκους. (Δήμος Μεγαρέων, 2015:7)

ΧΑΡΤΗΣ 1 ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΓΑΡΕΩΝ

(Πηγή: Google Earth)

¹ Διαίρεση του Δήμου Μεγαρέων με βάση το Πρόγραμμα Καλλικράτης

Ενότητα: Μέγαρα

Οικισμοί: Μεγαρέων, Αγία Τριάδα, Αιγειρούσες, Βλυχάδα, Κινέτα, Κουμίντρι, Λάκκα Καλογήρου, Μονή Αγίου Ιεροθέου, Μονή Αγίου Ιωάννου Προδρόμου, Μονή Παναχράντου, Παχάκι (νησίδα), Πάχη, Σπάρα, Στίκας, Μακρόνησος (νησίδα)

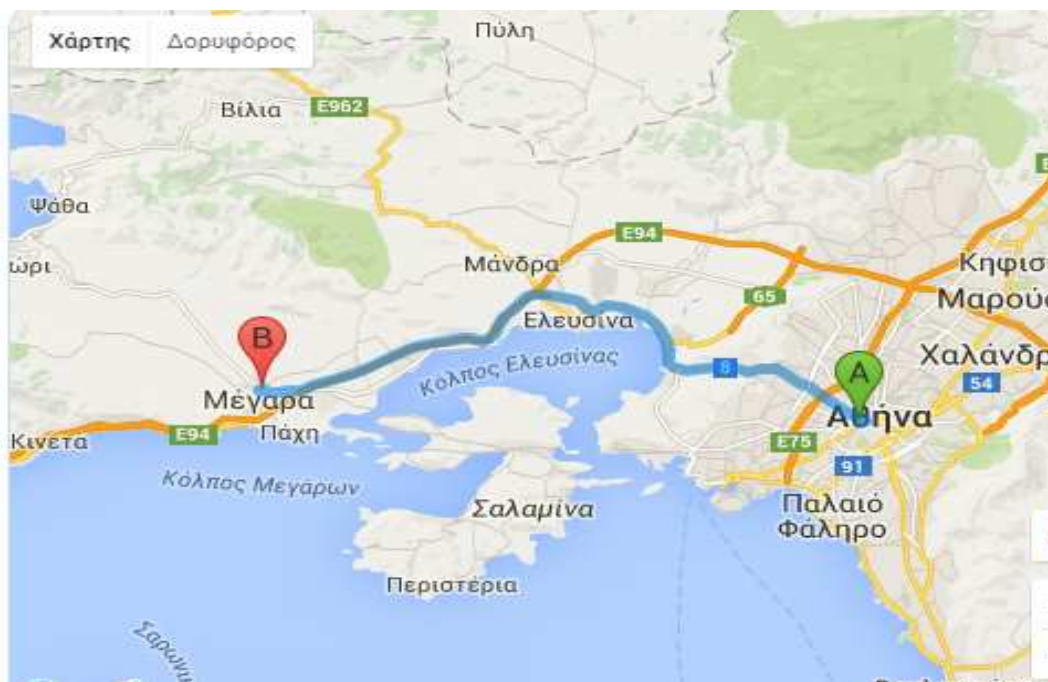
Ενότητα: Νέας Περάμου Οικισμοί: Νέα Πέραμος

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 Συγκεντρωτικά στοιχεία του Δήμου Μεγαρέων

ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	
Μόνιμος Πληθυσμός	36.924
Έκταση	330,3 χλμ ²
Υψόμετρο	200 μ
Χαρακτηρισμός Οικισμού	Αστικός
Χαρακτηριστικά Εδάφους	Ημιορεινό

(Πηγή: Δήμος Μεγάρων, 2015)

ΧΑΡΤΗΣ 2 ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΑΣΗΣ ΑΘΗΝΩΝ – ΜΕΓΑΡΩΝ

(Πηγή: Google)

Η γεωγραφική θέση του Δήμου είναι ιδιαίτερα προνομακή καθώς η γεωμορφολογία της ποικίλει – στα βόρεια βρέχεται από τα νερά του Κορινθιακού Κόλπου (κόλπος των Αλκυονίδων) και στα νότια από τον Σαρωνικό Κόλπο (κόλπος της Σαλαμίνας), στα ανατολικά συναντάμε τους επιβλητικούς ορεινούς όγκους των Γερανείων Ορέων και του Κιθαιρώνα και στα νότια τις πλαγιές του όρους Πατέρα, ενώ συνορεύει με τους νομούς

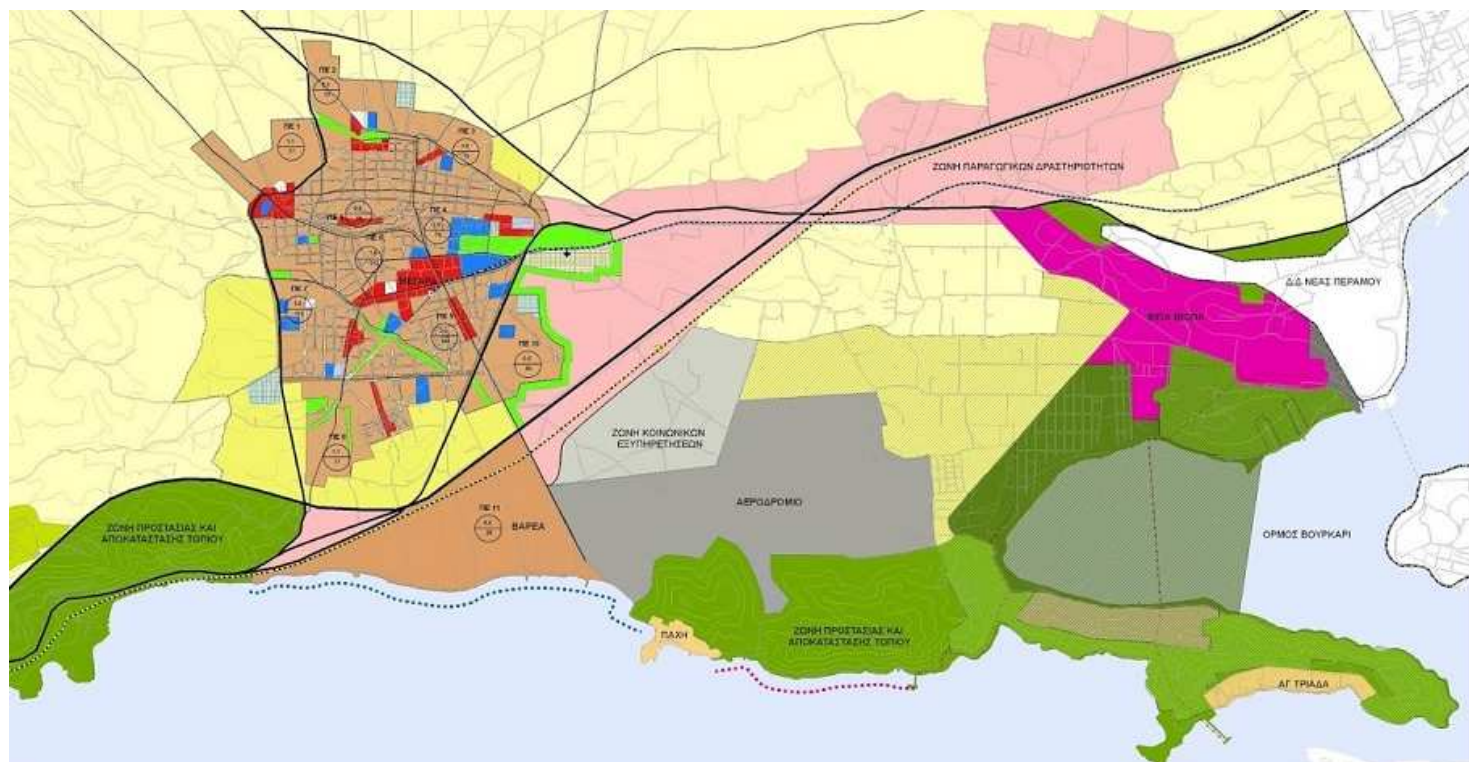
της Βοιωτίας και της Κορινθίας. Η σύγχρονη πόλη των Μεγάρων βρίσκεται σε απόσταση 42 χλμ. από την Αθήνα στη δεξιά πλευρά του οδικού άξονα Αθηνών-Κορίνθου και είναι κτισμένη αμφιθεατρικά σε δύο λόφους: την Αλκαθόη και τον Καρία, ακροπόλεις της αρχαίας ομώνυμης πόλης που βρισκόταν στην ίδια θέση με 3.000 και πλέον χρόνια ιστορίας, ονομαστή για τα μνημεία της, την πολιτιστική της κληρονομιά και τις φυσικές της ομορφιές. (Δήμος Μεγαρέων,2012:27, Σακκάς,2005:11-12) Αυτή η στρατηγική θέση των Μεγάρων, στο σταυροδρόμι των σημαντικότερων χερσαίων και θαλάσσιων οδών, συνιστά αναμφίβολα σημαντικό πλεονέκτημα για την ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας της πόλης.

Έτσι, ανάμεσα στα δύο βουνά και τους δύο κόλπους εκτίνεται η άνυδρη μεγαρική πεδιάδα κατάφυτη από ελιές, η ηλικία πολλών από αυτές ανέρχεται σε αιώνες. (Δήμος Μεγαρέων,2012:43) Το συνολικό μήκος των ακτών είναι 45 χιλιόμετρα (Δήμος Μεγαρέων,2012:44), ενώ η κατανομή των χρήσεων γης, με βάση τα στοιχεία της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Μεγαρέων, που αφορούν δεδομένα του έτους 2011 είναι η ακόλουθη:

- ο καλλιεργούμενες εκτάσεις 140 χιλ. στρεμμάτων (42,4%)
- ο βοσκότοποι (ιδιωτικοί και κοινοτικοί-δημοτικοί) 46 χιλ. στρεμμάτων (13,9%)
- ο δασικές εκτάσεις 103 χιλ. στρεμμάτων (31,2%)
- ο οικισμοί 19,3 χιλ. στρεμμάτων (5,84%), εκ των οποίων τα 12,5 χιλ. είναι εντεταγμένα στο σχέδιο πόλης
- ο λοιπές εκτάσεις (βραχώδεις, παραλίες, μεταλλεία κλπ.) 18,5 χιλ. στρεμμάτων (5,6%)
- ο 3.500 στρέμματα (1%) ανήκουν στη Βιομηχανική Ζώνη (ΒΙΕΠΕ-ΒΤΟΠΑ) (περιοχές Παπά Περιβόλι και Αλμύρες)

Ακολουθεί ως ΧΑΡΤΗΣ 3 το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του Δήμου Μεγαρέων με τα σχετικά του υπομνήματα.

ΧΑΡΤΗΣ 3 Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του Δήμου Μεγαρέων

ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΒΑΣΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

- ΕΛΕΥΘΕΡΗ - ΤΑΧΕΙΑ ΛΕΩΦΟΡΟΣ
- ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΑΡΤΗΡΙΑ
- ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ ΑΡΤΗΡΙΑ
- ΣΥΛΛΕΚΤΗΡΙΑ
- ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΑΚΗ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ
- ΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΑΚΗ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ
- | ΣΤΑΘΜΟΣ ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΑΚΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ
- | ΣΤΑΘΜΟΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΑΚΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ Δ.Δ. ΜΕΓΑΡΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΑΜΙΓΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	ΒΙΠΑ ΒΙΟΠΑ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΠΡΟΝΟΙΑ
ΠΡΑΣΙΝΟ	ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ
Β' ΚΑΤΟΙΚΙΑ	ΖΩΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΥΥΠΗΡΕΤΗΣΕΩΝ
ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ	ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ
ΖΩΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	
ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΜΕ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ (ΒΑΡΕΑ)	
ΖΩΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΠΟΥ	
ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΓΗ	
ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ	ΣΤΡΑΤΟΣ

- ΖΩΝΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΥΔΑΤΟΔΡΟΜΙΟΥ ΜΑΡΙΝΑΣ
- ΖΩΝΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΔΙΑΜΕΤΑΚΟΜΙΣΤΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΚΑΤΑ "ΖΩΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΟΓΚΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ" (ΠΡΟΤΑΣΗ)

- A2. Αναψυχή, υπαίθριος αθλητισμός, υπαίθριες πολιτιστικές εκδηλώσεις, ιστορική περιβαλλοντική ενημέρωση
- E4. Ζώνη περιβαλλοντικών υποδομών

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΚΑΤΑ "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΒΟΥΡΚΑΡΙ Δ. ΜΕΓΑΡΩΝ" (ΠΡΟΤΑΣΗ)

- A1. Υπαίθρια αναψυχή, επιστημονική έρευνα, περιβαλλοντική εκπαίδευση (Θαλάσσια ζώνη Αλιείας, αστροκαλλιέργεια)
- A2. Υπαίθρια αναψυχή, γεωργία
- A3. Γεωργία, αναψυχή και περιβαλλοντική ενημέρωση
- B. Γεωργία, κατοικία
- Γ. Κατοικία
- ΑΓΩΓΟΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ
- ΑΓΩΓΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ
- ΓΡΑΜΜΗ FERRY BOAT

(Πηγή: http://megara-press.blogspot.gr/2013/09/blog-post_3388.html)

Τα παραπάνω είναι συνυφασμένα με την μακραίωνη ιστορία της πόλης, αφού τα Μέγαρα είναι μία πόλη με πανάρχαια και ένδοξη ιστορία και υπήρξαν μια από τις σημαντικότερες πόλεις της ελληνικής αρχαιότητας.

4.2 Κοινωνικό-οικονομικά χαρακτηριστικά της περιοχής έρευνας

4.2.1 Δημογραφικά δεδομένα

Σύμφωνα με τα προσωρινά αποτελέσματα της πρόσφατης Απογραφής Πληθυσμού, που πραγματοποιήθηκε το 2011, στην Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής καταγράφηκαν 161.300 κάτοικοι. Στο Δήμο Μεγαρέων μάλιστα, το δεύτερο δήμο σε μέγεθος πληθυσμού, καταγράφηκαν συνολικά 36.924 κάτοικοι, εκ των οποίων οι 19.488 είναι άνδρες και οι 17.436 γυναίκες. Παρατηρώντας τη φυσική εξέλιξη του πληθυσμού του Δήμου Μεγαρέων διαπιστώνουμε ότι από το 1991 έως και σήμερα, ο πληθυσμός αυξάνεται συνεχώς, με αποτέλεσμα να φτάνει σήμερα τους 36.924 κατοίκους έναντι 29.564 το 1991,² ενώ παρατηρείται αύξηση της τάξεως του 8% κατά τη δεκαετία 2001-2011όταν γενικά στη χώρα καταγράφεται μείωση 1,6% σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα. (Δήμος Μεγαρέων,2015:10-11)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 Πληθυσμιακή εξέλιξη του Δήμου Μεγαρέων 1991-2011

Γεωγραφική Ενότητα	Πληθυσμός 1991	Πληθυσμός 2001	Πληθυσμός 2011	2011/2001
ΕΛΛΑΔΑ	10.259.900	10.964.020	10.787.690	-1,6%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.523.407	3.764.348	3.812.330	1,3%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	29.564	34.174	36.924	8.0%

² Να σημειωθεί βέβαια ότι από 01/01/2011 που τέθηκε σε ισχύ το πρόγραμμα «Καλλικράτης», προστέθηκε στο νέο Δήμο, ο Δήμος Νέας Περάμουν, δίνοντας πληθυσμιακό προβάδισμα, χωρίς όμως να αποτελεί την κύρια αιτία αυτής της αύξησης.

(Πηγή: Δήμος Μεγαρέων,2015)

Τα μεγαλύτερα ποσοστά ανδρών και γυναικών συγκεντρώνονται στις ηλικίες μεταξύ 20 και 39 ετών, χαρακτηρίζοντας έτσι τον πληθυσμό του Δήμου Μεγαρέων νεανικό. Πιο συγκεκριμένα τα ποσοστά διαμορφώνονται ως εξής:

- ο 0-19 ετών: 23% του συνολικού πληθυσμού
- ο 20-39 ετών: 31% του συνολικού πληθυσμού
- ο 40-49 ετών: 14 % του συνολικού πληθυσμού
- ο 50-69: 21% του συνολικού πληθυσμού
- ο 70 και άνω: 11 % του συνολικού πληθυσμού

Με βάση το μόνιμο πληθυσμό του Δήμου κατά την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ του 2011 διαπιστώνουμε ότι ο πραγματικός πληθυσμός της περιοχής του Δήμου είναι σχετικά νέος ηλικιακά, γεγονός το οποίο εκφράζεται ως καθοριστικός παράγοντας για τη δυναμική ανάπτυξη της περιοχής.

Από το σύνολο του πληθυσμού του Δήμου, 15.852 άτομα είναι άγαμα, ο αριθμός των νοικοκυριών ανέρχεται σε 12.105, ο μέσος αριθμός ατόμων ανά νοικοκυριό είναι 2,9, ενώ το σύνολο των νόμιμων και μη νόμιμων κατοικιών ανέρχεται σε 24.639. Όσον αφορά στο επίπεδο μόρφωσης των ατόμων που γεννήθηκαν μέχρι το 2004, 9.789 άτομα έχουν τελειώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, 15.268 την δευτεροβάθμια και 4.175 την τριτοβάθμια εκπαίδευση. (Δήμος Μεγαρέων,2015:12).

Επιπλέον, σύμφωνα με την απογραφή του 2001 (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ) στο Δήμο Μεγαρέων κατοικούσαν 2.981 αλλοδαποί που αντιστοιχούν στο 8,7% του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου. Η ηλικιακή κατανομή των αλλοδαπών δείχνει ότι σχεδόν το 70% των ατόμων ανήκει στις ηλικίες από 20 έως 65 ετών με μεγαλύτερα ποσοστά στις ηλικιακές ομάδες 20-24, 25-29, 30-34. Πρόκειται δηλαδή κυρίως για ενήλικες που εγκαταστάθηκαν στο Δήμο για να εργαστούν (Δήμος Μεγαρέων,2012:37), ενώ οι ΡΟΜ αποτελούν μία ιδιαίτερη μειονοτική ομάδα στην Μεγαρίδα που απειλείται με αποκλεισμό.

Σε έρευνα της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου καταγράφηκαν 265 οικογένειες POM εκ των οποίων οι 161 πολύτεκνες. (Δήμος Μεγαρέων,2012:38)

4.2.2 Σύνθεση της τοπικής οικονομίας

Το μεγαλύτερο ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στο Δήμο Μεγαρέων απασχολείται σε κλάδους του τριτογενούς και του δευτερογενούς τομέα ενώ λιγότεροι από έναν στους πέντε στον πρωτογενή. Πιο συγκεκριμένα, όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα συγκριτικά με την προηγούμενη απογραφή το ποσοστό των απασχολούμενων στις υπηρεσίες έχει αυξηθεί σημαντικά ενώ έχει μειωθεί ο αριθμός των ατόμων που εργάζονται στον πρωτογενή τομέα παραγωγής. (Δήμος Μεγαρέων, 2015:20-21)

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 Κατανομή εργατικού δυναμικού ανά κλάδο παραγωγής 2001-2011

ΚΛΑΔΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	<i>2001</i>		<i>2011</i>	
	<i>ΑΤΟΜΑ</i>	<i>%</i>	<i>ΑΤΟΜΑ</i>	<i>%</i>
<i>ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ</i>	<i>1.992</i>	<i>17,4</i>	<i>1.621</i>	<i>13,8</i>
<i>ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ</i>	<i>3.810</i>	<i>33,4</i>	<i>2.920</i>	<i>24,9</i>
<i>ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ</i>	<i>5.581</i>	<i>49</i>	<i>7.153</i>	<i>61,1</i>
<i>ΣΥΝΟΛΟ</i>	<i>11.383</i>		<i>11.694</i>	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ.

Στους Πίνακες 4 και 5 που ακολουθούν παρουσιάζονται τα στοιχεία της κατανομής του εργατικού δυναμικού ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας το 2001 και το 2011 αντίστοιχα. Τα στοιχεία αυτά προέρχονται από τις αντίστοιχες απογραφές της ΕΛΣΤΑΤ, ενώ στον Πίνακα 6 απεικονίζονται ύστερα από επεξεργασία της συγγραφέως τα στοιχεία συγκριτικά από τις δύο απογραφές.

Έτσι με βάση τον Πίνακα 6 παρατηρούμε το 2011 μια σημαντική μείωση ως προς τα ποσοστά επί του συνόλου των εργαζομένων στον κλάδο των κατασκευών και στον κλάδο της γεωργίας και της αλιείας. Η μείωση αυτή στον κλάδο των κατασκευών εκτιμάται στο - 6,26% ενώ στον κλάδο της γεωργίας στο - 2,71%. Οι υπόλοιποι κλάδοι

παρουσιάζουν αύξηση ως προς τα ποσοστά επί του συνόλου των εργαζομένων με ιδιαίτερα σημαντική αυτή στο χονδρικό και στο λιανικό εμπόριο. (+ 2,69%) Πιο παραστατικά τα παραπάνω παρουσιάζονται στο Γράφημα 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4 Κατανομή εργατικού δυναμικού ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας 2001

ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ				
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2001				
ΚΛΑΔΟΙ	ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	%
Γεωργία, κτηνοτροφία, δασοκομία	1.223	669	1.892	13,70
Αλιεία	89	41	130	0,90
Ορυχεία – Λατομεία	39	7	46	0,30
Μεταποιητικές βιομηχανίες	1.381	375	1.756	12,80
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου και νερού	79	25	104	0,70
Κατασκευές	2.113	40	2.153	15,70
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο - Επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1.299	768	2.067	15,00
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	244	260	504	3,70
Μεταφορά και αποθήκευση	659	62	721	5,20
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	76	82	158	1,20
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	245	245	490	3,60
Δημόσια διοίκηση και άμυνα - Κοινωνική ασφάλιση	612	211	823	6,00
Εκπαίδευση	156	270	426	3,10
Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα	101	188	289	2,20
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου	156	149	305	2,30
Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	15	70	85	0,60
Δεν δήλωσαν	560	193	753	5,50
Νέοι άνεργοι	600	422	1.022	7,50
Σύνολο	9.647	4.077	13.724	100

(Πηγή: http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-census2011tables?piref33_2410891_33_1480938_1480938.tabstring=Tab2)

ΠΙΝΑΚΑΣ 5 Κατανομή εργατικού δυναμικού ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας 2011

ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ		
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2011		
ΚΛΑΔΟΙ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	%
Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	1.621	13,90
Κατασκευές	1.341	11,40
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο - επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	2.280	19,50
Μεταφορά και αποθήκευση	704	6,00
Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	687	5,90
Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	290	2,50
Δημόσια διοίκηση και άμυνα - κοινωνική ασφάλιση	1.098	9,40
Εκπαίδευση	529	4,50
Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα	452	3,90
Λοιποί κλάδοι	2.692	23,00
ΣΥΝΟΛΟ	11.694	100,00

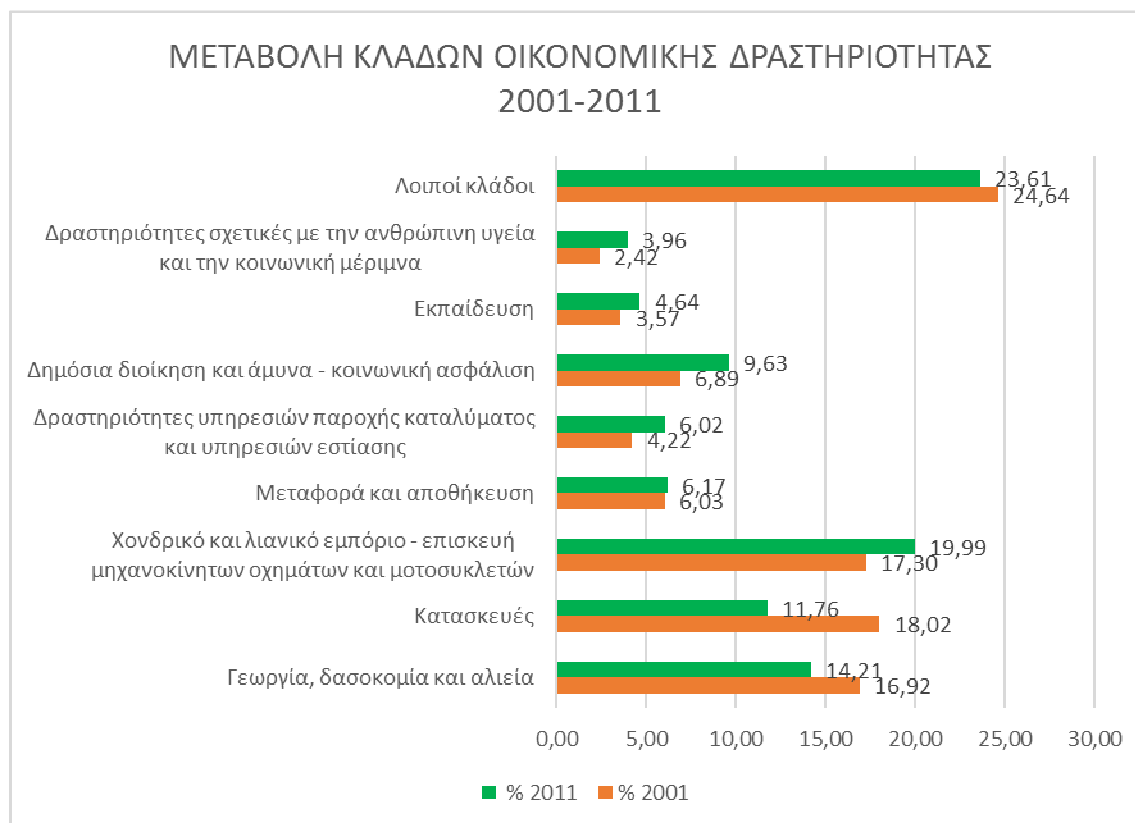
(Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2011)

ΠΙΝΑΚΑΣ 6 Κατανομή εργατικού δυναμικού ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας 2001-2011

ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ				
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ				
ΚΛΑΔΟΙ	ΑΤΟΜΑ 2001	% 2001	ΑΤΟΜΑ 2011	% 2011
Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	2.022	16,92	1.621	14,21
Κατασκευές	2.153	18,02	1.341	11,76
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο - επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	2.067	17,30	2.280	19,99
Μεταφορά και αποθήκευση	721	6,03	704	6,17
Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	504	4,22	687	6,02
Δημόσια διοίκηση και άμυνα - κοινωνική ασφάλιση	823	6,89	1.098	9,63
Εκπαίδευση	426	3,57	529	4,64
Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα	289	2,42	452	3,96
Λοιποί κλάδοι	2.944	24,64	2.692	23,61
ΣΥΝΟΛΟ	11.949	100,00	11.404	100,00

(Πηγή: http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/PAGE-cencus2011tables?piref33_2410891_33_1480938_1480938.tabstring=Tab2, ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή 2011 επεξεργασία της συγγραφέως)

ΓΡΑΦΗΜΑ 1 Μεταβολή κλάδων οικονομικής δραστηριότητας στο Δήμο Μεγαρέων 2001-2011

Στους επόμενους πίνακες (Πίνακας 7 και 8) απεικονίζονται οι απασχολούμενοι στο Δήμο Μεγαρέων ανά ομάδες επαγγελματιών σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα των απογραφών των ετών του 2001 και του 2011. Στον Πίνακα 9 καταγράφονται τα παραπάνω στοιχεία συγκριτικά και σύμφωνα με αυτόν παρατηρούμε αισθητή μείωση των ποσοστών επί του συνόλου των εργαζομένων στην απογραφή του 2001 σε ότι αφορά στα ανώτερα διευθυντικά στελέχη του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, στους υπαλλήλους γραφείου, στους γεωργούς, τους κτηνοτρόφους και τους αλιείς καθώς επίσης και στους ειδικευμένους τεχνίτες και τους ανειδίκευτους εργάτες. Η μείωση αυτή κυμαίνεται από - 1,09% στους υπαλλήλους γραφείου μέχρι και - 5,63% στους ανειδίκευτους εργάτες.

Η μείωση στα αγροτικά επαγγέλματα είναι της τάξεως του - 3,36%. Εντύπωση προκαλεί η αύξηση που καταγράφεται στους απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και στους πωλητές που είναι της τάξεως του + 12,83%. Τα παραπάνω απεικονίζονται στο Γράφημα 2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7 Κατανομή απασχολούμενων ανά ομάδες επαγγελματιών 2001

ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ			
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΥΛΟ 2001	ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Ανώτερα διευθυντικά στελέχη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα	844	322	1.166
Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά και συναφή επαγγέλματα	440	413	853
Τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί	350	307	657
Υπάλληλοι γραφείου	380	519	899
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές	610	659	1.269
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, αλιείς	1.004	666	1.670
Ειδικευμένοι τεχνίτες	2.691	181	2.872
εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού	908	58	966
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	1.624	518	2.142
Νέοι άνεργοι	600	422	1.022
Σύνολο	9.451	4.065	13.516

(Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή 2001)

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 Κατανομή απασχολούμενων ανά ομάδες επαγγελματιών 2011

ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ 2011	ΣΥΝΟΛΟ
Ανώτερα διευθυντικά στελέχη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα	622
Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά και συναφή επαγγέλματα	1.259
Τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί	913
Υπάλληλοι γραφείου	714
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές	2.689
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, αλιείς	1.171
Ειδικευμένοι τεχνίτες	2.104
Χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού	876
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	1.346
Σύνολο	11.694

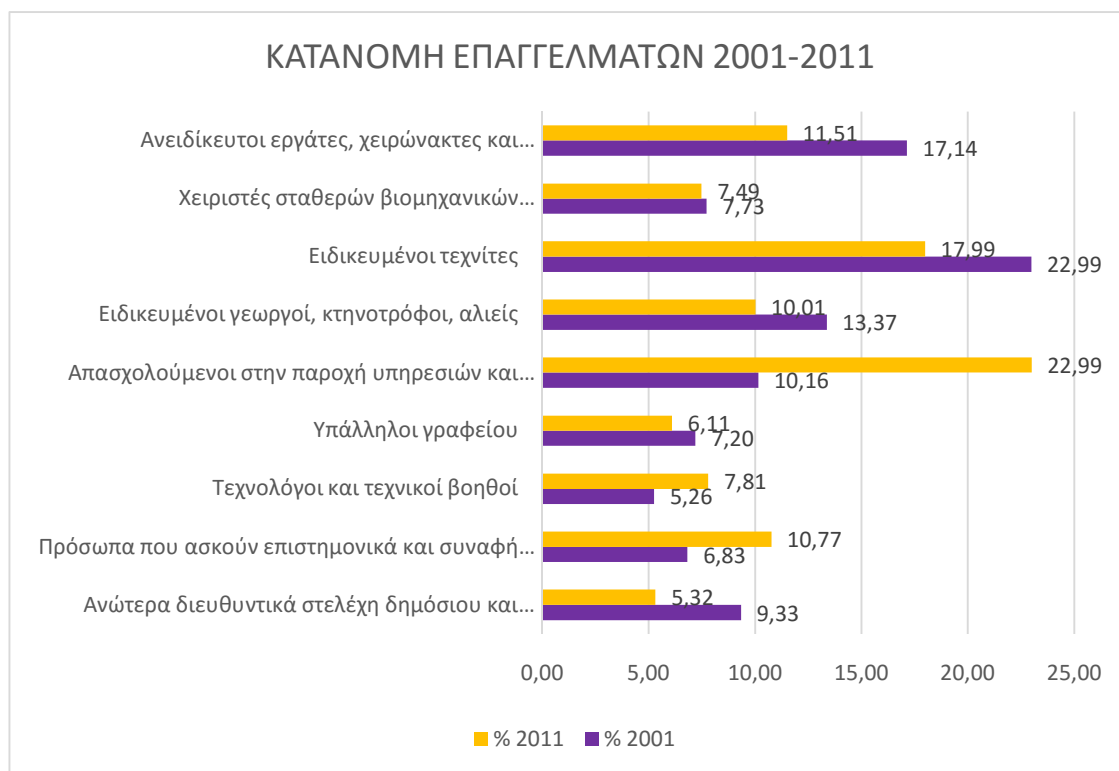
(Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή 2011)

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 Κατανομή απασχολούμενων ανά ομάδες επαγγεμάτων 2001-2011

ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ				
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑ ΟΜΑΔΕΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ 2001- 2011	ΣΥΝΟΛΟ 2001	% 2001	ΣΥΝΟΛΟ 2011	% 2011
Ανώτερα διευθυντικά στελέχη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα	1166	9,33	622	5,32
Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά και συναφή επαγγέλματα	853	6,83	1.259	10,77
Τεχνολόγοι και τεχνικοί βοηθοί	657	5,26	913	7,81
Υπάλληλοι γραφείου	899	7,20	714	6,11
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές	1269	10,16	2.689	22,99
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, αλιείς	1670	13,37	1.171	10,01
Ειδικευμένοι τεχνίτες	2872	22,99	2.104	17,99
Χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού	966	7,73	876	7,49
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	2142	17,14	1.346	11,51
Σύνολο	12.494	100,00	11.694	100,00

Πηγή:(<https://panorama.statistics.gr/panorama/search.php?language=greek&database=2011&lookat=atoma&usevars=atomon> και ΕΛΣΤΑΤ Απογραφές 2001 και 2011 επεξεργασία της συγγραφέως)

ΓΡΑΦΗΜΑ 2 Μεταβολή στην κατανομή απασχολούμενων ανά ομάδες επαγγελματιών 2001-2011

4.2.2.1 Πρωτογενής τομέας

Οι υπάρχουσες καλλιεργούμενες εκτάσεις και τα βοσκοτόπια που καταλαμβάνουν μεγάλη έκταση (186 χιλ. στρέμματα) καθιστούν τον πρωτογενή τομέα το μέλλον του Δήμου Μεγαρέων, σύμφωνα με τους τοπικούς φορείς. Οι δραστηριότητες του κλάδου στο Δήμο Μεγαρέων αντανακλώνται στην ύπαρξη επαγγελματικών ενώσεων. Στην περιοχή υπάρχουν οι ακόλουθοι Συνεταιρισμοί – Επαγγελματικές Ενώσεις:

Ο *Αγροτικός*: ιδρύθηκε το 1992 και σήμερα αριθμεί 1100 μέλη εκ των οποίων τα 500 ενεργά. Διαθέτει ελαιοτριβείο, πρατήριο φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων, κάνει διαλογή και συγκέντρωση φυσιτικών, έχει θεριζοαλωνιστικές μηχανές, βοηθά τα μέλη του και τα ενημερώνει για επιδοτήσεις.

Ο *Αμπελουργικός*: ιδρύθηκε το 1912 και το 1922 κατασκευάστηκε οινοποιείο. Το 1990 πραγματοποιείται ριζικός εκσυγχρονισμός και επαναλειτουργεί το 1995 με δραστηριότητες τη συγκέντρωση και μουςτοποίηση σταφυλιών, την παραγωγή κρασιών και την πώληση μούστου.

- ο *Πτηνοτροφικός* ιδρύθηκε αρχικά το 1938 και επαναλειτούργησε το 1945. Αριθμεί 265 μέλη. Δραστηριότητες: παραγωγή πτηνοτροφικών τροφών, συγκέντρωση αυγών και εμπορία.
- ο *Κτηνοτροφικός* αριθμεί πάνω από 1000 μέλη με κύρια δραστηριότητα τη διαχείριση των επιδοτήσεων .
- ο *Παραγωγών Κηπευτικών* (Δήμος Μεγαρέων, 2015:21)

4.2.2.2 Δευτερογενής τομέας

Ο δευτερογενής τομέας, καταλαμβάνει το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό της παραγωγικής δραστηριότητας του Δήμου Μεγαρέων και συγκεκριμένα το 31,6%. Οι κλάδοι στην περιοχή που μελετάμε, είναι κυρίως οι παρακάτω:

- ο Μεταποιητικές βιομηχανίες
- ο Κατασκευές
- ο Ορυχεία και λατομεία

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Βιοτεχνικού και Εμπορικού Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Πειραιώς (Φεβρουάριος 2012), ο Δήμος Μεγαρέων είχε το 2010, 739 βιοτεχνίες και 171 βιομηχανικές μονάδες. Από τότε όμως, ο αριθμός τους έχει μειωθεί δραματικά. Πλέον ο Δήμος αριθμεί, 560 βιοτεχνίες και 130 βιομηχανικές μονάδες, παρουσιάζοντας πτώση 25%. (Δήμος Μεγαρέων, 2015:22)

4.2.2.3 Τριτογενής τομέας

Ο τομέας του εμπορίου και των υπηρεσιών κατέχει σημαντική θέση στην οικονομία της περιοχής, καθώς αριθμεί ένα σημαντικό πλήθος επιχειρήσεων που προσφέρουν τις περισσότερες θέσεις εργασίας σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Για τον λόγο αυτό μάλιστα, έχει ιδρυθεί ο Εμπορικός Σύλλογος Μεγάρων, ο οποίος έχει στόχο την διαφύλαξη, μελέτη και η προαγωγή των κοινών οικονομικών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του, στα πλαίσια της εξυπηρέτησης του κοινωνικού συνόλου.

Ο Δήμος Μεγαρέων διαθέτει μεγάλο αριθμό καταστημάτων λιανικού και χονδρικού εμπορίου, τα οποία τονώνουν την τοπική αγορά και είναι υψίστης σημασίας για την οικονομία της. Τα τελευταία χρόνια βέβαια, καταγράφεται σημαντική μείωση του ρυθμού δημιουργίας νέων καταστημάτων, ενώ ταυτόχρονα, κυρίως από το 2010 και μετά, πολλά από αυτά έκλεισαν ή πρόκειται να κλείσουν σύντομα.

Ειδικότερα, μετά από επιτόπια έρευνα, σε κεντρικούς δρόμους των Μεγάρων και της Νέας Περάμου, η εικόνα είναι μάλλον αποκαρδιωτική. Σε ποσοστό 50% έχουν πληγεί οι μικροί δρόμοι γύρω από την κεντρική οδό των Μεγάρων, την 28η Οκτωβρίου που το ποσοστό των κλειστών καταστημάτων ανέρχεται στο 18%. Το μικρότερο ποσοστό εμφανίζει η Περιφερειακή οδός Αλεποχωρίου (7%) από την οποία εφοδιάζονται οι τουρίστες που κατευθύνονται προς Αλεποχώρι. (Δήμος Μεγαρέων,2012:52-53)

4.2.2.4 Τουρισμός

Εξαιτίας της προνομιακής γεωγραφικής τους θέσης τα Μέγαρα αποτελούν έναν κοντινό παραθεριστικό προορισμό για τους κατοίκους της πρωτεύουσας. Υπολογίζεται ότι κατά τους θερινούς μήνες και ιδιαίτερα τα Σαββατοκύριακα ο πληθυσμός της πόλης τριπλασιάζεται. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ανάπτυξη του ονομαζόμενου «θρησκευτικού τουρισμού» λόγω του μεγάλου αριθμού μοναστηριών και ιερών ναών που συναντάμε στην ευρύτερη περιοχή. (Δήμος Μεγαρέων, 2015:23)

4.2.2.5 Ανεργία

Σύμφωνα με τα στοιχεία του τοπικού γραφείου του ΟΑΕΔ οι άνεργοι του Δήμου Μεγαρέων αυξάνονται σταδιακά, φτάνοντας τον Φεβρουάριο του 2012 τους 3.329 και τον Οκτώβριο του 2014 τους 4.141. Συνολικά από τον Ιανουάριο του 2011 μέχρι τον Οκτώβριο του 2014 καταγράφεται μια αύξηση της τάξεως του 24.4%. (Δήμος Μεγαρέων, 2015:19)

ΓΡΑΦΗΜΑ 3 Εξέλιξη του δείκτη ανεργίας στο Δήμο Μεγαρέων 01.2011-09.2014

(Πηγή: ΟΑΕΔ Μεγαρέων, 10/2014)

Τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας σύμφωνα με τα στοιχεία του Δήμου παρατηρούνται στις γυναίκες και στους αποφοίτους Α/θμιας και Β/βαθμιας εκπαίδευσης, ενώ τόσο τα άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα κάτω των 35 ετών όσο και εκείνα που είναι 35-55 αντιμετωπίζουν πρόβλημα στην εύρεση εργασίας. (Δήμος Μεγαρέων, 2015:19-20)

Θεωρήσαμε ενδιαφέρον για τη συζήτηση μας να παρουσιάσουμε και να εξετάσουμε τα ποσοστά της ανεργίας στο Δήμο Μεγαρέων στους νέους άνεργους κατά επίπεδο εκπαίδευσης. Ανατρέχοντας με βάση αυτό το δεδομένο στις απογραφές του 2001 και του 2011 της ΕΛΣΤΑΤ, αν και υπάρχει μερική ασυμβατότητα στην κατηγοριοποίηση των καταχωρήσεων όπως φαίνεται στους Πίνακες 11 και 12, παρατηρούμε την αυξητική τάση της ανεργίας στους απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ή πτυχιούχοι ΑΕΙ και ΑΤΕΙ), στους απόφοιτους τριτάξιου Γυμνασίου και στα άτομα εκείνα που έχουν ολοκληρώσει το Δημοτικό σχολείο ή κάποιες μόνο τάξεις του.

Σημαντική και αξιοπρόσεκτη είναι η μείωση της ανεργίας για τους νέους πτυχιούχους μεταδευτεροβάθμιας (απόφοιτοι Κολλεγίων, ΙΕΚ) ή και δευτεροβάθμιας βαθμίδας εκπαίδευσης (απόφοιτοι Γενικών, Τεχνικών Λυκείων). Τα παραπάνω παρουσιάζονται στον Πίνακα 13 και απεικονίζονται στο Γράφημα 3.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10 Νέοι άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης 2001

ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	
Νέοι Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης 2001	ΑΤΟΜΑ
Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου	7
Πτυχιούχοι Παν/μίου - ΑΤΕΙ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών (Γ/θμια Εκπ/ση)	98
Πτυχιούχοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Απόφοιτοι Λυκείου – Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	500
Υποχρεωτική εκπαίδευση (Απόφοιτοι Γυμνασίου)	151
Στοιχειώδης εκπαίδευση (Απόφοιτοι Δημοτικού)	193
Ούτε στοιχειώδης εκπαίδευση	42
Σύνολο	991

(Πηγή: <https://panorama.statistics.gr/panorama/search.php?language=greek&database=2011&lookat=atoma&usevars=atomon>)

ΠΙΝΑΚΑΣ 11 Νέοι άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης 2011

ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ	
Νέοι Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης	ΑΤΟΜΑ 2011
Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου Πτυχιούχοι Παν/μίου - ΑΤΕΙ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών (Γ/θμια Εκπ/ση)	461
Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ , Κολλεγία) Αποφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Απόφοιτοι Λυκείου – Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	1258
Απόφοιτοι Τριταξίου Γυμνασίου	671
Άλλη περιπτωση	975
ΣΥΝΟΛΟ	3365

(Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή 2011)

ΠΙΝΑΚΑΣ 12 Νέοι άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης 2001-2011

ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ				
Νέοι Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης	ΑΤΟΜΑ 2001	% 2001	ΑΤΟΜΑ 2011	% 2011
Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου Πτυχιούχοι Παν/μίου - ΑΤΕΙ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών (Γ/θμια Εκπ/ση)	105	10,60	461	13,70
Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ , Κολλεγία) Αποφοίτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Απόφοιτοι Λυκείου – Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	500	50,45	1258	37,38
Απόφοιτοι Τριταξίου Γυμνασίου	151	15,24	671	19,94
Άλλη περιπτωση	235	23,71	975	28,97
ΣΥΝΟΛΟ	991	100,00	3365	100,00

(Πηγή: <https://panorama.statistics.gr/panorama/search.php?language=greek&database=2011&lookat=atoma&usevars=atomon>, ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή 2011
επεξεργασία της συγγραφέως)

ΓΡΑΦΗΜΑ 4 Άνεργοι ανά επίπεδο εκπαίδευσης 2001-2011

4.3 Πολιτιστικές Υποδομές της περιοχής

Ο Δήμος Μεγαρέων στον τομέα της στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης παρουσιάζει ικανοποιητικό εξοπλισμό και αξιόλογη κτιριακή υποδομή, αφού διαθέτει επαρκή και κατάλληλα σχολικά κτίρια.. Συγκεκριμένα, υπάρχουν 12 κτίρια όπου στεγάζονται Δημοτικά Σχολεία με 2.360 μαθητές, 3 κτίρια όπου στεγάζονται τα Γυμνάσια με 1.039 μαθητές περίπου, 4 Λύκεια (2 Γενικά Λύκεια στα Μέγαρα, 1 ΕΠΑΛ στα Μέγαρα, 1 Γενικό Λύκειο στη Νέα Πέραμο) με 998 μαθητές, καθώς και 10 κτίρια για Νηπιαγωγεία με 469 περίπου παιδιά. Στον Δήμο Μεγαρέων επίσης λειτουργούν παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί.

Επιπλέον στην περιοχή λειτουργεί ένα ΤΕΕ με 200 σπουδαστές και ένα ΙΕΚ μαζί με τα εργαστήρια για τους σπουδαστές των ΤΕΕ και ΙΕΚ. Ιδιωτικά σχολεία δεν υπάρχουν στην περιοχή. Αξιολογώντας τα παραπάνω δεδομένα κρίνεται ικανοποιητική η υποδομή στον τομέα της εκπαίδευσης και καλύπτει τις έως τώρα ανάγκες του πληθυσμού.

Ο Δήμος διαθέτει πλούσιες αθλητικές εγκαταστάσεις, όπως:

- Στάδιο Ολυμπιακών προδιαγραφών στα Μέγαρα, ικανό να φιλοξενήσει εθνικές και διεθνείς διοργανώσεις,
- Δημοτικό γήπεδο Μεγάρων
- Βοηθητικό γήπεδο
- Δύο ανοιχτά γήπεδα μπάσκετ-βόλεϊ (σε πλατείες των Μεγάρων)
- Τέσσερα ανοιχτά γήπεδα μπάσκετ-βόλεϊ στο «Στάδιο» και σε όλα τα σχολεία
- Ένα κλειστό γυμναστήριο στο «Στάδιο»
- Ένα κλειστό γυμναστήριο στο χώρο του 1ου – 2ου Γυμνασίου Μεγάρων
- Ένα κλειστό γήπεδο μπάσκετ στη Νέα Πέραμο
- Ένα ανοικτό γήπεδο ποδοσφαίρου στη Νέα Πέραμο (Δήμος Μεγαρέων,2012:45).

Επίσης υπάρχει η εξής πολιτιστική υποδομή:

- Θεατρική Ομάδα
- Στρατουδάκειο Πολιτιστικό Κέντρο
- Οργάνωση πλήθους πολιτιστικών και ψυχαγωγικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων.
- Μουσικός Όμιλος καθώς και Δημοτική Βιβλιοθήκη.
- Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων
- Αρχαίο μνημείο «ΚΡΗΝΗ ΤΟΥ ΘΕΑΓΕΝΟΥΣ»
- Αρχαίο μνημείο «ΙΕΡΟ ΑΦΕΣΙΟΥ ΔΙΟΣ»
- Μνημείο Βασιλιά Καρ
- Αρχαιολογικό Μουσείο
- Σκιρώνειο Μουσείο
- Καστάνειο Λαογραφικό Μουσείο
- Δημοτικό Ωδείο
- Αρχαιολογικός Χώρος Παλαιόκαστρο

- Τείχος Αγίας Τριάδας,

ενώ λειτουργούν τοπικοί λαογραφικοί, πολιτιστικοί και αθλητικοί σύλλογοι καθώς και δύο εθελοντικές ομάδες. (Δήμος Μεγαρέων, 2012:46)

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση του δήμου Μεγαρέων θα μπορούσαμε να πούμε ότι πρόκειται για μια περιοχή με πλούσιο οικονομικό ενδιαφέρον, αφού για πολλές δεκαετίες ήταν κατεξοχήν ελαιοπαραγωγική και οινοπαραγωγική, ενώ σημαντική θέση στις ασχολίες των κατοίκων είχαν η πτηνοτροφία και η καλλιέργεια δημητριακών. Επίσης στην παραλιακή ζώνη Ασπροπύργου – Ελευσίνας –Μεγάρων εδρεύουν πολλές βιομηχανικές μονάδες (τσιμεντοβιομηχανίες, χαλυβουργία, ναυπηγία, διυλιστήρια πετρελαίου) που κάνουν την περιοχή μια από τις σημαντικότερες βιομηχανικές ζώνες της χώρας μας. Παρά ταύτα ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού απασχολείται στον τομέα των υπηρεσιών, γεγονός που «αλλοιώνει» τον αγροτικό χαρακτήρα της περιοχής.

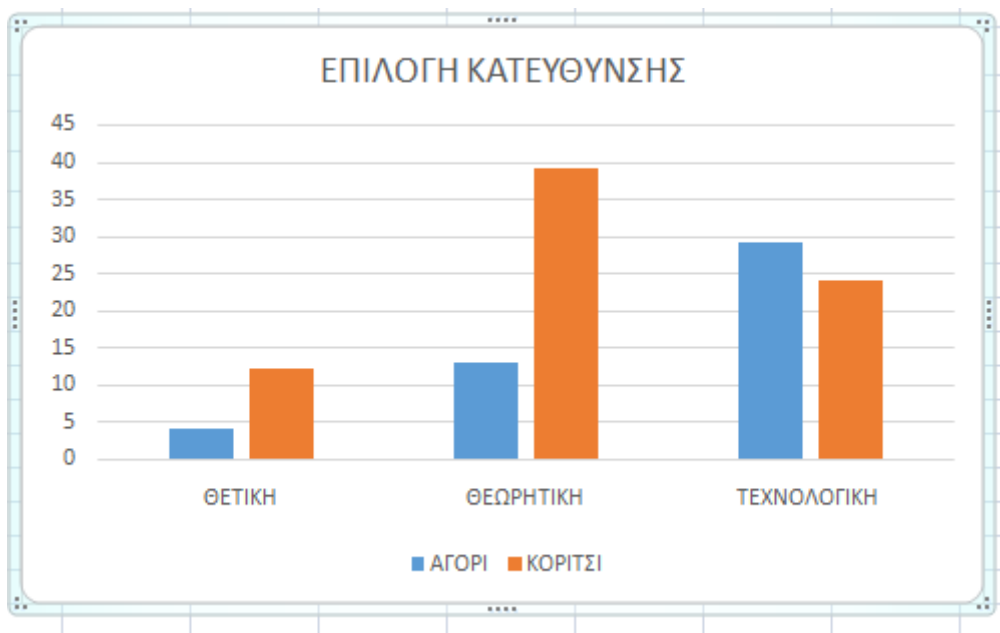
5. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 Έλεγχος των Ερευνητικών Υποθέσεων

Σε αυτή την ενότητα θα εξετάζουμε τις υποθέσεις που έχουμε διατυπώσει στο οικείο κεφάλαιο και θα ακολουθήσει ανάλυση των ευρημάτων.

Εξετάζοντας τη σχέση του φύλου των μαθητών ως προς την επιλογή κατεύθυνσης σπουδών (**υπόθεση 1-H1**) διαπιστώνουμε ότι αποτελεί σημαντικό διαμορφωτικό παράγοντα, αφού τα αγόρια επιλέγουν σε υψηλότερο ποσοστό την τεχνολογική κατεύθυνση που θα τα οδηγήσει σε επαγγέλματα όπως αυτά του πολιτικού μηχανικού και του ναυπηγού ή σε επαγγέλματα σχετικά με την οικονομία και τη διοίκηση, ενώ τα κορίτσια τη θεωρητική, μια κατεύθυνση που σχετίζεται με τις ανθρωπιστικές, νομικές και κοινωνικές επιστήμες. Έτσι πιο συγκεκριμένα όπως φαίνεται και στο Γράφημα 1, στην Ερώτηση 9 *Ακολουθώ τη:* (1) *Θετική κατεύθυνση* – (2) *Θεωρητική κατεύθυνση* – (3) *Τεχνολογική κατεύθυνση* τα αγόρια επιλέγουν σε μεγαλύτερο ποσοστό την τεχνολογική κατεύθυνση ενώ τα κορίτσια τη θεωρητική.

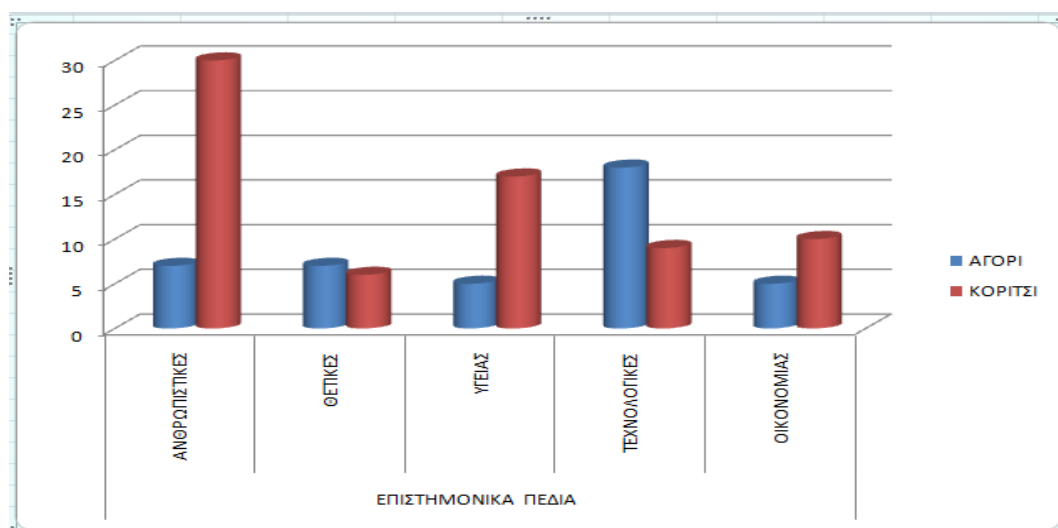
ΓΡΑΦΗΜΑ 5 Επιλογή κατεύθυνσης ανά φύλο

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

Αντίστοιχα, στην Ερώτηση 11 που αφορά στην επιλογή των επιστημονικών πεδίων όπου (1) Ανθρωπιστικές, Νομικές και Κοινωνικές Επιστήμες – (2) Θετικές Επιστήμες – (3) Επιστήμες Υγείας – (4) Τεχνολογικές Επιστήμες – (5) Επιστήμες Οικονομίας και Διοίκησης οι επιλογές των αγοριών συγκεντρώνονται στις θετικές (2^ο πεδίο) και τις τεχνολογικές επιστήμες (4^ο πεδίο), ενώ των κοριτσιών στις ανθρωπιστικές επιστήμες (1 πεδίο) και στις επιστήμες της υγείας (3 πεδίο), της οικονομίας και της διοίκησης (5 πεδίο).

ΓΡΑΦΗΜΑ 6 Επιλογή επιστημονικού πεδίου ανά φύλο

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

Οι παραπάνω διαφορές που προέκυψαν από την έρευνά μας επιβεβαιώνουν τα όσα αναφέρονται στη βιβλιογραφία σχετικά με τις απόψεις και τις θέσεις που αναφέρουν οι έφηβοι για την εκπαιδευτική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία. (Ψάλτη κ.α.,2008:13-20) Έτσι η εκπαίδευση και ο καταμερισμός των επαγγελμάτων, οι ρόλοι και τα «καθήκοντα» του κάθε φύλου καθορίζονται/ επηρεάζονται τελικά σε μεγάλο βαθμό από τις αντιλήψεις για τους ανδρικούς και τους γυναικείους ρόλους που κυριαρχούν στην ελληνική κοινωνία και μεταλαμπαδεύονται στα παιδιά μέσα από την κοινωνικοποίηση.

Αναφορικά με την επίδραση των γονέων στις σπουδές των παιδιών τους το οικογενειακό περιβάλλον τους παραμένει η βασική πηγή πληροφόρησης από την οποία τα τελευταία θα αντλήσουν στοιχεία, σχόλια και γνώμες για τη σχολή που θα επιλέξουν. **(Υπόθεση 2-H2)** Έτσι στην ερώτηση 15 *Από πού έλαβες πληροφορίες για τη σχολή που σε ενδιαφέρει; (μέχρι 3 απαντήσεις, ιεραρχώντας τις ως 1η,2η, 3η)*

15.1 Από το οικογενειακό μου περιβάλλον (γονείς, αδέρφια, συγγενείς)

15.2 Από συμμαθητές και φίλους

15.3 Από τους καθηγητές του σχολείου μου

15.4 Από το μάθημα του ΣΕΠ στο σχολείο

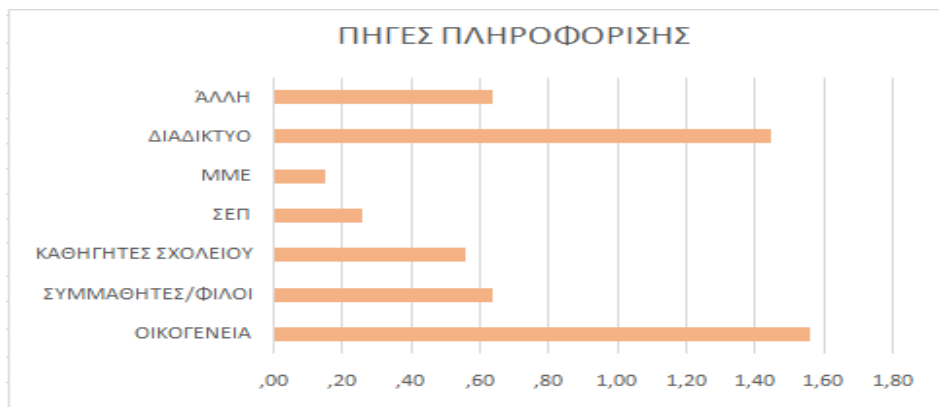
15.5 Από την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, τις εφημερίδες

15.6 Από το Διαδίκτυο

15.7 Άλλη πηγή (σημείωσε την)

παρατηρούμε ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες των λυκείων που έγινε η έρευνα έλαβαν πληροφορίες για τις σπουδές και την κατεύθυνση που θέλουν να ακολουθήσουν από το ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον τους, ενώ ως δεύτερη πηγή πληροφόρησης εμφανίζεται το διαδίκτυο.

ΓΡΑΦΗΜΑ 7 Πηγές πληροφόρησης για τις σπουδές

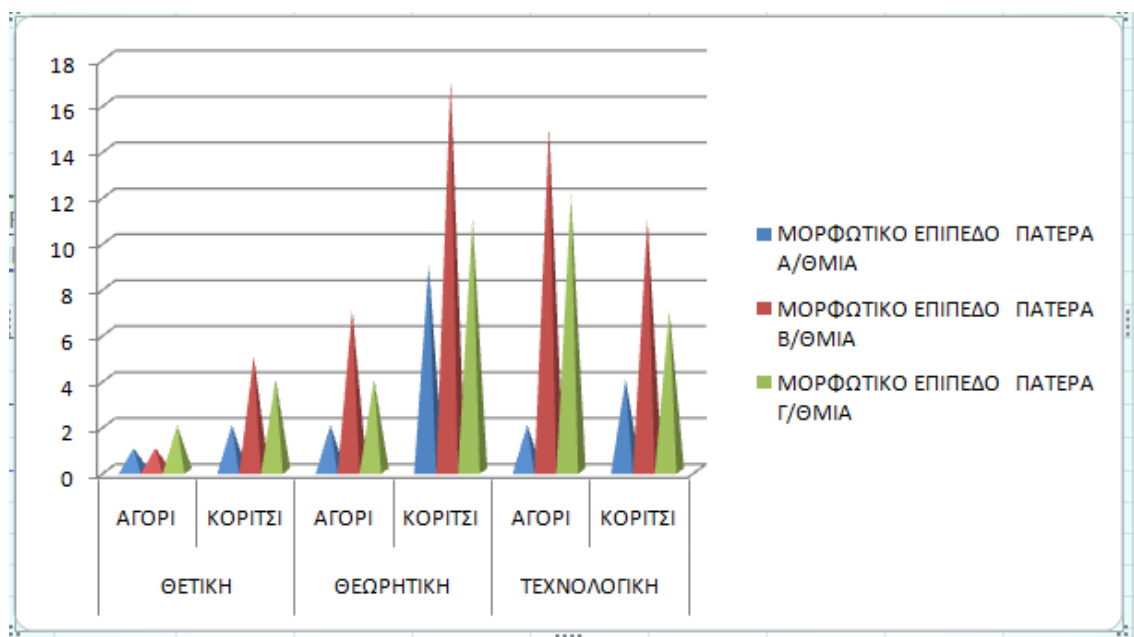

(Πηγή:Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

Σχετικά με την **τρίτη υπόθεση (H3)** της έρευνάς μας που υποστηρίζει ότι το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και συγκεκριμένα αυτό της μητέρας σχετίζεται με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των εφήβων. Διαπιστώσαμε ότι τόσο το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα όσο και αυτό της μητέρας επηρεάζουν με τον ίδιο τρόπο αγόρια και κορίτσια.

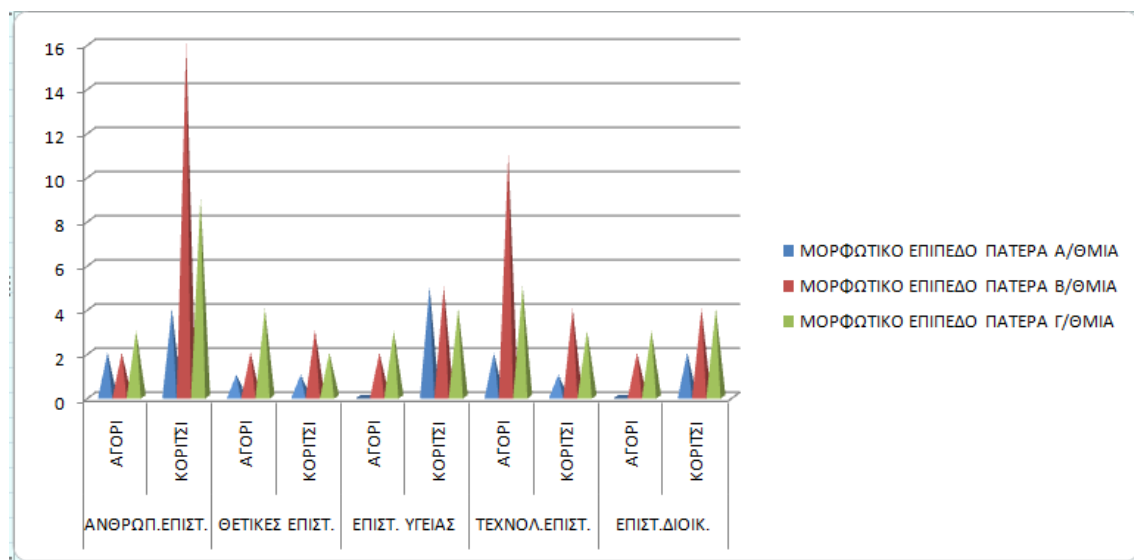
Αναλυτικότερα, παρατηρείται η εξής τάση: τα αγόρια των οποίων οι πατέρες έχουν ολοκληρώσει τη β/θμια και την γ/θμια εκπαίδευση να προτιμούν την τεχνολογική κατεύθυνση και το τέταρτο επιστημονικό πεδίο, ενώ τα κορίτσια των οποίων οι πατέρες είναι απόφοιτοι β/θμιας εκπαίδευσης να προτιμούν τη θεωρητική κατεύθυνση και το πρώτο επιστημονικό πεδίο (ανθρωπιστικές σπουδές).

ΓΡΑΦΗΜΑ 8 Μορφωτικό επίπεδο πατέρα και επιλογή κατευθύνσεων ανά φύλο

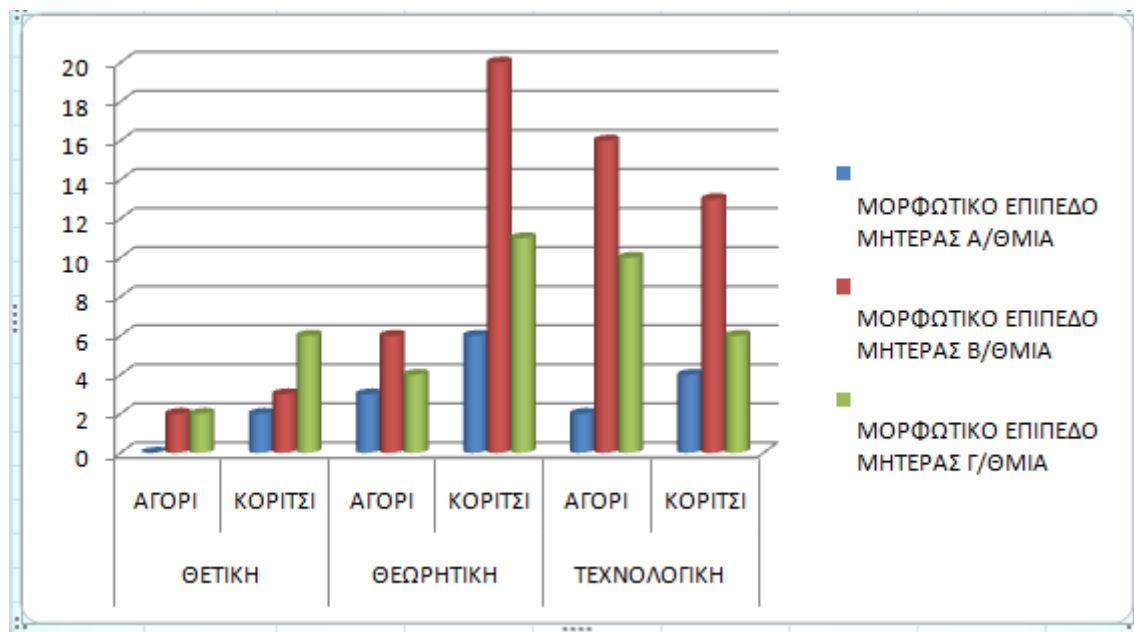
(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

ΓΡΑΦΗΜΑ 9 Μορφωτικό επίπεδο πατέρα και επιλογή επιστημονικών πεδίων ανά φύλο

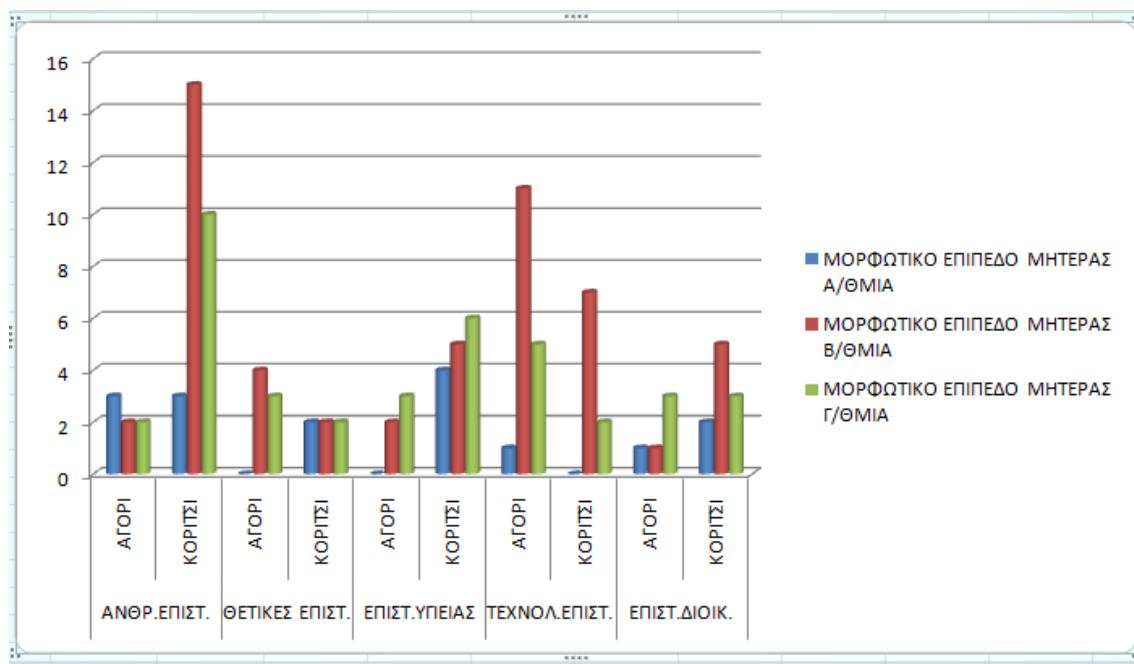
(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

ΓΡΑΦΗΜΑ 10 Μορφωτικό επίπεδο μητέρας και επιλογή κατεύθυνσης ανά φύλο

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

ΓΡΑΦΗΜΑ 11 Μορφωτικό επίπεδο μητέρας και επιλογή επιστημονικών πεδίων ανά φύλο

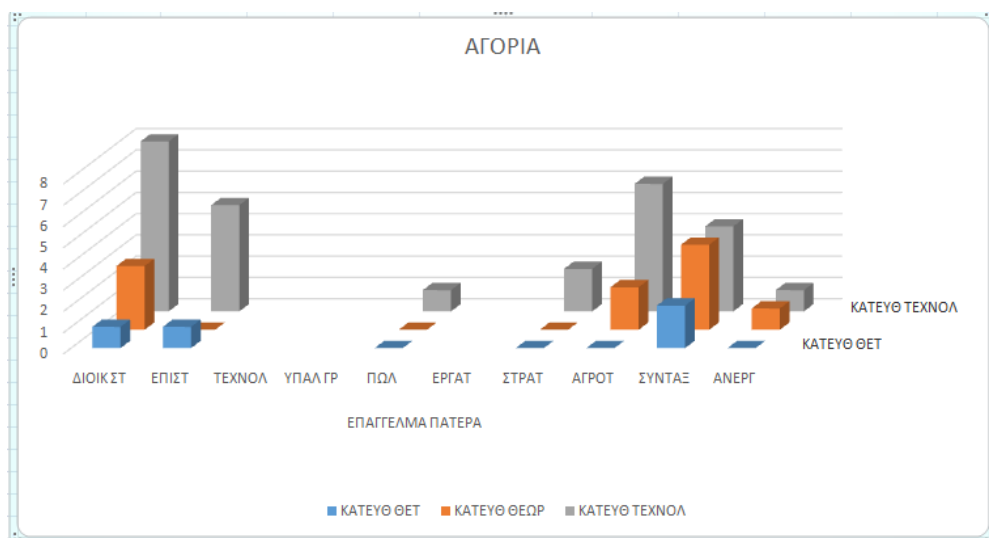

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

Τα αγόρια των οποίων οι μητέρες έχουν ολοκληρώσει τη β/θμια εκπαίδευση ακολουθούν ως τάση την τεχνολογική κατεύθυνση και τις τεχνολογικές επιστήμες και τα κορίτσια των οποίων οι μητέρες έχουν ολοκληρώσει τη β/θμια εκπαίδευση ακολουθούν ως τάση κατά κύριο λόγο τη θεωρητική και σε μικρότερο ποσοστό την τεχνολογική κατεύθυνση και αντίστοιχα το 1^ο και 4^ο επιστημονικό πεδίο.

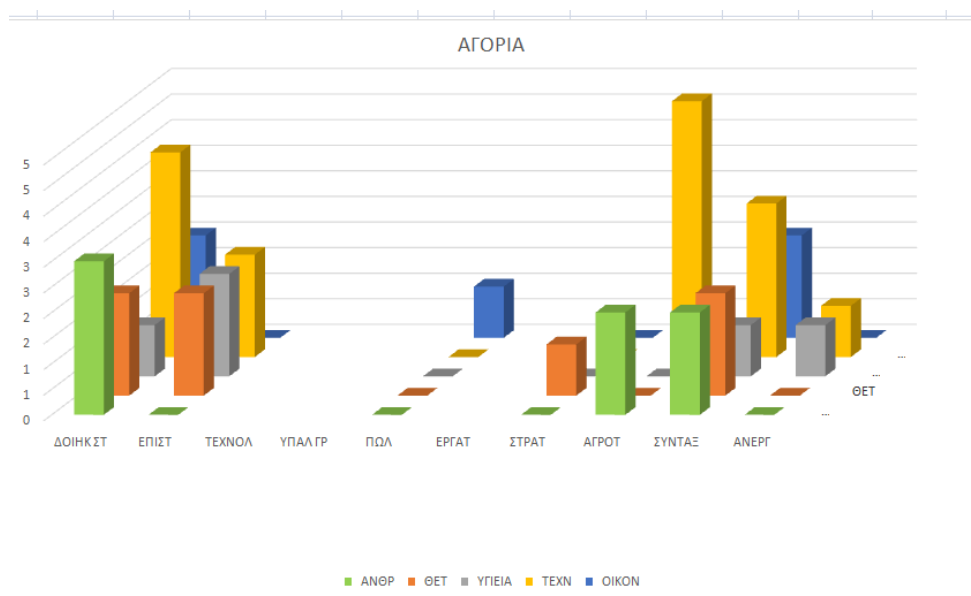
Ερευνώντας την επίδραση του επαγγέλματος των γονέων και πιο συγκεκριμένα αυτό του πατέρα στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των μαθητών/τριών (**Υπόθεση 4-H4**) καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι τα αγόρια των οποίων οι πατέρες είναι ανώτερα διοικητικά στελέχη ή πρόσωπα που ακούν επιστημονικά επαγγέλματα ή απασχολούμενοι σε αγροκτηνοτροφικές εργασίες επιλέγουν την τεχνολογική κατεύθυνση και το τέταρτο επιστημονικό πεδίο (Τεχνολογικές Επιστήμες). Αντίστοιχα τα κορίτσια την θεωρητική κατεύθυνση και επιλέγουν κατά κύριο λόγο σχολές από το πρώτο επιστημονικό πεδίο (Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες) και από το πέμπτο (Επιστήμες οικονομίας και διοίκησης).

ΓΡΑΦΗΜΑ 12 Επάγγελμα πατέρα και επιλογή κατεύθυνσης (αγόρια)

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

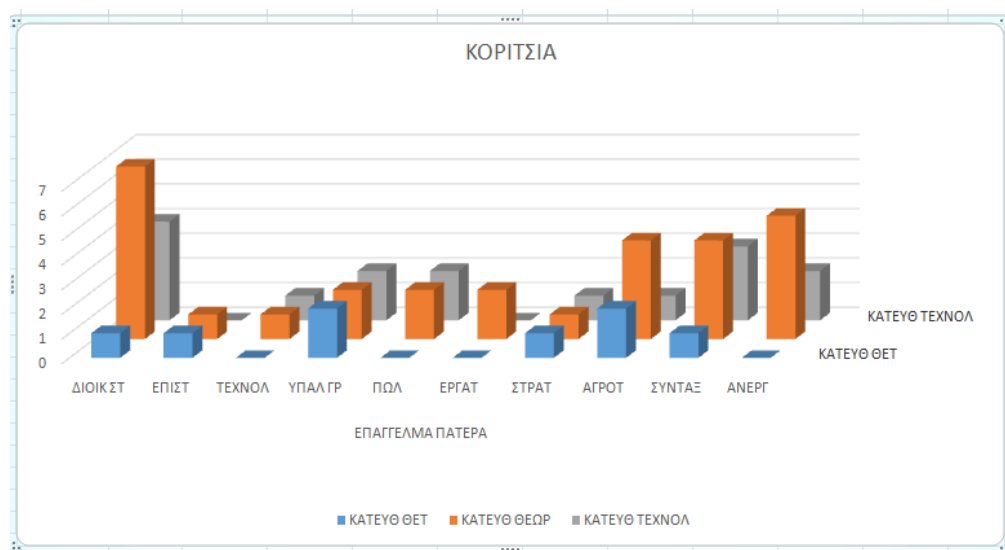
ΓΡΑΦΗΜΑ 13 Επάγγελμα πατέρα και επιλογή επιστημονικών πεδίων (αγόρια)

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

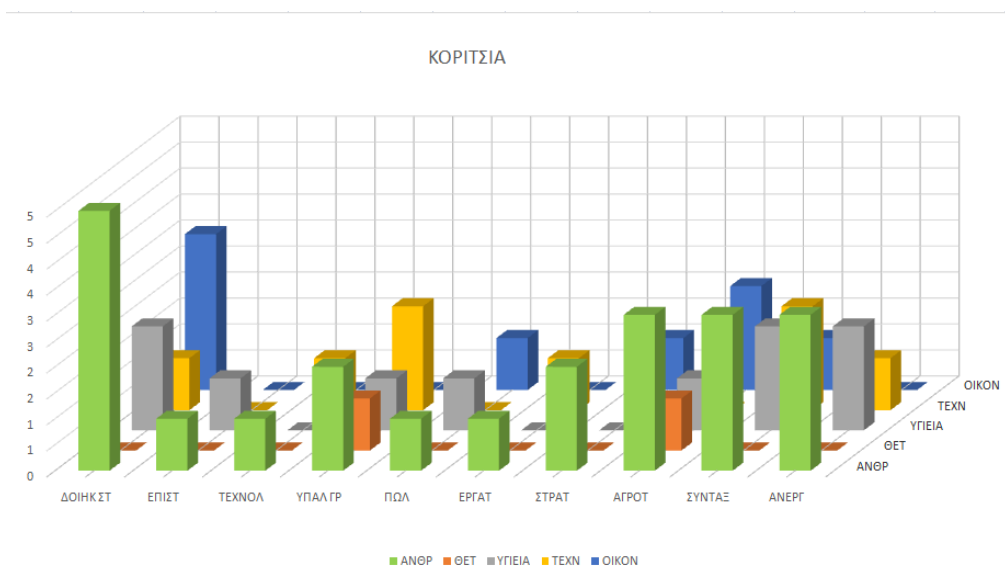
Αντίστοιχα τα κορίτσια που δηλώνουν ότι οι πατέρες τους είναι ανώτερα διοικητικά στελέχη ή άνεργοι το διάστημα διεξαγωγής της έρευνας επιλέγουν την θεωρητική κατεύθυνση και κατά κύριο λόγο σχολές από το πρώτο επιστημονικό πεδίο (Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες) και από το πέμπτο (Επιστήμες οικονομίας και διοίκησης).

ΓΡΑΦΗΜΑ 14 Επάγγελμα πατέρα και επιλογή κατεύθυνσης (κορίτσια)

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

ΓΡΑΦΗΜΑ 15 Επάγγελμα πατέρα και επιλογή επιστημονικών πεδίων (κορίτσια)

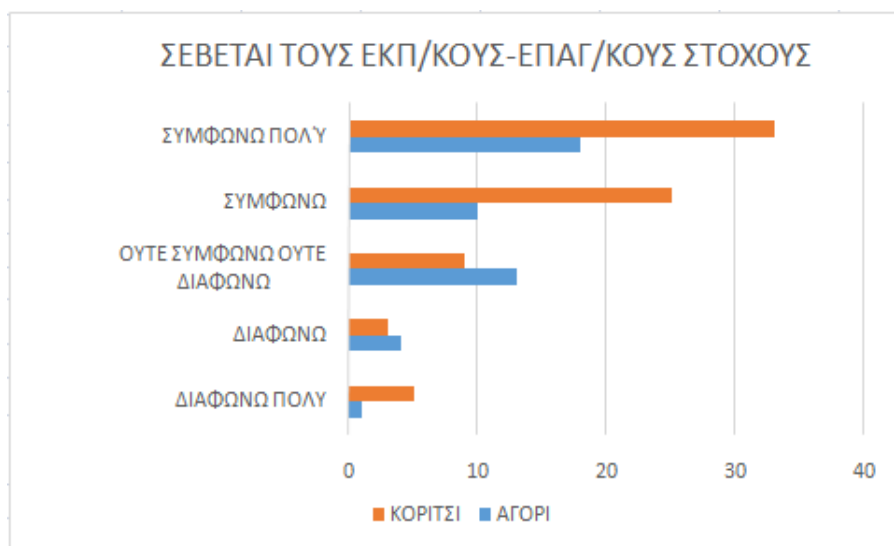

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

Αναλύοντας την πέμπτη υπόθεση (H5) ότι οι γονείς και κυρίως η μητέρα υποστηρίζουν και ενθαρρύνουν τις επιλογές των παιδιών τους σε ότι αφορά στις μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους επιλογές, οι έφηβοι και σε υψηλότερο βαθμό τα κορίτσια, συμφωνούν με τις αντιλήψεις εκείνες που θέλουν τη μητέρα τους να σέβεται τους στόχους που θέτουν, να τους παρέχει συμβουλές, να τους αφιερώνει χρόνο για συζήτηση, να τους ενθαρρύνει και να τους συμπεριφέρεται με αγάπη και επιείκεια αναγνωρίζοντας την προσπάθεια που κάνουν.

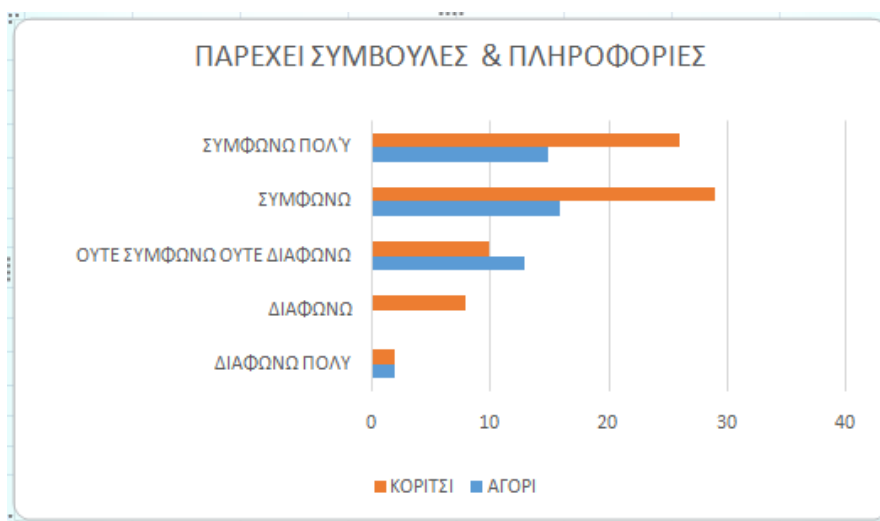
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΜΗΤΕΡΑΣ

ΓΡΑΦΗΜΑ 16 Σεβασμός των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών στόχων

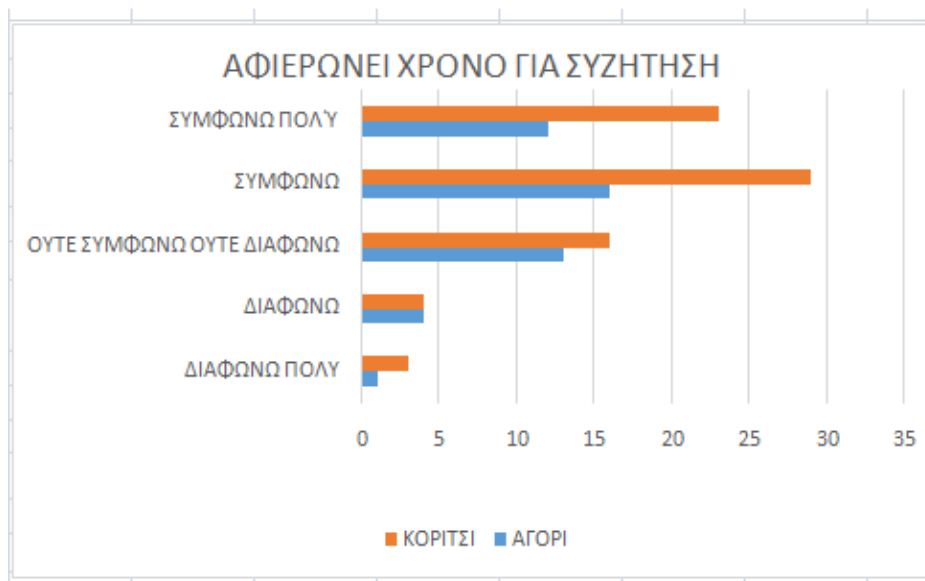
(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

ΓΡΑΦΗΜΑ 17 Παροχή συμβουλών και πληροφοριών

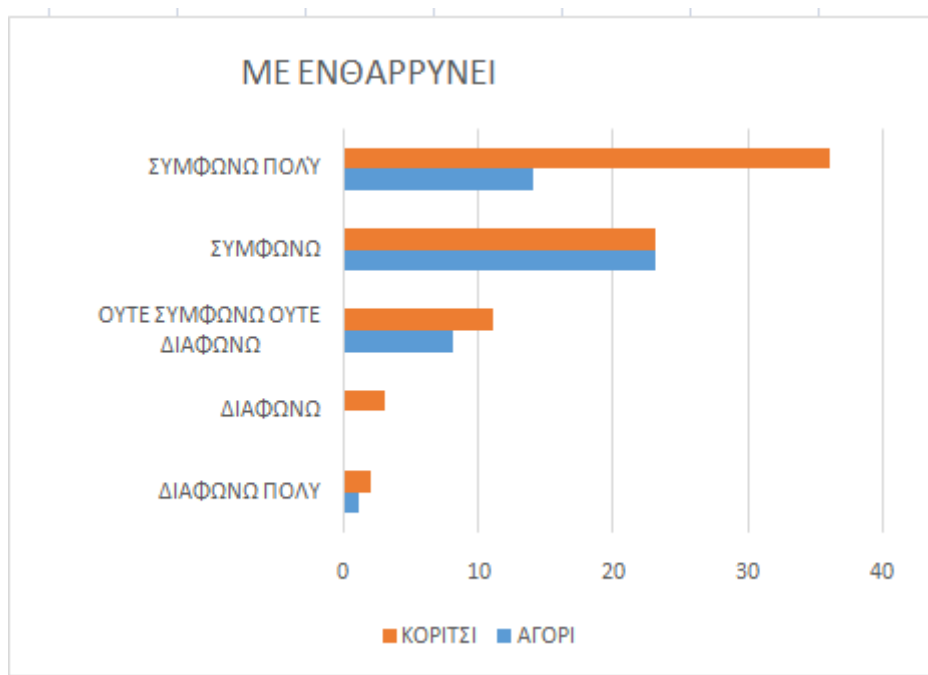
(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

ΓΡΑΦΗΜΑ 18 Χρόνος για συζήτηση

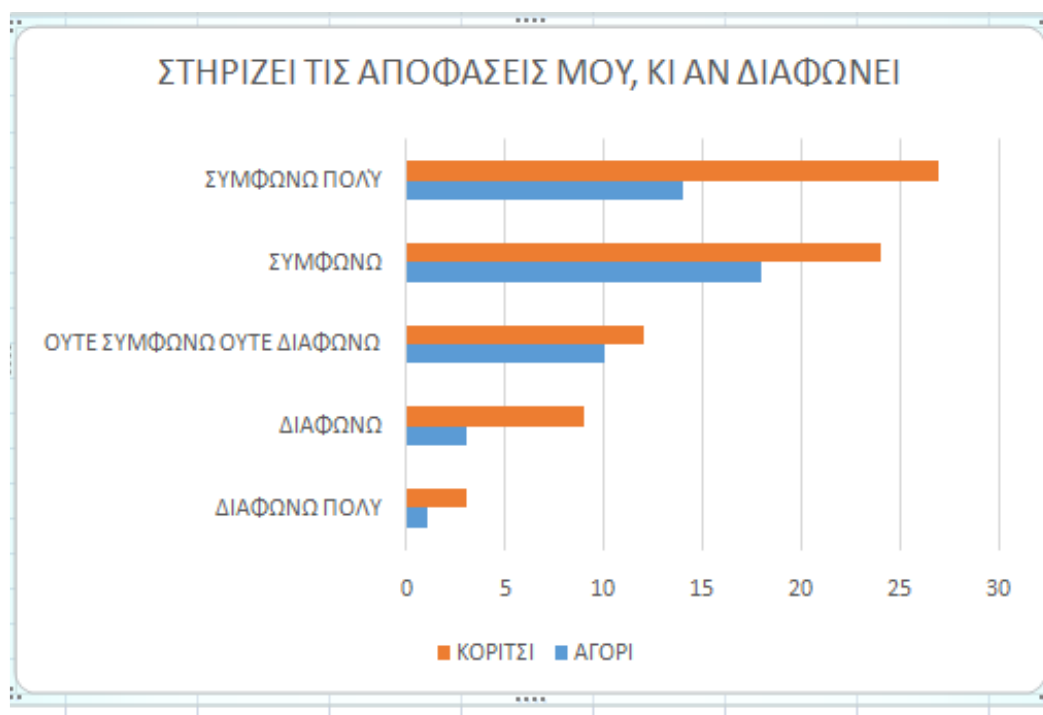
(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

ΓΡΑΦΗΜΑ 19 Ενθάρρυνση

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

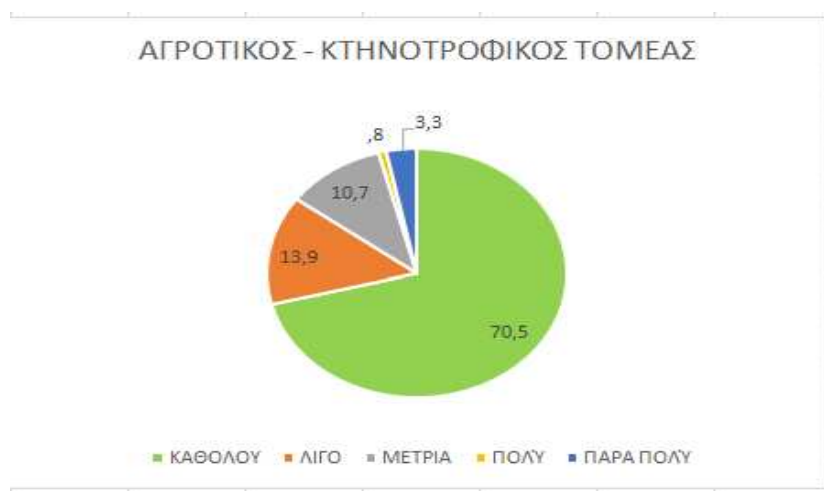
ΓΡΑΦΗΜΑ 20 Στήριξη των αποφάσεων ακόμη και εάν διαφωνεί

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

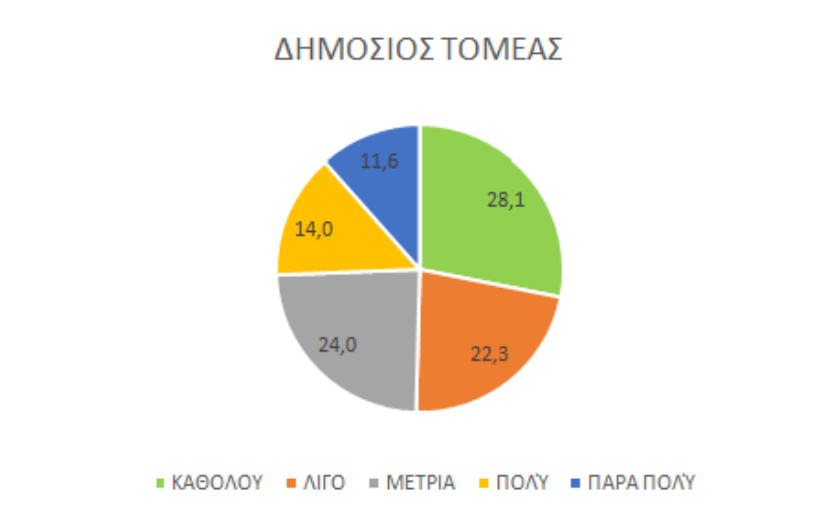
Τέλος αναφορικά με την **υπόθεση 6 (H6)** (Τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά και τα πολιτισμικά στοιχεία του τόπου διαμονής επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές μελλοντικές επιλογές των νέων κατοίκων του) παρατηρούμε ότι οι μαθητές/τριες όταν ολοκληρώσουν τις σπουδές τους δηλώνουν ότι θα ήθελαν να απασχοληθούν «πολύ» και «πάρα πολύ» ως ελεύθεροι επαγγελματίες και σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, όπως φαίνεται από τις παρακάτω απαντήσεις:

ΓΡΑΦΗΜΑ 21 Αγροτικός και κτηνοτροφικός τομέας

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

ΓΡΑΦΗΜΑ 22 Δημόσιος τομέας

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

ΓΡΑΦΗΜΑ 23 Ιδιωτικές επιχειρήσεις

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

ΓΡΑΦΗΜΑ 24 Ελεύθερος επαγγελματίας

(Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015)

Η τάση αυτή φαίνεται να μην ικανοποιεί την τοπική κοινωνία. Και αυτό γιατί από διάφορους φορείς (όπως είναι η δημοτική αρχή της πόλης και το επαγγελματικό λύκειο της περιοχής) γίνονται προσπάθειες να τονωθεί ο αγροτικός και κτηνοτροφικός τομέας μέσα από μια κίνηση επιστροφής στην ύπαιθρο, ενασχόλησης με τα γεωργικά επαγγέλματα και ευαισθητοποίησης των νέων προς αυτή την κατεύθυνση. Δεν είναι τυχαίο ότι στο επαγγελματικό λύκειο της περιοχής (ΕΠΑΛ) ιδρύθηκε τομέας γεωπονίας με ειδικότητα «Έργα τοπίου και περιβάλλοντος», ενώ τα τελευταία χρόνια στο τέλος του καλοκαιριού οργανώνεται έκθεσης τοπικής ανάπτυξης με τίτλο «Μεγάρων Γη».

Πρόκειται για μια πολυεκδήλωση που λαμβάνει χώρα στο άλσος «Θεόγνιδος» (Πευκάκια) με την υποστήριξη του Δήμου Μεγαρέων και σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς. Στόχος της είναι η προώθηση των τοπικών προϊόντων και των παραδοσιακών τεχνημάτων, αφού παραδοσιακοί και βιολογικοί παραγωγοί εκθέτουν αβγά, παρθένο ελαιόλαδο και ελιές, μέλι, κρασί από τοπικές ποικιλίες, φιστίκια Μεγάρων, παραδοσιακά ζυμαρικά και γλυκίσματα καθώς και όστρακα, η προβολή της πόλης και των παραγωγών της καθώς και η ευαισθητοποίηση σε θέματα κοινωνικού, πολιτισμικού και περιβαλλοντικού προσανατολισμού. Με παράλληλες δράσεις όπως γευσιγνωσίες, ειδική παρουσίαση παραδοσιακής τυροκόμησης, πάτημα σταφυλιών και παραγωγή οινοπνευματωδών ποτών προσπαθεί να ενεργοποιήσει κατοίκους και επισκέπτες στη διαδικασία της τοπικής παραγωγής και ανάπτυξης.

Σε ό,τι αφορά στην Ερώτηση 28 *Κατά τη γνώμη σου, στον τόπο διαμονής σου: 28.1. Οι σπουδές είναι απαραίτητες για να πετύχεις επαγγελματικά, 28.2. Οι περισσότεροι από αυτούς που έχουν πετύχει επαγγελματικά έχουν τελειώσει ΑΕΙ ή ΤΕΙ, 28.3. Οι σπουδές θεωρούνται χάσιμο χρόνου, 28.4 Αναγκάζεσαι να φύγεις από τον τόπο διαμονής σου για να κάνεις το επάγγελμα που έχεις επιλέξει.* οι μαθητές/τριες θεωρούν τις σπουδές ως ένα απαραίτητο εφόδιο για την επαγγελματική τους επιτυχία στον τόπο διαμονής τους, όπως φαίνεται από τους υψηλούς μέσους όρους στις υποερωτήσεις 28.1 και 28.2 σε σχέση με τον χαμηλό μέσο όρο στην υποερώτηση 28.3.

Επιπλέον όπως φαίνεται από το μέσο όρο στην υποερώτηση 28.4 οι μαθητές θεωρούν πιο πιθανό ότι θα αναγκαστούν να φύγουν από τον τόπο διαμονής τους προκειμένου να κάνουν το επάγγελμα που έχουν επιλέξει. Επομένως ο τόπος διαμονής τους δεν τους προσφέρει τις ευκαιρίες που προσδοκούν και παρατηρούμε μια κινητικότητα. Τα παραπάνω απεικονίζονται στον Πίνακα 13.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13 Μέσοι Όροι (Means) Ερώτηση 28

Descriptive Statistics					
	<u>N</u>	<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>	<u>Mean</u>	<u>Std. Deviation</u>
a28_1	121	1	5	3,50	1,198
a28_2	121	1	5	3,03	1,080
a28_3	121	1	5	1,69	1,023
a28_4	121	1	5	3,31	1,032
Valid N (listwise)	121				

Σχετικά με την ερώτηση 24 που αφορά στη μεταβλητή «Ο πατέρας μου» και εξετάζει το βαθμό υποστήριξης και ενθάρρυνσης από την πλευρά του πατέρα (βλέπε Παράρτημα Β Το ερωτηματολόγιο) χρησιμοποιήθηκε μέρος της κλίμακας των Kracke (1997) και Otto (2000) με έξι προτάσεις και δύο ερωτήσεις ελέγχου. Για να επιβεβαιωθεί ότι οι 6 παραπάνω προτάσεις συνιστούν ένα και μοναδικό παράγοντα και διαθέτουν την απαραίτητη αξιοπιστία συνάφειας έγιναν οι δυο παρακάτω έλεγχοι:

A) Ανάλυση παραγόντων (factor analysis). Να υπενθυμίσουμε ότι η ανάλυση παραγόντων χρησιμοποιήθηκε για να εξακριβωθεί εάν οι 6 ερωτήσεις (προτάσεις) που θέσαμε στη συγκεκριμένη ερώτηση συνιστούν κοινό, μοναδικό παράγοντα, το οποίο και αναδείχθηκε.

B) Έλεγχος της αξιοπιστίας όπου ο συντελεστής Cronbach's Alpha ήταν αρκετά υψηλός ($\alpha = 0,85$). Ο συντελεστής Cronbach Alpha ελέγχει την αξιοπιστία εσωτερικής συνάφειας των μεταβλητών που εξετάζουμε. Οι τιμές του κυμαίνονται από 0,00 μέχρι 1,00. Όταν η τιμή του συντελεστή Cronbach Alpha είναι μεγαλύτερη του 0,70 τότε έχουμε μια αξιόπιστη μέτρηση και επομένως η κλίμακα αποδεικνύεται ιδιαίτερα αξιόπιστη. ($\alpha = 0,85$).

Κατόπιν των δυο παραπάνω ελέγχων θεωρούμε τις μετρήσεις των 6 προτάσεων της ερωτησης 24 ότι αφορούν στην ίδια μεταβλητή «ο πατέρας μου» και χρησιμοποιούμε τον μέσο όρο τους ως τιμές για την μεταβλητή «ο πατέρας μου » στους ελέγχους συσχετίσεων που θα ακολουθήσουν. Τα στοιχεία παρατίθενται παρακάτω.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14 Reliability Statistics Cronbach's alpha Ερώτηση 24

<u>Cronbach's Alpha</u>	<u>N of Items</u>
<u>,850</u>	<u>6</u>

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 Factor Analysis Communalities Ερώτηση 24

	<u>Initial</u>	<u>Extraction</u>
<u>a24_1</u>	<u>1,000</u>	<u>,628</u>
<u>a24_2</u>	<u>1,000</u>	<u>,598</u>
<u>a24_3</u>	<u>1,000</u>	<u>,473</u>
<u>a24_4</u>	<u>1,000</u>	<u>,737</u>
<u>a24_5</u>	<u>1,000</u>	<u>,552</u>
<u>a24_8</u>	<u>1,000</u>	<u>,481</u>

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16 Total Variance Explained Ερώτηση 24

Total Variance Explained

<u>Component</u>	<u>Initial Eigenvalues</u>			<u>Extraction Sums of Squared Loadings</u>		
	<u>Total</u>	<u>% of Variance</u>	<u>Cumulative %</u>	<u>Total</u>	<u>% of Variance</u>	<u>Cumulative %</u>
<u>1</u>	<u>3,470</u>	<u>57,835</u>	<u>57,835</u>	<u>3,470</u>	<u>57,835</u>	<u>57,835</u>
<u>2</u>	<u>,782</u>	<u>13,035</u>	<u>70,869</u>			
<u>3</u>	<u>,556</u>	<u>9,264</u>	<u>80,133</u>			
<u>4</u>	<u>,530</u>	<u>8,836</u>	<u>88,969</u>			
<u>5</u>	<u>,365</u>	<u>6,081</u>	<u>95,051</u>			
<u>6</u>	<u>,297</u>	<u>4,949</u>	<u>100,000</u>			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Αντίστοιχα, σχετικά με την ερώτηση 25 στη μεταβλητή «*Η μητέρα μου*» θέλοντας να εξετάσουμε την υποστήριξη και την ενθάρρυνση από τη μητέρα χρησιμοποιήσαμε μέρος της κλίμακας των Kracke (1997) και Otto (2000) με έξι προτάσεις και δύο ερωτήσεις ελέγχου. Η ανάλυση παραγόντων ανέδειξε μοναδικό παράγοντα για τις έξι

υποερωτήσεις της ερώτησης 24 όπως αναγράφονται στον Πίνακα 15, δείχνοντας ότι συνιστούν μία ενιαία μεταβλητή. Κατά τον έλεγχο της αξιοπιστίας ο συντελεστής Cronbach's Alpha κρίνεται ικανοποιητικός ($\alpha=0,782$). Συνεπώς η κλίμακα αποδεικνύεται ενιαία και αξιόπιστη και για την επεξεργασία των συσχετίσεων χρησιμοποιούμε τον μέσο όρο των προτάσεων της ερώτησης 25. Τα στοιχεία αναλυτικά παρατίθενται στους παρακάτω πίνακες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17 Reliability Statistics Cronbach's Alpha Ερώτηση 25

Cronbach's Alpha	N of Items
<u>,782</u>	<u>6</u>

ΠΙΝΑΚΑΣ 18 Factor Analysis Communalities Ερώτηση 25

	Initial	Extraction
a25_1	1,000	,594
a25_2	1,000	,576
a25_3	1,000	,260
a25_4	1,000	,615
a25_5	1,000	,498
a25_8	1,000	,388

ΠΙΝΑΚΑΣ 19 Total Variance Explained Ερώτηση 25

<u>Compo</u> <u>nent</u>	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
<u>1</u>	2,931	48,842	48,842	2,931	48,842	48,842
<u>2</u>	,931	15,511	64,353			
<u>3</u>	,739	12,310	76,664			
<u>4</u>	,554	9,237	85,901			
<u>5</u>	,459	7,646	93,547			
<u>6</u>	,387	6,453	100,000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Μετά την ανάλυση και τον σχολιασμό των βασικών συμπερασμάτων μας, παραθέτουμε πίνακα με τα ερευνητικά μας ερωτήματα και την αντίστοιχη επιβεβαίωση από την εμπειρική έρευνά μας.

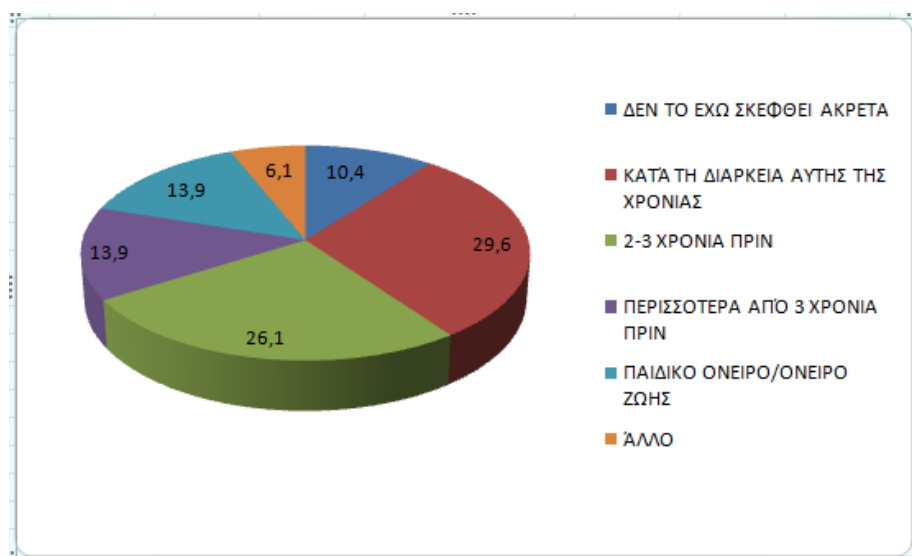
ΠΙΝΑΚΑΣ 20 Επιβεβαίωση Υποθέσεων Εργασίας

ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗ
(H1) Το φύλο επηρεάζει την επιλογή κατεύθυνσης καθώς και τα επιστημονικά πεδία σπουδών, που καθορίζουν τη/τις σχολή/σχολές που επιθυμούν να ακολουθήσουν οι μαθητές/τριες.	<i>Ok</i>
(H2) Οι γονείς συνιστούν τη βασική πηγή πληροφόρησης για τις σπουδές που θα ακολουθήσουν τα παιδιά τους.	<i>Ok</i>
(H3) Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων και πιο συγκεκριμένα αυτό της μητέρας σχετίζεται τόσο με την επιλογή της κατεύθυνσης όσο και με την επιλογή του επιστημονικού πεδίου του κάθε μαθητή.	<i>Ok</i>
(H4) Το επάγγελμα των γονέων και πιο συγκεκριμένα αυτό του πατέρα σχετίζεται τόσο με την επιλογή της κατεύθυνσης όσο και με την επιλογή του επιστημονικού πεδίου του κάθε μαθητή.	<i>Ok</i>
(H5) Οι γονείς και κυρίως η μητέρα υποστηρίζουν τις επιλογές των παιδιών τους σε ότι αφορά στις μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους επιλογές.	<i>Ok</i>
(H6) Τα κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά και τα πολιτισμικά στοιχεία του τόπου διαμονής επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές μελλοντικές επιλογές των νέων κατοίκων του.	<i>Ok</i>

5.2 Χρόνος απόφασης

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι η επιλογή επαγγέλματος για τους περισσότερους μαθητές/τριες είναι το αποτέλεσμα αποφάσεων που λήφθηκαν κατά τη διάρκεια φοίτησης της τελευταίας χρονιάς ή 2-3 χρόνια πριν, σύμφωνα με τον πίνακα που ακολουθεί.

ΓΡΑΦΗΜΑ 25 Χρόνος απόφασης επιλογής επαγγέλματος

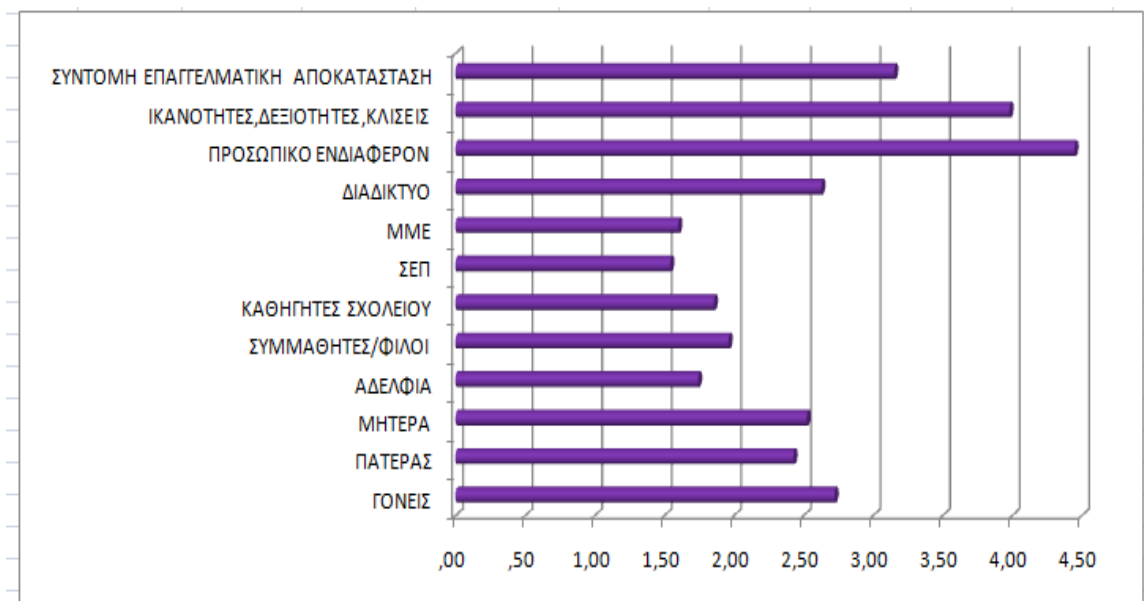
Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015

Επομένως, τα παραπάνω «ακυρώνουν» κατά κάποιο τρόπο και σε κάποιο βαθμό τις απόψεις που θέλουν την επιλογή επαγγέλματος ως μια διαδικασία που πηγάζει από επιρροές χρόνων πάνω στο παιδί, και αποτελούν θέμα για περαιτέρω έρευνα.

5.3 Παράγοντες που επηρέασαν στην επιλογή σχολής

Ένα δεύτερο θέμα που προσφέρεται για περαιτέρω έρευνα είναι ότι όπως προκύπτει από τους παρακάτω πίνακες στην ερώτηση 16 «Σε ποιο βαθμό σε επηρέασε καθένας από τους παρακάτω παράγοντες για την επιλογή της συγκεκριμένης σχολής;», οι γονείς δεν είναι εκείνος ο πιο σημαντικός παράγοντας, αφού η επιλογή προσωπικό ενδιαφέρον και προσωπική ικανοποίηση είναι οι πρώτοι παράγοντες από τους μαθητές/τριες σε διαφοροποίηση με την κείμενη βιβλιογραφία όπου αναφέρεται το επάγγελμα των γονέων.

ΓΡΑΦΗΜΑ 26 Παράγοντες που επηρέασαν στην επιλογή σχολής

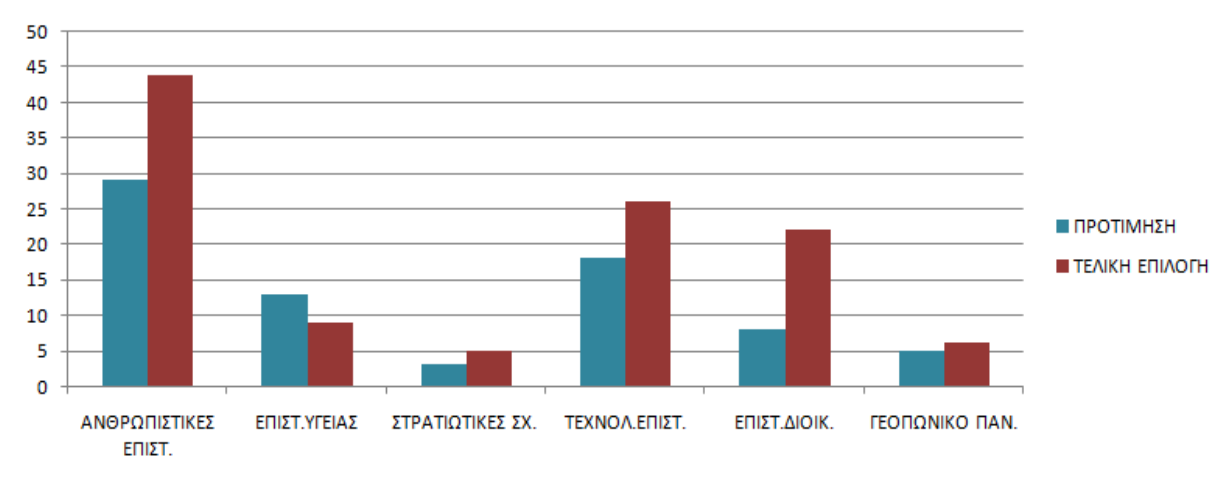

Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015

5.4 Τι δήλωσαν – Που πέτυχαν

Ένας από τους αρχικούς στόχους της εν λόγω έρευνας ήταν να προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε που πέτυχαν τελικά οι μαθητές και εάν υπάρχει διαφοροποίηση σε σχέση με ότι δήλωσαν στα ερωτηματολόγια της έρευνας. Δεδομένης της ανωνυμίας βεβαίως των ερωτηματολογίων, γνωρίζαμε εξ αρχής ότι δεν ήταν εφικτή μια επακριβής ένα προς ένα σύγκριση. Είχαμε όμως την δυνατότητα, μετά την ανακοίνωσή των αποτελεσμάτων των εισακτέων να καταγράψουμε την *τάση* επιτυχίας στις διάφορες σχολές και να την συγκρίνουμε με την αντίστοιχη που προκύπτει από τις δηλώσεις των μαθητών στα ερωτηματολόγια. Το γεγονός ότι οι επιτυγχόντες υπερτερούν των δηλωθέντων είναι φυσικό, καθόσον πρώτον στους επιτυγχόντες περιλαμβάνονται και μαθητές/τριες που έδωσαν εξετάσεις δεύτερη φορά φέτος όπως και το γεγονός ότι κάποιοι από τους μαθητές/τριες δεν απάντησαν στο ερωτηματολόγιο ή στην συγκεκριμένη ερώτηση.

ΓΡΑΦΗΜΑ 27 Αρχική προτίμηση και τελική επιλογή σχολής

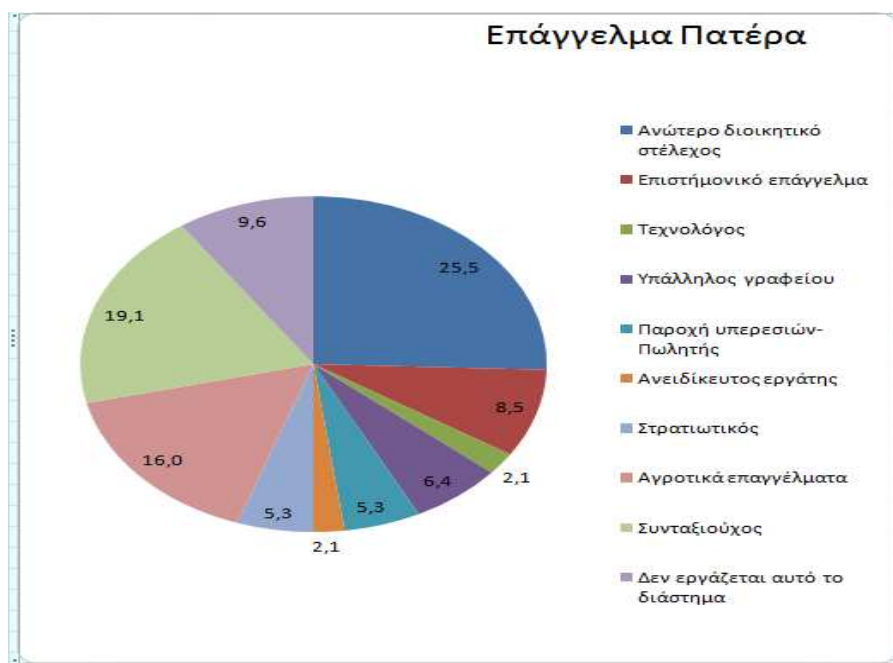

Πηγή: Έρευνα με ερωτηματολόγια, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2015

5.5 Κατανομή επαγγελμάτων

Ένα ακόμα εύρημα που προκύπτει από την έρευνα είναι ότι σε μια κατά τεκμήριο γεωργική περιοχή μόνο ένα 15% περίπου δηλώνει κατά κύριο επάγγελμα αγρότες.

ΓΡΑΦΗΜΑ 28 Κατανομή επαγγελμάτων των πατέρων

6. ΚΥΡΙΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Σκοπός της παρούσας μελέτης και της εμπειρικής έρευνας που αποτελεί αναπόσπαστο της τμήμα, ήταν η μέτρηση της επίδρασης των γονέων και της τοπικής κοινωνίας στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος των μαθητών/τριών μιας περαστικής κοινωνίας, της περιοχής των Μεγάρων Αττικής. Εξετάστηκε επίσης ο βαθμός επιρροής του φύλου στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών των μαθητών/τριών. Η εμπειρική έρευνα που διενεργήσαμε στους 151 μαθητές/τριες της Γ' Λυκείου των δύο λυκείων των Μεγάρων και η στατιστική ανάλυση και επεξεργασία του ερευνητικού υλικού μας δίνει μια ενδεικτική εικόνα και επιβεβαιώνει τη σπουδαιότητα των παραπάνω παραγόντων στα θέματα σπουδών και εργασίας, γεγονός που σε μεγάλο βαθμό έχει τεκμηριωθεί και από τη μελέτη και παρουσίαση της σχετικής βιβλιογραφίας.

Ως κατακλείδα λοιπόν της μελέτης μας θα παρουσιάσουμε στο συγκεκριμένο κεφάλαιο τα κυριότερα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνά μας.

➤ Μια πρώτη διαπίστωση σε ό,τι αφορά στο ρόλο του φύλου είναι ότι αυτός εξακολουθεί να είναι σημαντικός στην επιλογή της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής σταδιοδρομίας. Παρατηρείται διαχωρισμός των σπουδών και των επιστημονικών κλάδων σύμφωνα με το φύλο, με τις θετικές επιστήμες να θεωρούνται σε μεγάλο βαθμό ότι ταιριάζουν και επιλέγονται από το ανδρικό φύλο και τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες να συνδέονται με το γυναικείο. Έτσι, τα κορίτσια επιλέγουν διαφορετικούς τομείς σπουδών και απασχόλησης από τα αγόρια, αφού οι διαφορετικές εμπειρίες και τα βιώματα που έχουν τα δύο φύλα διαφοροποιούν και την οπτική γωνία που αντιλαμβάνονται το κοινωνικό γίγνεσθαι.

Οι εκπαιδευτικές επιλογές των μαθητριών φανερώνουν τον εγκλωβισμό τους στις παραδοσιακές αντιλήψεις και τα στερεότυπα των φύλων οδηγώντας τις κατά κύριο λόγο σε σπουδές που παρέχουν πτυχία με χαμηλή ζήτηση στην αγορά εργασίας και μειώνουν την πρόσβασή τους σε νέα επαγγέλματα με υψηλότερη ζήτηση. (Σιάνου – Κύργιου, 2007:19-30) Βιβλιογραφικά και ερευνητικά δεδομένα που αναφέρονται στην επαγγελματική ανάπτυξη και εξέλιξη των φύλων αποδίδουν την ύπαρξη ανισοτήτων

περισσότερο στον τρόπο διαπαιδαγώγησης και όχι στις βιολογικές διαφορές των δύο φύλων.

Σύμφωνα με έρευνες του ΟΟΣΑ οι διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ των δύο φύλων σε θέματα επαγγελματικών προσδοκιών και σταδιοδρομίας δύναται να εξηγήσουν τις διαφοροποιήσεις στην αγορά εργασίας με βάση το φύλο και τον διαχωρισμό των επαγγελμάτων σε «ανδρικά» και «γυναικεία». Οι διαφοροποιήσεις αυτές φανερώνουν ανισότητες σε μισθούς και συνθήκες εργασίας, γεγονός που βλάπτει την οικονομική ανάπτυξη, οδηγεί σε απώλεια ταλέντων και στη μη αξιοποίηση ενός σημαντικού τμήματος ανθρώπινου δυναμικού, αυτό των γυναικών. (Pisa in Focus,3:2012)

➤ Επιπλέον, στην παρούσα εμπειρική έρευνα επιβεβαιώθηκαν τα δεδομένα σχετικά με τη γονεϊκή υποστήριξη και την ενεργή εμπλοκή των γονέων και κυρίως της μητέρας στην επιλογή των σπουδών και στον σχεδιασμό της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των παιδιών. Τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια θεωρούν ότι η μητέρα τους υποστηρίζει και ενθαρρύνει τους επαγγελματικούς τους στόχους περισσότερο από ότι ο πατέρας τους, ενώ ταυτόχρονα τους παρέχει συμβουλές και σχετικές πληροφορίες, γεγονός που συμφωνεί με τις βιβλιογραφικές πηγές όπου η μητέρα εμφανίζεται να συζητάει περισσότερο με τα παιδιά της από ότι ο πατέρας για το επαγγελματικό τους μέλλον. (Κυρίτσης, Χελιατσίδου,2008:126-140) Έτσι η επιρροή της μητέρας και η συναισθηματική κάλυψη που προσφέρει στα παιδιά της σε συνδυασμό με την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση που δείχνει σε θέματα σπουδών και καριέρας την καθιστά αποφασιστικό παράγοντα στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών «θέλω» του εφήβου.

➤ Η σημασία του κοινωνικο-οικονομικού και μορφωτικού επιπέδου της οικογένειας αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την επιλογή σπουδών και επαγγέλματος. Τα αποτελέσματα της μελέτης μας συμβαδίζουν με τα όσα καταγράφονται στην ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία και έρευνα που υποστηρίζουν ότι ο ρόλος των γονέων στην εκπαιδευτική και επαγγελματική ανάπτυξη και εξέλιξη των παιδιών τους είναι καίριος.

Οι γονείς δίχως αμφιβολία αποτελούν τα πρώτα κεντρικά πρότυπα με τα οποία τα παιδιά «ζυμώνονται» διαμορφώνοντας το σύστημα αξιών, στάσεις, τάσεις, διαθέσεις. Οι προσδοκίες που καλλιεργούνται στο παιδί από τους γονείς, η νοοτροπία, οι ανεκπλήρωτες προσωπικές επιθυμίες και τα «θέλω» τους είναι ορισμένοι μόνο τρόποι επιρροής – έμμεσοι ή άμεσοι, συνειδητοί ή ασυνειδητοί – με τους οποίους τα παιδιά ωθούνται προς κατευθύνσεις και επιλογές που οι ίδιοι οι γονείς θεωρούν ότι αρμόζουν στην εκπαιδευτική και επαγγελματική ανάπτυξη των παιδιών τους, ικανοποιώντας όμως έτσι τις περισσότερες φορές τις δικές τους ανάγκες. (Παπάνης, Βίκυ, 2007:40-43)

Οι περισσότεροι γονείς του δείγματός μας, όπως καταγράφεται από τη γνώμη των παιδιών τους, επιθυμούν να ακολουθήσουν τα τελευταία ανώτερες ή ανώτατες σπουδές. Επιπλέον, τα ίδια τα παιδιά θεωρούν την εκπαίδευση ως απαραίτητο εφόδιο για την εξασφάλιση μιας θέσης στην αγορά εργασίας κάτι που μπορεί να έχει εμψυχηθεί σε αυτά μέσα από το οικογενειακό τους περιβάλλον, εάν το τελευταίο δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στον τομέα των σπουδών. Επιπροσθέτως οι γονείς συνιστούν τη βασικότερη πηγή πληροφόρησης για τα επαγγέλματα, αφού το παιδί έρχεται από πολύ νωρίς σε άμεση επαφή με την εργασία που ασκούν αυτοί (Καζή, 2007:122).

Σύμφωνα με τα ευρήματα της παρούσας εμπειρικής έρευνας, το ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον είναι επίσης εκείνο που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο ως η κύρια πηγή πληροφόρησης για τις σχολές που ενδιαφέρουν τον κάθε μαθητή/τρια. Όμως η επίδραση της οικογένειας γενικότερα έτσι όπως απεικονίζεται στα αποτελέσματα της μελέτης μας, παρουσιάζει διακυμάνσεις, αφού δεν έχουν τον κυρίαρχο ρόλο στην επιρροή για την επιλογή σχολής (βλέπε ερώτηση 16) και επαγγέλματος (βλέπε ερώτηση 23) σύμφωνα με τις δηλώσεις των παιδιών τους.

➤ Επιπλέον, οι παράγοντες που οι μαθητές/τριες δηλώνουν ότι τους επηρέασαν περισσότερο για την επιλογή της συγκεκριμένης σχολής είναι το προσωπικό ενδιαφέρον για το αντικείμενο των σπουδών και οι προσωπικές ικανότητες, οι δεξιότητες, οι κλίσεις και το ταλέντο. Παρατηρούμε ότι υπεισέρχεται σε μεγάλο βαθμό ο ατομικός/προσωπικός παράγοντας, κάτι που ανατρέπει σε μεγάλο βαθμό τα όσα υποστηρίζει η βιβλιογραφία, αφού «αναμενόμενοι» παράγοντες επιρροής όπως είναι οι γονείς (πατέρας ή/ και μητέρα),

οι καθηγητές του σχολείου και η σύντομη εξασφάλιση επαγγελματικής αποκατάστασης βρίσκονται σε θέσεις πιο χαμηλές από τις προηγούμενες επιλογές.

➤ Ενδιαφέρον έχει η απόκλιση που υπάρχει ανάμεσα στις προτιμήσεις των σχολών που είχαν δηλώσει οι μαθητές/τριες στο ερωτηματολόγιο και τις τελικές τους επιλογές σε ότι αφορά τις πανεπιστημιακές σχολές που δήλωσαν στο μηχανογραφικό τους μετά την ανακοίνωση των βαθμολογιών τους και στις οποίες τελικά εισήχθησαν. Έτσι παρατηρούμε ότι επέλεξαν σε μεγαλύτερο βαθμό σχολές που ανήκουν στο ανθρωπιστικό, τεχνολογικό και οικονομικό πεδίο από ό,τι είχαν δηλώσει αρχικά ως επιλογή, γεγονός που μπορεί να συσχετιστεί τόσο με την επίδοση στις εξετάσεις όσο και με τις ευκαιρίες εργασίας που υπάρχουν ή δύναται να παρουσιαστούν στο μέλλον στην τοπική οικονομία αλλά και με το «κοινωνικό κύρος» που συνεπάγεται η εισαγωγή σε κάποιο πανεπιστημιακό τμήμα.

➤ Ένα βασικό εύρημα της παρούσας εμπειρικής έρευνας είναι η επίδραση του τόπου διαμονής και γενικότερα το κοινωνικο-οικονομικό και πολιτισμικό περιβάλλον, «η κουλτούρα του τόπου» μέσα στο οποίο εκτίθεται ο έφηβος στην επιλογή σπουδών και επαγγέλματος, αφού και τα δύο επηρεάζονται από τα δεδομένα που υπάρχουν σε κάθε γεωγραφική περιοχή, τα οποία μπορεί άλλοτε να βρίσκονται σε πληθώρα και άλλοτε να είναι περιορισμένα και να οδηγηθούν οι νέοι με αυτό τον τρόπο σε ένα είδος αποκλεισμού και σε μια γεωγραφική κινητικότητα. Το ενδεχόμενο αυτό επιδρά στις επιλογές και τις αποφάσεις των νέων, οι οποίοι βιώνουν την επιρροή του τόπου τους από μικρή ηλικία διαμορφώνοντας έτσι τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται την αξία της μόρφωσης, τις ευκαιρίες για εργασία και την αίσθηση αβεβαιότητας που συνοδεύει την μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας.

Ελπίζουμε αλλά και πιστεύουμε ότι η έρευνά μας θα μπορέσει να αξιοποιηθεί αρχικά από την εκπαιδευτική κοινότητα και από τους συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού, ώστε να ενισχυθεί ο θεσμός του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού που έχει ατονήσει τα τελευταία χρόνια και να τονιστεί η αξία του τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο, ώστε οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να ανακαλύψουν μέσα από επιστημονικές διαδικασίες τις ικανότητες, τις δεξιότητες, τις

κλίσεις και τα ταλέντα τους, να έρθουν σε επαφή με το εργασιακό περιβάλλον, να γνωρίσουν εργασιακούς χώρους, να εντοπίσουν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας στην ευρύτερη τοπική κοινωνία. Επιπλέον να τονιστούν στους γονείς τα θετικά αποτελέσματα της δικής τους εμπλοκής προς το εκπαιδευτικό και επαγγελματικό μέλλον των παιδιών τους, ενθαρρύνοντας τον πατέρα σε μεγαλύτερη εμπλοκή στα θέματα απόφασης και σχεδιασμού της σταδιοδρομίας των παιδιών του.

Κρίνεται αναγκαίος ο επαναπροσδιορισμός των τομέων σπουδών και απασχόλησης με γνώμονα, όχι απαραίτητα μόνο τα επαγγέλματα υψηλού κύρους και οικονομικών απολαβών, αλλά εκείνα με άμεση επαγγελματική αποκατάσταση και χρήσιμα στην τοπική αγορά εργασίας κυρίως όσο αφορά τον πρωτογενή τομέα. Με αυτό τον τρόπο θα μειωθούν τα ποσοστά ανεργίας και θα αξιοποιηθούν οι τοπικοί εργασιακοί και οικονομικοί πόροι.

Επίσης ο δήμος Μεγαρέων θα μπορούσε να εκμεταλλευθεί τα ευρήματα της παρούσης εμπειρικής έρευνας που τονίζουν πόσο ελκυστικές είναι οι νέες τεχνολογίες για τη νέα γενιά των μαθητών. Για παράδειγμα όπως προαναφέραμε σε προηγούμενο κεφάλαιο πραγματοποιείται η εκδήλωση «Μεγάρων Γη». Θα μπορούσε λοιπόν να προβληθεί η απαιτούμενη αναβάθμιση των παραδοσιακών καλλιιεργειών και εν γένει η παραγωγή των τοπικών προϊόντων, η οποία προϋποθέτει μορφωμένους «καλλιιεργητές», ικανούς να εισαγάγουν τεχνογνωσία και καινοτομία. Με αυτό τον τρόπο θα αυξηθεί η βιωσιμότητα των καλλιιεργειών, θα παραχθούν προϊόντα προστιθέμενης αξίας που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αγοράς αυξάνοντας έτσι την ανταγωνιστικότητα, ενώ θα υπάρξει μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα και καλλίτερη ποιότητα παραγωγής καθώς και καλλίτερες μεθόδοι ους προώθησης των προϊόντων στην ελληνική αλλά και στη ευρωπαϊκή /διεθνή αγορά.

Ως πρώτα παραδείγματα θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τους αυτοματισμούς στα θερμοκήπια, στα αντλιοστάσια, στην αυτοματοποιημένη συλλογή διαφόρων παραμέτρων για τον ποιοτικό έλεγχο (έλεγχος αισθητήρων, θερμόμετρα κτλ) και την τηλε-επέμβαση όπου απαιτείται μέσω κινητών τηλεφώνων (smart phones) ή του διαδικτύου. Με αυτό τον τρόπο οι μαθητές θα έχουν πρόσθετα κίνητρα να ασχοληθούν περισσότερο από αυτούς

με την πρωτογενή παραγωγή της πατρίδας μας αντί να στρέφονται σε επαγγέλματα προσφοράς υπηρεσιών γνωρίζοντας ότι το μεγάλο ποσοστό των εργαζομένων σε αυτά αντιμετωπίζει το δίλλημα ανεργία ή μετανάστευση. Επιπλέον θα ελαττωθεί με αυτό τον τρόπο και η μάλιστα της «τοπικής μετανάστευσης» των νέων που ήδη δηλώνουν ότι θα φύγουν από τα Μέγαρα προκειμένου να ασχοληθούν με αυτό που τους ενδιαφέρει.

Τελευταίο άλλα όχι ελάσσων είναι και το θέμα των επιδοτήσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση στους νέους επιχειρηματίες και τις νεοφυείς (start up) επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν νέες τεχνολογίες, κάτι που θα καταστήσει το όλο εγχείρημα στα Μέγαρα ακόμα πιο ελκυστικό για τους νέους Μεγαρείς.

Συμπληρωματικά για το αξιόπιστο της μελέτης θα πρέπει να τονίσουμε ότι η συγκεκριμένη εμπειρική μελέτη υπόκειται σε πολλούς περιορισμούς και ως εκ τούτου θα απαιτηθεί επιπλέον έρευνα σε ορισμένους τομείς της. Καταρχάς το δείγμα της είναι περιορισμένο σε 121 μαθητές/τριες και ως εκ τούτου οι τάσεις που καταγράφονται αφορούν αποκλειστικά τις απόψεις των μαθητών και των μαθητριών της περιοχής των Μεγάρων. Η γενίκευση των αποτελεσμάτων δεν μπορεί να εφαρμοσθεί στο γενικό πληθυσμό και η ερμηνεία τους θα πρέπει να συσχετιστεί με τις ιδιαίτερες συνθήκες που χαρακτηρίζουν την συγκεκριμένη τοπική κοινωνία και περιοχή. Μια ανάλυση αντίστοιχων στοιχείων και από άλλες περιοχές της Αττικής κρίνεται απαραίτητη για την σύγκριση και την επιβεβαίωση των αποτελεσμάτων της.

Επιπλέον, παρά το γεγονός ότι δίνονται μερικά ενδιαφέροντα στοιχεία για την επίδραση και το ρόλο της οικογένειας στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών ανάλογα με το φύλο, το δείγμα είναι περιορισμένο στους μαθητές και απουσιάζει η οπτική των γονέων. Μια έρευνα που θα διεξαγόταν στους ίδιους τους γονείς και θα λειτουργούσε συμπληρωματικά παρέχοντας μας περισσότερες πληροφορίες για τα θέματα που μελετάμε.

Θα πρέπει επίσης να αναφέρουμε ότι οι απόψεις των μαθητών/τριών για τις σπουδές τους και τα επαγγελματικά τους σχέδια καταγράφονται σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή και απαντήθηκαν ίσως για κάποιους/ κάποιες υπό συνθήκες άγχους και πίεσης που βιώνουν οι μαθητές/τριες κατά τη διάρκεια της τελευταίας σχολικής τους χρονιάς και με την οπτική των πανελλαδικών εξετάσεων και δύναται να διαφοροποιηθούν μετά το πέρας αυτών και την ανακοίνωση των βαθμολογιών. Ως εκ τούτου η ερμηνεία των αποτελεσμάτων θα πρέπει να είναι προσεκτική και εντοπισμένη στο συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο.

Ολοκληρώνοντας θα θέλαμε να τονίσουμε την αξία της εκπαίδευσης σε όλη αυτή τη διαδικασία απόφασης για την επιλογή σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης. Μια εκπαίδευση όμως, που θα αναδιαμορφώσει το μάθημα του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού, το οποίο διδάσκεται και με συμβολή μιας διεπιστημονικής ομάδας θα ενημερώνει τους μαθητές και τις μαθήτριες σε θέματα που αφορούν τόσο τη διάσταση του εαυτού τους, όσο και τη διάσταση των εκάστοτε κοινωνικο-οικονομικών και επαγγελματικών δεδομένων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Amundson N., Bowlsbey J., Niles, S., (2008), *Βασικές Αρχές Επαγγελματικής Συμβουλευτικής - Διαδικασίες και Τεχνικές*, ΕΚΕΠ, Εκδοτικός οίκος Rosili
- Βίκη Α, Παπάνης Ε. (2007), Ο επαγγελματικός προσανατολισμός στο http://epapanis.blogspot.com/2007/09/blog-post_7902.html (ανάκτηση στις 15 Οκτωβρίου 2014)
- Βίκη Α, Παπάνης Ε. (2007), Επαγγελματική Απόφαση των Μαθητών στο http://epapanis.blogspot.com/2007/09/blog-post_3525.html (ανάκτηση στις 20 Νοεμβρίου 2014)
- Βρετάκου, Β. (1990), *Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός στην Ελλάδα*, Αθήνα: Παπαζήση
- Βυτόγιαννη, Χ. (2006). Παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή κατεύθυνσης σπουδών και επαγγέλματος στο Ενιαίο Λύκειο Μολάων Λακωνίας: Μια μελέτη και εμπειρία. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 76-77, 171-176.
- Γεώργας Δ., Μπεζεβέγκης Η., Γιαννιτσάς Ν.,(1991), Εμπειρίες, στάσεις και προσδοκίες μαθητών και φοιτητών από το Λύκειο, το ΣΕΠ και το Πανεπιστήμιο, *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, τ.84-85, σ.126-140
- Γουδήρας Δ., (1996), Παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή επαγγέλματος των νέων, *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 23, 157-190
- Γωνίδα Ε., Δεληγιάννη-Κουϊμτζή Β., (2008) «Η έρευνα για τις αντιλήψεις και τις επιλογές ζωής των εφήβων με την οπτική του φύλου: Προβληματική, στόχοι και μεθοδολογία», σ. 37-98 στο Ψάλτη, Α., Κουϊμτζή, Ε., Δεληγιάννη, Β. (2008), *Φύλο και μεταβατικές διαδικασίες: Θεωρητικό πλαίσιο και ερευνητικοί προβληματισμοί*, Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Cohen L., Manion L., Morrison K. (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Δεληγιάννη, Β., Μαζηρίδου, Β., Ε., Κιοσέογλου Γ., «Οι προσδοκίες των γονέων για το μέλλον των παιδιών τους: διαμορφώνοντας τις ταυτότητες φύλου στο

οικογενειακό πλαίσιο», σ. 189-214 στο Α. Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. Στογιαννίδου & Ε. Αυδή (Επιμ.), *Επιστημονική Επετηρίδα Τμήματος Ψυχολογίας, τόμος 5ος*, Θεσσαλονίκη: Τμήμα Ψυχολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

- Δεληγιάννη – Κουϊμτζή Β., Γωνίδα – Μπαμνίου Ε., Ψάλτη Α. (2008), «Εφηβεία, προσανατολισμοί και επιλογές ζωής: Διερευνώντας τις μεταβατικές διαδικασίες των νέων με την οπτική του φύλου», σ. 9-34 στο Ψάλτη, Α., Κουϊμτζή, Ε., Δεληγιάννη, Β. (2008), *Φύλο και μεταβατικές διαδικασίες: Θεωρητικό πλαίσιο και ερευνητικοί προβληματισμοί*, Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Δημητρόπουλος, Ε., Θεοδοσίου, Δ., Παπαδημητρίου, Π., & Παπαθανασίου, Π. (1985). *Οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις των μαθητών της Γ' Λυκείου: Υπόθεση κοινωνικής τάξης*. Θεσσαλονίκη
- Δήμος Μεγαρέων (2012), *Επιχειρηματικό Πρόγραμμα 2012-2014*, Δήμος Μεγαρέων
- Δήμος Μεγαρέων (2014) *Στρατηγικό Σχέδιο 2015-2019*, Δήμος Μεγαρέων
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή Διαφορές των Φύλων στο Εκπαιδευτικό Επίτευγμα: Μελέτη για τα Μέτρα που Λαμβάνονται και την Κατάσταση που Επικρατεί στην Ευρώπη Σήμερα Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (2010) (<http://www.eurydice.org>). Μετάφραση στα ελληνικά: Φωτεινή Ιωαννίδου Μουζακίτη
- Καζή, Σ. (2007), «Επίδραση σχολείου και οικογένειας στην επιλογή επαγγέλματος», σ. 110-144 στο Χ. Καπώλη (Επιμ.), *Συμβουλευτικοί ορίζοντες για τον Σχολικό Προσανατολισμό ΣΟΣ Προσανατολισμός*, Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
- Κάντας Α., Χατζή Α., (1991), *Ψυχολογία της εργασίας. Θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης. Στοιχεία συμβουλευτικής*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Καντζάρα Β. (2008), *Εκπαίδευση και κοινωνία. Κριτική διερεύνηση των κοινωνικών λειτουργιών της εκπαίδευσης*. Αθήνα: Πολύτροπον
- Κασιμάτη, Κ. (1998), *Επιλογή Επαγγέλματος, Πραγματικότητα ή Μύθος;* Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
- Κασιμάτη, Κ. (2004), *Δομές και ροές, το φαινόμενο της κοινωνικής και επαγγελματικής κινητικότητας*, Αθήνα: Gutenberg

- Κεδράκα, Κ., (2004). Επαγγελματική ανάπτυξη και ένταξη στων νέων στον κόσμο της εργασίας, *Τα Εκπαιδευτικά*, 71-72, 123-134. Αθήνα
- Κυριαζή Ν.(1998), *Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*, Αθήνα: Ελληνικές Επιστημονικές Εκδόσεις
- Κυρίτσης, Δ., & Χελιατσίδου, Ζ. (2008). Η επιλογή του επαγγέλματος. Εμπειρική έρευνα σε μαθητές της Γ' Λυκείου. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*, 84-85, 126-140.
- Μαράκη Ε.(2010), Η θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας. Τα αίτια για την υποαντιπροσώπευσή της στα ανώτερα επίπεδα της ιεραρχίας, *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, τεύχος 57
- Μακρή –Μπότσαρη, Ε. (2000). Η έννοια του εαυτού εφήβων και οι σημαντικοί άλλοι. *Ψυχολογία*, 7, 88-113
- Μπαμπινιώτης Γ. (2005), *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*, Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα
- Παπάνης, Ε., *Επιλογή επαγγέλματος και προσωπικότητα του μαθητή*, ανάκτηση από: <http://my.aegean.gr/web/article2873.html> (ανάκτηση στις 10 Ιανουαρίου 2015)
- Πατερέκα Χ. (1986), *Βασικές έννοιες των Pierre Bourdieu και Jean-Claude Passerom*, Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη
- Πεζηρκιανίδης Χ., Αθανασιάδου Χ., Μουτοπούλου Ν., Η σχέση ανάμεσα στις αντιλήψεις των εφήβων για την εργασία των γονέων τους και το μελλοντικό επαγγελματικό τους προσανατολισμό, στο *Ι' Επιστημονική Επετηρίδα Τμήματος Ψυχολογίας ΑΠΘ*, σ.100-125
- *PISA IN FOCUS* (2012), Τι είδους επάγγελμα σκέφτονται να ακολουθήσουν στο μέλλον κορίτσια και αγόρια; τ.3,ΟΟΣΑ
- Σακκάς Δ. (2005), *Η πόλη της δόξας και του φωτός*, Νάστου, Μέγαρο
- Σαμοΐλης, Π. (2001). Παράγοντες που επηρεάζουν τους υποψήφιους των Γενικών Εξετάσεων για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην επιλογή σπουδών. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής - Προσανατολισμού*, 56-57, 151-172.
- Σιάνου – Κύργιου Ε.(2007), «Αγορά εργασίας, νέα επαγγελματικά προφίλ και φύλο», σ.9-32 στο Μαραγκουδάκη Ε. (επιμ.), *Φύλο και νέα επαγγέλματα*, Ιωάννινα

- Σιδηροπούλου – Δημάκακου, Δ. (2008), *Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός*, Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών - Τομέας Ψυχολογίας
- Smith P. (2006), *Πολιτισμική θεωρία : μια εισαγωγή* Αθήνα: Κριτική
- Στρατηγάκη, Μ.(1996). *Φύλο, εργασία, τεχνολογία*. Αθήνα: Ο Πολίτης
- Τσικαλάκη Κ. (2009), Εκπαίδευση και κατάρτιση: Νέες αναγκαιότητες της παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας *Επιστημονικό Βήμα*, τ. 10, Ιανουάριος 2009
- Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008), *Διαχρονική έρευνα εκπαιδευτικών και επαγγελματικών επιλογών μαθητών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Αποτελέσματα Α΄ Φάσης*
- Φραγκουδάκη, Α. (1985), *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Θεωρίες για την κοινωνική ανισότητα στο σχολείο*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Χρονάκη Ζ., (1999), Εργαζόμενες γυναίκες. Η είσοδος των γυναικών στη μισθωτή εργασία (1850–1940) σ.2-4 *Επτά Ημέρες Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ - ΚΥΡΙΑΚΗ* 2 ΜΑΪΟΥ 1999

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Andersson E. (2004), From Valley of Sadness to Hill of Happiness: The Significance of Surroundings for Socioeconomic, Career *Urban Studies*, Vol. 41, No. 3, 641–659
- Amundson N., Bowlsbey J., Niles, S., (2008), *Βασικές Αρχές Επαγγελματικής Συμβουλευτικής - Διαδικασίες και Τεχνικές*, ΕΚΕΠ, Εκδοτικός οίκος Rosili
- Azaola, M. C. (2012). Revisiting Bourdieu: alternative educational systems in the light of the theory of social and cultural reproduction. *International Studies in Sociology of Education*, 22(2), 81-95.
- Betz E.,N., Klein, K. (1997), Efficacy and Outcome Expectations Influence Career Expioration and Decidedness *The Career Development quarterly*/December 1997/ VOL.48,pp. 179-189
- Burnell, B. A. (2003). "The Real World" Aspirations of Work-Bound Students. *Journal of Research in Rural Education*, 18 , 2,pp.127-132
- Haller, E., Virkler, S., (1993). Another Look at Rural Nonrural Differences in Students Educational Aspirations. *Journal of Research in Rural Education*,9,3.
- Fogelman, K.(1979) Educational and career aspirations of sixteen-year-olds Ken, *British Journal of Guidance & Counselling*, 7:1, pp.42-56
- Francis, B., (2002). Is the Future Really Female? The Impact and Implications of Gender for 14-16 Year Olds' Career Choices. *Journal of Education and Work*, 15,1
- Furlong A.& Cartmel F. (1995) Aspirations and opportunity structures: 13-yearolds in areas with restricted opportunities, *British Journal of Guidance & Counselling*, 23:3, 361-375
- Gardner-Neblett and Schnabel-Cortina (2006) Adolescents' thoughts about parents' jobs and their importance for adolescents' future orientation. *Journal of Adolescence*, 29, 795-811.
- Haller E., Virkler S. (1993) Another Look at Rural-Nonrural Differences in Students' Educational Aspirations, *Journal of Research in Rural Education*, Winter, Vol. 9, No.3, p.p.170-178

- Howley C. (2006), Remote Possibilities: Rural Children's Educational Aspirations, *Peabody Journal of Education*, 81:2, 62-80,
- Kniventon, B.H., 2004. The influences and motivations on which students base their choice of career. *Research in Education*, 72, pp 47-57
- Kracke, B. (1997), Parental Behaviors and Adolescents' Career Exploration *The Career Development Quarterly* / June 1997 / vol. 45 p.p.341-350
- Kracke B.(2002) The role of personality, parents and peers in adolescents career exploration *Journal of Adolescence*, 25, p.p.19–30
- Meece L.J., Glienke B.B., Burg S. (2006), Gender and motivation, *Journal of School Psychology*, 44, p.p. 351–373
- Otto B L. (2000) Youth Perspectives on Parental Career Influence *Journal of Career Development*, Vol. 27, No. 2
- Paa H. και McWhirter E. (2000) Perceived Influences on High School Students' Current Career Expectations, *The career development quarterly* vol. 49 p.29-44
- Perkins D., Peterson C. (2005), Supporting young people's career transition choices: the role of parents Interim evaluation of the Parents As Career Transition Supports (PACTS) program
- Smith P. (2006), *Πολιτισμική θεωρία : μια εισαγωγή* Αθήνα: Κριτική
- Taylor J., Harris B.M. and Taylor S. (2004), Parents Have Their Say...About Their College-Age Children's Career Decisions *National Association of Colleges and Employers*, p.p. 1-5

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Αγαπητοί/ές μαθητές/τριες, προκειμένου να διερευνηθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των εφήβων στην περιοχή σας, σας απευθύνω το παρόν ερωτηματολόγιο που συντάχθηκε στα πλαίσια της μεταπτυχιακής μου εργασίας στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο με επιβλέποντα καθηγητή τον κύριο Παπαδόπουλο Απόστολο. Οι απαντήσεις σας είναι ανώνυμες και θα χρησιμοποιηθούν μόνο για στατιστική ανάλυση. Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας, η οποία είναι καθοριστική για την ομαλή διεξαγωγή της έρευνας.

Κάρλου Κατερίνα

Α) ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- 1) ΦΥΛΟ: Α) Αγόρι Β) Κορίτσι
- 2) Έτος γέννησης:
- 3) Αριθμός μελών νοικοκυριού (συμπεριλαμβανομένου και του εαυτού σου)
- 4) Οικογενειακή κατάσταση
 - Α) Μένω μαζί με τους γονείς μου και τα αδέρφια μου.
 - Β) Μένω μαζί με τους γονείς μου χωρίς αδέρφια.
 - Γ) Μένω με έναν από τους γονείς μου, τη μητέρα μου.
 - Δ) Μένω με έναν από τους γονείς μου, τον πατέρα μου.
 - Ε) Μένω με τους παππούδες μου.
 - ΣΤ) Άλλο.(σημειώσέ το).....

Β) ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΟΝΕΩΝ

- 5) Οι σπουδές των γονέων μου είναι:

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΑΤΕΡΑΣ	ΜΗΤΕΡΑ
Δεν πήγε σχολείο		
Απόφοιτος Δημοτικού		
Απόφοιτος Γυμνάσιο		
Απόφοιτος Γενικό Λύκειο		
Απόφοιτος Τεχνικό Λύκειο		
Απόφοιτος ΤΕΙ		
Απόφοιτος ΑΕΙ		
Μεταπτυχιακές Σπουδές		

Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ		
-------------------------	--	--

6) Το επάγγελμα των γονέων μου είναι:

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΠΑΤΕΡΑΣ	ΜΗΤΕΡΑ
Ανώτερο διοικητικό ή διευθυντικό στέλεχος του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα		
Απασχολούμενος/η σε επιστημονικό, καλλιτεχνικό ή συναφές επάγγελμα		
Τεχνολόγος και τεχνικός βοηθός		
Υπάλληλος γραφείου		
Απασχολούμενος/η στην παροχή υπηρεσιών και πωλητής/τρια σε καταστήματα ή υπαίθριες αγορές.		
Ανειδίκευτος εργάτης		
Απασχολούμενος/η στις Ένοπλες Δυνάμεις		
Αγρότης/ Κτηνοτρόφος/ Αλιέας		
Συνταξιούχος (*)		
Οικιακά		
Αυτό το διάστημα δεν εργάζεται (**)		

7) Σημείωσε ακριβώς το επάγγελμα

Του πατέρα σου.....

Της μητέρας σου.....

Γ) ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

8) Θα δώσεις εξετάσεις για την είσοδο σε κάποιο τμήμα ΑΕΙ/ΤΕΙ ή για το ενδοσχολικό απολυτήριο;

Α)Εισαγωγή σε σχολή ΑΕΙ/ΤΕΙ

Β)Ενδοσχολικό απολυτήριο (πήγαινε κατευθείαν στην ερώτηση 10)

9) Ακολουθώ την:

Θετική κατεύθυνση

Θεωρητική κατεύθυνση

Τεχνολογική κατεύθυνση

(*) Εάν είναι συνταξιούχος, ποιο ήταν το τελευταίο του επάγγελμα;

Πατέρας.....Μητέρα.....

(**) Εάν αυτό το διάστημα δεν εργάζεται, ποιο ήταν το τελευταίο του επάγγελμα;
Πατέρας.....Μητέρα.....

10) Έχεις αποφασίσει ποιο/ποια επιστημονικά πεδία θα δηλώσεις στο μηχανογραφικό σου δελτίο;

Ναι

Όχι (πήγαινε στην ερώτηση 5)

11) Εάν ναι, ποιο/ποια είναι αυτά;

1^ο επιστημονικό πεδίο, Ανθρωπιστικές, Νομικές και Κοινωνικές Επιστήμες

2^ο επιστημονικό πεδίο, Θετικές Επιστήμες

3^ο επιστημονικό πεδίο, Επιστήμες Υγείας

4^ο επιστημονικό πεδίο, Τεχνολογικές Επιστήμες

5^ο επιστημονικό πεδίο, Επιστήμες Οικονομίας και Διοίκησης

12) Έχεις αποφασίσει ποια σχολή θα δηλώσεις πρώτη;

Ναι

Όχι (πήγαινε στην ΕΝΟΤΗΤΑ Δ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ)

13) Εάν ναι, ποια είναι αυτή;.....

14) Έχεις λάβει πληροφορίες για αυτή τη σχολή;

Ναι

Όχι (πήγαινε στην ΕΝΟΤΗΤΑ Δ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ)

15) Εάν ναι, από πού έλαβες πληροφορίες για τη σχολή που σε ενδιαφέρει;

(μέχρι 3 απαντήσεις, ιεραρχημένες/ ιεραρχώντας τις ως 1^η, 2^η, 3^η)

Από το οικογενειακό μου περιβάλλον (γονείς, αδέρφια, συγγενείς)	
Από συμμαθητές και φίλους	
Από τους καθηγητές του σχολείου μου	
Από το μάθημα του ΣΕΠ στο σχολείο	
Από την τηλεόραση, το ραδιόφωνο, τις εφημερίδες	
Από το Διαδίκτυο	

Άλλη πηγή (σημειώσε την)	
--------------------------------	--

16) Σε ποιο βαθμό σε επηρέασε καθένας από τους παρακάτω παράγοντες για την επιλογή της συγκεκριμένης σχολής;

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	1=καθόλου, 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ				
Οι γονείς	1	2	3	4	5
Ο πατέρας μου	1	2	3	4	5
Η μητέρα μου	1	2	3	4	5
Τα αδέρφια μου	1	2	3	4	5
Οι συμμαθητές/ Οι φίλοι μου	1	2	3	4	5
Οι καθηγητές του σχολείου μου	1	2	3	4	5
Το μάθημα του ΣΕΠ στο σχολείο	1	2	3	4	5
Τα ΜΜΕ	1	2	3	4	5
Το διαδίκτυο	1	2	3	4	5
Προσωπικό ενδιαφέρον για το αντικείμενο σπουδών	1	2	3	4	5
Προσωπικές ικανότητες, δεξιότητες, κλίσεις, ταλέντο	1	2	3	4	5
Σύντομη εξασφάλιση επαγγελματικής αποκατάστασης	1	2	3	4	5

Τις ερωτήσεις 17 και 18 απαντούν μόνο οι μαθητές/τριες που θα δώσουν εξετάσεις για το ενδοσχολικό απολυτήριο

17) Εάν έχεις αποφασίσει να μην σπουδάσεις σε κάποια σχολή στο δημόσιο ελληνικό πανεπιστήμιο, τι πρόκειται να κάνεις;

- 1)Θα συνεχίσω τις σπουδές μου σε μια ιδιωτική σχολή
- 2)Θα αναζητήσω εργασία στην Ελλάδα
- 3)Θα αναζητήσω εργασία σε κάποια χώρα του εξωτερικού

4)Θα δουλέψω στην οικογενειακή επιχείρηση, συνεχίζοντας τη δουλειά του πατέρα/ της μητέρας μου.

5)Δεν έχω αποφασίσει ακόμα

6)Άλλο

18) Σε ποιο βαθμό σε επηρέασε καθένας από τους παρακάτω παράγοντες σε αυτή την επιλογή;

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	1=καθόλου, 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ				
Οι γονείς μου	1	2	3	4	5
Ο πατέρας μου	1	2	3	4	5
Η μητέρα μου	1	2	3	4	5
Τα αδέρφια μου	1	2	3	4	5
Οι συμμαθητές/ Οι φίλοι μου	1	2	3	4	5
Οι καθηγητές του σχολείου μου	1	2	3	4	5
Πληροφορίες από τα ΜΜΕ	1	2	3	4	5
Πληροφορίες από το διαδίκτυο	1	2	3	4	5
Άλλο	1	2	3	4	5

Δ) ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ

19)Έχεις αποφασίσει ποιο επάγγελμα θέλεις να ακολουθήσεις στο μέλλον;

A) Ναι

B) Όχι

Γ) Δεν γνωρίζω/ Δεν απαντώ

20)Εάν ναι, ποιο είναι αυτό; (Ανάφερε το συγκεκριμένα)

21)Το επάγγελμα αυτό σχετίζεται με την επιλογή της σχολής που θα δηλώσεις πρώτη;

A) Ναι

B) Όχι

22) Εάν ναι, πότε σκέφθηκες για πρώτη φορά αυτό το επάγγελμα;

A) Δεν το έχω σκεφθεί αρκετά

B) Μόλις τώρα

Γ) Κατά τη διάρκεια αυτής της σχολικής χρονιάς

Δ) 2-3 χρόνια πριν

Ε) Περισσότερα από 3 χρόνια πριν

ΣΤ) Ήταν παιδικό όνειρο/ όνειρο ζωής

Z) Άλλο.....

23) Σε ποιο βαθμό σε επηρέασε καθένας από τους παρακάτω παράγοντες για την επιλογή του συγκεκριμένου επαγγέλματος;

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	1=καθόλου, 2=λίγο, 3=μέτρια, 4=πολύ, 5=πάρα πολύ				
Η γνώμη των γονέων	1	2	3	4	5
Το επάγγελμα των γονέων μου	1	2	3	4	5
Η συνέχιση της οικογενειακής επιχείρησης	1	2	3	4	5
Οι καλές συνθήκες εργασίας	1	2	3	4	5
Η επαγγελματική σιγουριά/ μονιμότητα	1	2	3	4	5
Ο συνδυασμός επαγγελματικής και προσωπικής/ οικογενειακής ζωής	1	2	3	4	5
Οι υψηλές αποδοχές	1	2	3	4	5
Προσωπικό ενδιαφέρον	1	2	3	4	5
Προσωπικές ικανότητες, δεξιότητες, κλίσεις, ταλέντο	1	2	3	4	5
Η εξασφάλιση ενός σταθερού εισοδήματος	1	2	3	4	5
Η δυνατότητα εύρεσης εργασίας στον τόπο κατοικίας μου	1	2	3	4	5
Δυνατότητα προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο	1	2	3	4	5
Προσωπική ικανοποίηση	1	2	3	4	5

24) Πόσο συμφωνείς με τις παρακάτω αντιλήψεις:

Ο πατέρας μου	1=διαφωνώ απόλυτα, 2=διαφωνώ, 3=ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 4=συμφωνώ, 5=συμφωνώ απόλυτα				
	1	2	3	4	5
σέβεται τους εκπαιδευτικούς/ επαγγελματικούς μου στόχους, χωρίς να προσπαθεί να επεμβεί για να τους διαμορφώσει σύμφωνα με τα δικά του θέλω	1	2	3	4	5
μου παρέχει συμβουλές και πληροφορίες ώστε να θέσω και να υποστηρίξω τους εκπαιδευτικούς/ επαγγελματικούς μου στόχους όσο καλύτερα μπορώ	1	2	3	4	5
συχνά αφιερώνει αρκετό χρόνο για να συζητήσει μαζί μου τους εκπαιδευτικούς/ επαγγελματικούς μου στόχους και το μέλλον μου	1	2	3	4	5
με ενθαρρύνει να ακολουθήσω και να πραγματώσω τους εκπαιδευτικούς/ επαγγελματικούς μου στόχους	1	2	3	4	5
ακόμη και εάν διαφωνεί με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές μου επιλογές, θα στηρίξει την απόφασή μου	1	2	3	4	5
θα νιώσει λύπη και απογοήτευση εάν αποτύχω στις πανελλαδικές εξετάσεις	1	2	3	4	5
θα στενοχωρηθεί εάν αποτύχω στις πανελλαδικές εξετάσεις, αλλά θα με παροτρύνει να ξαναπροσπαθήσω	1	2	3	4	5
θα συμπεριφερθεί με αγάπη και επιείκεια, αναγνωρίζοντας την προσπάθειά μου	1	2	3	4	5

25) Πόσο συμφωνείς με τις παρακάτω αντιλήψεις:

Η μητέρα μου	1=διαφωνώ απόλυτα, 2=διαφωνώ, 3=ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 4=συμφωνώ, 5=συμφωνώ απόλυτα				
	1	2	3	4	5
σέβεται τους εκπαιδευτικούς/ επαγγελματικούς μου στόχους, χωρίς να προσπαθεί να επέμβει για να τους διαμορφώσει σύμφωνα με τα δικά του θέλω	1	2	3	4	5
μου παρέχει συμβουλές και πληροφορίες ώστε να θέσω και να υποστηρίξω τους εκπαιδευτικούς/ επαγγελματικούς μου στόχους όσο καλύτερα μπορώ	1	2	3	4	5
συχνά αφιερώνει αρκετό χρόνο για να συζητήσει μαζί μου τους εκπαιδευτικούς/ επαγγελματικούς μου στόχους και το μέλλον μου	1	2	3	4	5
με ενθαρρύνει να ακολουθήσω και να πραγματώσω τους εκπαιδευτικούς/ επαγγελματικούς μου στόχους	1	2	3	4	5
ακόμη και εάν διαφωνεί με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές μου επιλογές, θα στηρίξει την απόφασή μου	1	2	3	4	5
θα νιώσει λύπη και απογοήτευση εάν αποτύχω στις πανελλαδικές εξετάσεις	1	2	3	4	5
θα στενοχωρηθεί εάν αποτύχω στις πανελλαδικές εξετάσεις, αλλά θα με παροτρύνει να ξαναπροσπαθήσω	1	2	3	4	5
θα συμπεριφερθεί με αγάπη και επιείκεια, αναγνωρίζοντας την προσπάθειά μου	1	2	3	4	5

26) Ποιες είναι κατά τη γνώμη σου οι επιθυμίες και οι προσδοκίες των γονέων σου σχετικά με την πορεία σου;

Οι γονείς μου:	1=διαφωνώ απόλυτα, 2=διαφωνώ, 3=ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 4=συμφωνώ, 5=συμφωνώ απόλυτα				
	1	2	3	4	5
επιθυμούν για μένα πανεπιστημιακές σπουδές	1	2	3	4	5
προσδοκούν για μένα μελλοντικά μια θέση στο δημόσιο τομέα	1	2	3	4	5
προσδοκούν για μένα ένα επάγγελμα που θα μου προσφέρει ελεύθερο χρόνο	1	2	3	4	5
προσδοκούν για μένα ένα επάγγελμα που θα μου προσφέρει την ευκαιρία/ το χρόνο να ασχολούμαι με την οικογένειά μου	1	2	3	4	5
προσδοκούν για μένα ένα επάγγελμα που θα μου προσφέρει οικονομική άνεση	1	2	3	4	5
θεωρούν την εκπαίδευση απαραίτητο εφόδιο για την εξασφάλιση μιας θέσης στην αγορά εργασίας	1	2	3	4	5
θεωρούν ότι το σχολείο παρέχει τα απαραίτητα εφόδια για την εξασφάλιση μιας θέσης στην αγορά εργασίας	1	2	3	4	5
θεωρούν ότι η επιτυχία στις πανελλαδικές εξετάσεις συνεπάγεται κοινωνική άνοδο/ κοινωνική κινητικότητα	1	2	3	4	5
θεωρούν ότι η επιτυχία στις πανελλαδικές εξετάσεις συνεπάγεται απόκτηση κύρους για όλη την οικογένεια	1	2	3	4	5
με ρωτούν συχνά για τα επαγγελματικά μου ενδιαφέροντα και σχέδια	1	2	3	4	5
προσπαθούν να μου επισημάνουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα ενός συγκεκριμένου επαγγέλματος	1	2	3	4	5
έχουν υψηλό μορφωτικό επίπεδο και με βοήθησαν στη επιλογή σπουδών	1	2	3	4	5
έχουν μια καλή δουλειά και με βοήθησαν στην επιλογή επαγγέλματος	1	2	3	4	5
θα νιώσουν λύπη και απογοήτευση εάν αποτύχω στις πανελλαδικές εξετάσεις	1	2	3	4	5

θα στενοχωρηθούν εάν αποτύχω στις πανελλαδικές εξετάσεις, αλλά θα με παροτρύνουν να ξαναπροσπαθήσω	1	2	3	4	5
θα συμπεριφερθούν με αγάπη και επιείκεια, αναγνωρίζοντας την προσπάθειά μου	1	2	3	4	5

27) Στον τόπο διαμονής σου, που θα ήθελες να απασχοληθείς όταν θα έχεις ολοκληρώσει τις σπουδές σου;

	1=καθόλου,	2=λίγο,	3=μέτρια,	4=πολύ,	5=πάρα πολύ
Αγροτικός/ Κτηνοτροφικός τομέας	1	2	3	4	5
Δημόσιος τομέας	1	2	3	4	5
Ιδιωτικές επιχειρήσεις	1	2	3	4	5
Ελεύθερος επαγγελματίας	1	2	3	4	5

28) Κατά τη γνώμη σου, στον τόπο διαμονής σου:

	1=διαφωνώ απόλυτα, 2=διαφωνώ, 3=ούτε συμφωνώ, ούτε διαφωνώ, 4=συμφωνώ, 5=συμφωνώ απόλυτα				
οι σπουδές είναι απαραίτητες για να πετύχεις επαγγελματικά	1	2	3	4	5
οι περισσότεροι από αυτούς που έχουν πετύχει επαγγελματικά έχουν τελειώσει ΑΕΙ ή ΤΕΙ	1	2	3	4	5
οι σπουδές θεωρούνται χάσιμο χρόνου	1	2	3	4	5
αναγκάζεσαι να φύγεις από τον τόπο διαμονής σου για να κάνεις το επάγγελμα που έχεις επιλέξει	1	2	3	4	5

29) Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα

A) κάτω από 5.000 ευρώ ετησίως

B) 5.000-10.000 ευρώ ετησίως

Γ) 10.000-20.000 ευρώ ετησίως

Δ) 20.000-30.000 ευρώ ετησίως

E) 30.000-40.000 ευρώ ετησίως

ΣΤ) 40.000-50.000 ευρώ ετησίως

Z) 50.000 και άνω ευρώ ετησίως

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Επιλογή κατεύθυνσης σπουδών ανά φύλο και οικογενειακή κατάσταση

ΦΥΛΟ		Επιλογή Κατεύθυνσης			ΣΥΝΟΛΟ
		ΘΕΤΙΚΗ	ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ	
ΑΓΟΡΙ	Μένω με τους γονείς και τα αδέλφια μου	4	7	22	33
	Μένω μόνο με τους γονείς μου	0	2	5	7
	Μένω με έναν από τους δύο γονείς	0	1	1	2
	Άλλο	0	3	1	4
	ΣΥΝΟΛΟ	4	13	29	46
ΚΟΡΙΤΣΙ	Μένω με τους γονείς και τα αδέλφια μου	9	30	17	56
	Μένω μόνο με τους γονείς μου	1	5	2	8
	Μένω με έναν από τους δύο γονείς	0	3	3	6
	Άλλο	2	1	2	5
	ΣΥΝΟΛΟ	12	39	24	75

Επιλογή επιστημονικού πεδίου ανά φύλο και οικογενειακή κατάσταση

ΦΥΛΟ		Επιλογή Επιστημονικού Πεδίου					ΣΥΝΟΛΟ
		ΑΝΘΡΩΠ.ΕΠ.	ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠ.	ΕΠΙΣΤ. ΥΓΕΙΑΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤ.	ΕΠ.ΟΙΚ.ΟΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	
ΑΓΟΡΙ	Μένω με τους γονείς και τα αδέλφια μου	3	6	5	11	4	29
	Μένω μόνο με τους γονείς μου	2	1	0	4	0	7
	Μένω με έναν από τους δύο γονείς	1	0	0	1	0	2
	Άλλο	1	0	0	2	1	4
	ΣΥΝΟΛΟ	7	7	5	18	5	42
ΚΟΡΙΤΣΙ	Μένω με τους γονείς και τα αδέλφια μου	24	6	12	6	8	56
	Μένω	3	0	2	1	0	6

μόνο με τους γονείς μου						
Μένω με έναν από τους δύο γονείς	2	0	1	1	2	6
Άλλο	1	0	2	1	0	4
ΣΥΝΟΛΟ	30	6	17	9	10	72

Επιλογή κατεύθυνσης σπουδών ανά φύλο και μορφωτικό επίπεδο γονέων.

ΦΥΛΟ			Επιλογή κατεύθυνσης σπουδών			Total
			ΘΕΤΙΚΗ	ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ	
ΑΓΟΡΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	1	2	2	5
		Β/ΘΜΙΑ	1	7	15	23
		Γ/ΘΜΙΑ	2	4	12	18
	ΣΥΝΟΛΟ		4	13	29	46
ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	2	9	4	15
		Β/ΘΜΙΑ	5	17	11	33
		Γ/ΘΜΙΑ	4	11	7	22
	ΣΥΝΟΛΟ		11	37	22	70

ΦΥΛΟ			Επιλογή κατεύθυνσης σπουδών			ΣΥΝΟΛΟ
			ΘΕΤΙΚΗ	ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ	
ΑΓΟΡΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	0	3	2	5
		Β/ΘΜΙΑ	2	6	16	24
		Γ/ΘΜΙΑ	2	4	10	16
	ΣΥΝΟΛΟ		4	13	28	45
ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	2	6	4	12
		Β/ΘΜΙΑ	3	20	13	36
		Γ/ΘΜΙΑ	6	11	6	23
	ΣΥΝΟΛΟ		11	37	23	71

Επιλογή επιστημονικού πεδίου ανά φύλο και μορφωτικό επίπεδο γονέων

ΦΥΛΟ			Επιλογή επιστημονικού πεδίου σπουδών					ΣΥΝΟΛΟ
			ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠ.	ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠ.	ΕΠ. ΥΓΕΙΑΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠ.	ΕΠ.ΟΙΚΟΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	
ΑΓΟΡΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	2	1	0	2	0	5
		Β/ΘΜΙΑ	2	2	2	11	2	19
		Γ/ΘΜΙΑ	3	4	3	5	3	18
	ΣΥΝΟΛΟ		7	7	5	18	5	42
ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	4	1	5	1	2	13
		Β/ΘΜΙΑ	16	3	5	4	4	32
		Γ/ΘΜΙΑ	9	2	4	3	4	22
	ΣΥΝΟΛΟ		29	6	14	8	10	67

ΦΥΛΟ			Επιλογή επιστημονικού πεδίου σπουδών					ΣΥΝΟΛΟ
			ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠ.	ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠ.	ΕΠ. ΥΓΕΙΑΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠ.	ΕΠ.ΟΙΚΟΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	
ΑΓΟΡΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	3	0	0	1	1	5
		Β/ΘΜΙΑ	2	4	2	11	1	20
		Γ/ΘΜΙΑ	2	3	3	5	3	16
	ΣΥΝΟΛΟ		7	7	5	17	5	41
ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	3	2	4	0	2	11
		Β/ΘΜΙΑ	15	2	5	7	5	34
		Γ/ΘΜΙΑ	10	2	6	2	3	23
	ΣΥΝΟΛΟ		28	6	15	9	10	68

Επιλογή τομέα απασχόλησης μετά τις σπουδές ανά φύλο και μορφωτικό επίπεδο γονέων

ΦΥΛΟ			Αγροτικός/Κτηνοτροφικός Τομέας				
			Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ
ΑΓΟΡΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	2	1	0	0	2
		Β/ΘΜΙΑ	15	4	3	0	1
		Γ/ΘΜΙΑ	11	2	4	1	0
	ΣΥΝΟΛΟ		28	7	7	1	3
ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	11	2	2		0
		Β/ΘΜΙΑ	25	6	2		0
		Γ/ΘΜΙΑ	18	1	2		1
	ΣΥΝΟΛΟ		54	9	6		1

ΦΥΛΟ			Αγροτικός/Κτηνοτροφικός Τομέας					ΣΥΝΟΛΟ
			Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	
ΑΓΟΡΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	3	1	0	0	1	5
		Β/ΘΜΙΑ	12	5	4	1	2	24
		Γ/ΘΜΙΑ	12	1	3	0	0	16
	ΣΥΝΟΛΟ		27	7	7	1	3	45
ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	9	1	2		0	12
		Β/ΘΜΙΑ	27	7	1		1	36
		Γ/ΘΜΙΑ	18	2	3		0	23
	ΣΥΝΟΛΟ		54	10	6		1	71

ΦΥΛΟ			Δημόσιος Τομέας					ΣΥΝΟΛΟ
			Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	
ΑΓΟΡΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	1	2	0	1	1	5
		Β/ΘΜΙΑ	7	3	8	2	3	23
		Γ/ΘΜΙΑ	9	4	4	0	1	18
	ΣΥΝΟΛΟ		17	9	12	3	5	46
ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	2	5	2	4	2	15
		Β/ΘΜΙΑ	8	8	11	3	3	33
		Γ/ΘΜΙΑ	6	4	3	6	3	22
	ΣΥΝΟΛΟ		16	17	16	13	8	70

ΦΥΛΟ			Δημόσιος Τομέας					ΣΥΝΟΛΟ
			Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	
ΑΓΟΡΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	1	1	0	1	2	5
		Β/ΘΜΙΑ	6	5	9	2	2	24
		Γ/ΘΜΙΑ	9	3	3	0	1	16
	ΣΥΝΟΛΟ		16	9	12	3	5	45
ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	2	5	2	2	1	12
		Β/ΘΜΙΑ	7	10	10	6	3	36
		Γ/ΘΜΙΑ	7	3	4	5	4	23
	ΣΥΝΟΛΟ		16	18	16	13	8	71

ΦΥΛΟ			Ιδιωτικός Τομέας					ΣΥΝΟΛΟ
			Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	
ΑΓΟΡΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	0	0	1	2	2	5
		Β/ΘΜΙΑ	2	1	7	9	4	23
		Γ/ΘΜΙΑ	5	4	4	2	3	18
	ΣΥΝΟΛΟ		7	5	12	13	9	46
ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	0	0	7	2	6	15
		Β/ΘΜΙΑ	3	1	6	10	13	33
		Γ/ΘΜΙΑ	3	1	5	8	5	22
	ΣΥΝΟΛΟ		6	2	18	20	24	70

ΦΥΛΟ			Ιδιωτικός Τομέας					ΣΥΝΟΛΟ
			Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	
ΑΓΟΡΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	0	0	1	2	2	5
		Β/ΘΜΙΑ	2	2	6	9	5	24
		Γ/ΘΜΙΑ	5	2	5	2	2	16
	ΣΥΝΟΛΟ		7	4	12	13	9	45
ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	0	0	3	3	6	12
		Β/ΘΜΙΑ	2	3	9	9	13	36
		Γ/ΘΜΙΑ	4	1	6	8	4	23
	ΣΥΝΟΛΟ		6	4	18	20	23	71

ΦΥΛΟ			Ελεύθερος επαγγελματίας					ΣΥΝΟΛΟ
			Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	
ΑΓΟΡΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	1	0	0	2	2	5
		Β/ΘΜΙΑ	3	2	5	6	7	23
		Γ/ΘΜΙΑ	1	3	1	4	9	18
		ΣΥΝΟΛΟ	5	5	6	12	18	46
ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	0	2	4	5	4	15
		Β/ΘΜΙΑ	3	1	5	10	14	33
		Γ/ΘΜΙΑ	7	4	6	3	2	22
		ΣΥΝΟΛΟ	10	7	15	18	20	70

ΦΥΛΟ			Ελεύθερος επαγγελματίας					ΣΥΝΟΛΟ
			Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Πολύ	Πάρα πολύ	
ΑΓΟΡΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	1	1	0	3	0	5
		Β/ΘΜΙΑ	3	2	6	5	8	24
		Γ/ΘΜΙΑ	1	2	0	4	9	16
		ΣΥΝΟΛΟ	5	5	6	12	17	45
ΚΟΡΙΤΣΙ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	0	2	1	7	2	12
		Β/ΘΜΙΑ	5	2	8	6	15	36
		Γ/ΘΜΙΑ	6	2	6	5	4	23
		ΣΥΝΟΛΟ	11	6	15	18	21	71

Η σημασία των σπουδών στον τόπο διαμονής των μαθητών/τριών ανά φύλο και μορφωτικό επίπεδο γονέων

Απαραίτητες οι σπουδές για να πετύχεις επαγγελματικά στον τόπο διαμονής σου			ΦΥΛΟ		ΣΥΝΟΛΟ
			ΑΓΟΡΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ	
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	0	1	1
		Β/ΘΜΙΑ	3	2	5
		Γ/ΘΜΙΑ	3	0	3
		ΣΥΝΟΛΟ	6	3	9
ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	1	0	1
		Β/ΘΜΙΑ	1	5	6
		Γ/ΘΜΙΑ	3	2	5
		ΣΥΝΟΛΟ	5	7	12
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ, ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	1	7	8
		Β/ΘΜΙΑ	9	8	17
		Γ/ΘΜΙΑ	3	4	7

		ΣΥΝΟΛΟ	13	19	32
ΣΥΜΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	3	5	8
		Β/ΘΜΙΑ	7	7	14
		Γ/ΘΜΙΑ	4	9	13
		ΣΥΝΟΛΟ	14	21	35
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	0	2	2
		Β/ΘΜΙΑ	3	11	14
		Γ/ΘΜΙΑ	5	7	12
		ΣΥΝΟΛΟ	8	20	28

Απαραίτητες οι σπουδές για να πετύχεις επαγγελματικά στον τόπο διαμονής σου			ΦΥΛΟ		ΣΥΝΟΛΟ
			ΑΓΟΡΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ	
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	0	1	1
		Β/ΘΜΙΑ	4	1	5
		Γ/ΘΜΙΑ	1	1	2
		ΣΥΝΟΛΟ	5	3	8
ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	1	1	2
		Β/ΘΜΙΑ	1	3	4
		Γ/ΘΜΙΑ	3	3	6
		ΣΥΝΟΛΟ	5	7	12
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ, ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	2	5	7
		Β/ΘΜΙΑ	7	10	17
		Γ/ΘΜΙΑ	4	5	9
		ΣΥΝΟΛΟ	13	20	33
ΣΥΜΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	2	2	4
		Β/ΘΜΙΑ	8	10	18
		Γ/ΘΜΙΑ	4	9	13
		ΣΥΝΟΛΟ	14	21	35
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	0	3	3
		Β/ΘΜΙΑ	4	12	16
		Γ/ΘΜΙΑ	4	5	9
		ΣΥΝΟΛΟ	8	20	28

Οι περισσότεροι από αυτούς που έχου πετύχει επαγγελματικά έχουν τελειώσει ΑΕΙ/ΤΕΙ			ΦΥΛΟ		ΣΥΝΟΛΟ
			ΑΓΟΡΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ	
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	A/ΘΜΙΑ	0	1	1
		B/ΘΜΙΑ	3	2	5
		Γ/ΘΜΙΑ	0	4	4
		ΣΥΝΟΛΟ	3	7	10
ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	A/ΘΜΙΑ	1	3	4
		B/ΘΜΙΑ	4	7	11
		Γ/ΘΜΙΑ	3	4	7
		ΣΥΝΟΛΟ	8	14	22
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ, ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	A/ΘΜΙΑ	4	7	11
		B/ΘΜΙΑ	12	15	27
		Γ/ΘΜΙΑ	5	7	12
		ΣΥΝΟΛΟ	21	29	50
ΣΥΜΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	A/ΘΜΙΑ	0	1	1
		B/ΘΜΙΑ	4	4	8
		Γ/ΘΜΙΑ	8	5	13
		ΣΥΝΟΛΟ	12	10	22
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	A/ΘΜΙΑ	0	3	3
		B/ΘΜΙΑ	0	5	5
		Γ/ΘΜΙΑ	2	2	4
		ΣΥΝΟΛΟ	2	10	12

Οι περισσότεροι από αυτούς που έχου πετύχει επαγγελματικά έχουν τελειώσει ΑΕΙ/ΤΕΙ			ΦΥΛΟ		ΣΥΝΟΛΟ
			ΑΓΟΡΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ	
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	A/ΘΜΙΑ	0	2	2
		B/ΘΜΙΑ	3	3	6
		Γ/ΘΜΙΑ	0	2	2
		ΣΥΝΟΛΟ	3	7	10
ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	A/ΘΜΙΑ	2	2	4
		B/ΘΜΙΑ	4	5	9
		Γ/ΘΜΙΑ	2	7	9
		ΣΥΝΟΛΟ	8	14	22
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ, ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	A/ΘΜΙΑ	2	4	6
		B/ΘΜΙΑ	13	17	30

		Γ/ΘΜΙΑ	6	9	15
		ΣΥΝΟΛΟ	21	30	51
ΣΥΜΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	1	1	2
		Β/ΘΜΙΑ	3	5	8
		Γ/ΘΜΙΑ	7	4	11
		ΣΥΝΟΛΟ	11	10	21
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	0	3	3
		Β/ΘΜΙΑ	1	6	7
		Γ/ΘΜΙΑ	1	1	2
		ΣΥΝΟΛΟ	2	10	12

Αναγκάζεσαι να φύγεις από τον τόπο διαμονής σου για να κάνεις το επάγγελμα που έχεις επιλέξει.			ΦΥΛΟ		ΣΥΝΟΛΟ
			ΑΓΟΡΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ	
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	0	1	1
		Β/ΘΜΙΑ	3	1	4
		Γ/ΘΜΙΑ	1	2	3
		ΣΥΝΟΛΟ	4	4	8
ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	0	1	1
		Β/ΘΜΙΑ	3	4	7
		Γ/ΘΜΙΑ	3	3	6
		ΣΥΝΟΛΟ	6	8	14
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ, ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	3	6	9
		Β/ΘΜΙΑ	7	12	19
		Γ/ΘΜΙΑ	8	8	16
		ΣΥΝΟΛΟ	18	26	44
ΣΥΜΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	2	7	9
		Β/ΘΜΙΑ	6	11	17
		Γ/ΘΜΙΑ	6	7	13
		ΣΥΝΟΛΟ	14	25	39
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΤΕΡΑ	Α/ΘΜΙΑ	4	5	9
		Β/ΘΜΙΑ	0	2	2
		Γ/ΘΜΙΑ	4	7	11

Αναγκάζεσαι να φύγεις από τον τόπο διαμονής σου για να κάνεις το επάγγελμα που έχεις επιλέξει.			ΦΥΛΟ		ΣΥΝΟΛΟ
			ΑΓΟΡΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ	
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	0	1	1
		Β/ΘΜΙΑ	3	1	4
		Γ/ΘΜΙΑ	1	2	3
		ΣΥΝΟΛΟ	4	4	8
ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	3	5	8
		Β/ΘΜΙΑ	3	3	6
		Γ/ΘΜΙΑ	6	8	14
		ΣΥΝΟΛΟ	2	5	7
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ, ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	8	13	21
		Β/ΘΜΙΑ	7	8	15
		Γ/ΘΜΙΑ	17	26	43
		ΣΥΝΟΛΟ	2	5	7
ΣΥΜΦΩΝΩ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	7	13	20
		Β/ΘΜΙΑ	5	7	12
		Γ/ΘΜΙΑ	14	25	39
		ΣΥΝΟΛΟ	1	1	2
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΗΤΕΡΑΣ	Α/ΘΜΙΑ	3	4	7
		Β/ΘΜΙΑ	0	3	3
		Γ/ΘΜΙΑ	4	8	12

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Παρουσιάζοντας συνοπτικά το εξεταστικό σύστημα που λειτούργησε μέχρι και το σχολικό έτος 2014-2015 αναφέρουμε ότι:

➤ Υπάρχουν 3 κατευθύνσεις:

1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ 2. ΘΕΤΙΚΗ 3. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ

➤ Κάθε κατεύθυνση οδηγεί σε επιστημονικά πεδία, δηλαδή:

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:

1ο Επιστημονικό πεδίο: Ανθρωπιστικές, Νομικές & Κοινωνικές Επιστήμες. Σε αυτό περιλαμβάνονται κυρίως θεωρητικές σχολές όπως αυτή της νομικής, της ψυχολογίας, της φιλολογίας και τα παιδαγωγικά.

ΘΕΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:

2ο Επιστημονικό Πεδίο: Θετικές επιστήμες (π.χ. Μαθηματικός, Φυσικός, Χημικός, Πληροφορική, Στρατιωτικές σχολές)

3ο Επιστημονικό Πεδίο: Επιστήμες Υγείας Περιλαμβάνει κυρίως τις ιατρικές σχολές και τα παραϊατρικά επαγγέλματα

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:

4ο Επιστημονικό Πεδίο: Τεχνολογικές Επιστήμες π.χ. (Πολιτικός Μηχανικός, Χημικός Μηχανικός, Ναυπηγός, Πληροφορική, Ικάρων, Γραφιστική, Φωτογραφία, κ.λ.π.)

5ο Επιστημονικό Πεδίο: Επιστήμες Οικονομίας – Διοίκησης (π.χ. Οικονομικά, Μάρκετινγκ, Λογιστική, Εμπορία και Διαφήμιση, Τουριστικά, κ.λ.π.)

ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΟ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ

Από το 2011 και σύμφωνα με την παράγραφο 12 του άρθρου 59 του Ν. 3966/2011 (ΦΕΚ 118, τ.Α') δύνεταη δυνατότητα στους μαθητές της τελευταίας τάξης των Ημερήσιων Γενικών Λυκείων να μπορούν να αποκτήσουν το απολυτήριο Γενικού Λυκείου χωρίς να συμμετάσχουν στις πανελλαδικές εξετάσεις του έτους αποφοίτησής τους και να εξετάζονται σε επίπεδο σχολικής μονάδας σε όλα τα γραπτώς εξεταζόμενα μαθήματα της τελευταίας τάξης του Γενικού Λυκείου σε θέματα που ορίζονται από τον οικείο Σύλλογο Διδασκόντων. Το εν λόγω απολυτήριο είναι ισότιμο με τα απολυτήρια που αποκτώνται με εξετάσεις σε πανελλαδικό επίπεδο. Επιπλέον, στους κατόχους του ενδοσχολικού απολυτηρίου δίνεται η δυνατότητα εάν θελήσουν τα επόμενα έτη να πραγματοποιήσουν σπουδές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση να συμμετάσχουν στις εξετάσεις των πανελλαδικώς εξεταζομένων μαθημάτων της Γ' Τάξης Γενικού Λυκείου και, σύμφωνα με τη βαθμολογία τους, να διεκδικήσουν μια θέση σε σχολές της επιλογής τους.